ПАПА, ЧИ ХРИСТОС

Зладив і власним коштом видав

Ілія М. Ґлова

Проповідник укр. пресв. церкви.

Ціна 65 центів

Жовтня, 1917.

Черенками: „ЮНЇОН ПРЕС"

Вінніпеґ, Ман.

ПАПА, ЧИ ХРИСТОС

Зладив і власним коштом видав

Ілія М. Ґлова

Проповідник укр. пресв. церкви.

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Жовтня, 1917.

Черенками: „ЮНЇОН ПРЕС"
Вінніпеґ, Ман.

ЗМІСТ

	Стр.
1. Біблія	7.
Рим заказує і потупляє Біблію	12.
Як римська церква відносилась до Біблії в давних і модерних часах	15.
Прогнано учительку за читанє Біблії	17.
Христос поручає Біблію	20.
2. Лютер і Реформа	24.
3. Сьвяте Причастіє або Евхаристія	42.
Історичні докази	43.
Біблія говорить проти трансуб.	48.
Причастіє під одним видом	66.
4. Спасенє через Марію	71.
Цариця Милосердія	72.
Марія посередником	75.
Марія заступницею	79.
Марія як дорога, двері спасеня	81.
Спасенє через Марію	82.
5. Піст	94.
6. Чистилище	100.
7. Сьвяті Тайни	120.
8. Покаянє чи Покута	142.
Сповідь	143.
9. Непомильність папи	150.
Біблія заперечує непомильність	166.
10. Шкаплір	196.
11. Почитанє образів	206.
12. Спасенє, яке проповідував Христос	215.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
University of Toronto

https://archive.org/details/papachykhrystos00glov

За „Вступ“

Кудиж менї писати „вступне слово“, коли я з гори сказав собі, говорити в сїй книжцї від себе як найменше?

Хай говорять уста Христа!

Хай говорить історія!

Бо чиж сї два авторітети не вистарчають? Чи замало поваги і пошани вони у сьвітї мають? Нї, перед ними клонить ся всяке колїно. Вони і говорять самі за себе.

Своєї працї не підношу, анї нею не хвалюсь — зробив, що міг. І згори заявляю, що числю не на „лавр“ лїтературного здобутку, а на моральну користь Вп. Читачів, котрим ся книжочка попадесь.

За правопись рівнож не відповідаю. У нас пишуть, як хто хоче: „инакше“ і „інакше“, „Мария“ і „Марія“. А друкарських похибок — хто їх встережесь?

Се для скрупулярного критика.

А для кождого, хто інтересуєсь церковним питанем в українськім народї я маю лиш слова Спасителя:

„Прослїдїть писаня, бо в них ви думаєте найти спасенє!“

Читай, Брате — Сестро і слїди за правдою! Знайди єї, а „вона визволить Тебе“. Ставши вольним, визволяй других, щоб цїла наша Україна стала вільною дочкою одного Посередника між Богом а людьми — Ісус - Христа.

І.М.Ґ.

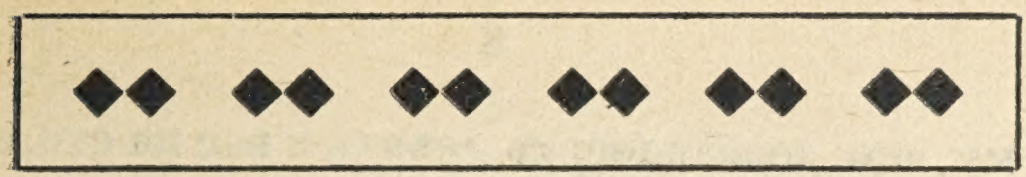

Біблія.

,,Біблія, се книжка вірувань, книжка засад релїґійних, книжка моралї, книжка релїґії, яку Бог обявив сьвітови особлившим способом; се рівнож книжка, що приспособлює чоловіка до єго індивідуальної відвічальности перед Богом, підносить до гідности достойної чоловіка і учить рівности з ближнїми.'' (Данило Вебстер.)

,,Самих себе розбирайте, чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи тож не знаєте себе самих, що Ісус Христос у вас єсть? Хиба тільки, що ви недостойні.'' (II. Кор. 13, 5.)

Ви римо, чи греко-католики зветесь християнами. Кажете, шо лиш ваша віра є правдива і що лиш ви підете до неба. Тому, що другі церкви не так роблять і не так учать як римска, тому, кажете, они не наслїдять царства небесного. Най Господь буде милостивим для ваших душ, коли станутъ они до обрахунку судного дня і най простить вашу невіжу Эго Волї обявленої в св. Письмі і приміру, який подав нам Христос. Не тому, що ви всї не єсьте теольоґами, але то-

му, що девятьдесять девять з вас на сто, не мають жадного понятя про Біблїю. Оно вчасти ваша вина, а вчасти вина вашої релїґії — вина вірувань і науки ваших попів.

Що? Так! Сором римскій релїґії! Згадайте свої села в Галичинї. Кілько є в селї Біблій? Одно лиш Эвангеліє і то замкнене у церкві, а в цїлім селї, яке числить тисячу до десять тисяч ґаздів — нїхто не має, в жадній хатї нема св. Письма! Думайте, ще раз думайте!

Католицка церква не хоче, щоб люди читали Біблїю. Она каже, що звичайний чоловік не потребує, анї не годен витолкувати собі то, що казав Христос, та що попи є одинокими учителями і переводчиками св. Письма. А чому оно так, чому? Бо римска церква з своєю наукою і полїтикою не може позволити своїм членам читати св. Письма. Она знає, що і сама не жиє і не вчить других того чого учить Христос у Біблїї — з відси ваше невіжество. Римска церква є лицеміром в проповіди. Голосить, що она є правдивою церквою, а відкинула найважнїйше сьвідоцтво про Христа і Эго Волю — Біблїю. Церква, що забороняє своїм послїдувателям, чи вірним читати Біблїю, не є християньскою церквою.

Розпічни від себе. Запитай себе, а зобачиш, що не інакше маєть ся справа з біль-

шостию католиків. По перше маєш ти Біблїю? Друге: чи прочитавесь цїлий Новий Завіт від початку до кінця? І чи ти прочитавши лишив ся на дальше католиком? Нї, ти не можеш ним бути! Бо наука Риму не годить ся з наукою Христа:

1. Христос каже „читайте св. Письмо, а Рим заказує.

2. Христос будує свою церкву на вірі, а Рим на Петрі.

3. Біблїя доказує, що Петро був помильним, а Рим учить, що був непомильним.

4. Христос учить, що Він є дорогою і дверми спасеня, а Рим каже, що нї, що і Марія тоже може спасти, що шкарплїрі також приєднують спасенє.

5. Христос учить, що Він є одиноким посередником між Богом, а людьми, а Рим каже,що не лиш Христос, але Марія і сьвяті тоже посередничать.

6. Христос постановив Господню Вечеру на хлїбі і винї, а Рим відмовляє вино вірним.

7. Біблїя поручає попам женитись, а Рим силою впровадив безженність.

8. Біблїя учить, що душі вірних ідуть впрост до Бога, а Рим саджає їх всїх перше до видуманого чистилища.

9. Христос каже, що Эго тїло і кров в

Господній Вечері є духові, а Рим учить, що они є ними фізично.

Се лиш кілька примірів, а таких є богато більше. Ся студія розгляне головнійші і важнійші точки католицкої науки, в якій она учить впрост противно від того, що учив Христос після сьвідоцтва Біблії. Не дивись, любий читачу, на сї стрічки як слова якоїсь одної особи — чоловіка, а дивись на слова Христові і порівнай їх з наукою католицкої церкви і скажи, чи може Рим поручати своїм вірним читати Біблію? Сей труд, се твій обовязок. Ти повинен знати за ким ідеш, в що віруєш, хто твоя пристань і спасенє.

Колись кат. церква явно заказувала читати Біблію. Нинї она з тим заказом скриваєсь, щоб не наразитись на критику сьвіта. І приміром, в Мексико кат. попи навіть замикають до криміналу за читанє Біблії, але в Америцї они дивлять ся на сю справу крізь палцї, бо тут они сили не мають. І хоч з одної сторони они не мають права попалити всїх біблїй, то з другої сторони они уживають всїх старань, щоби читанє Біблії ограничити, або заступити чимсь другим. Повної, друкованої Біблії католицкий піп не продасть, бо єї они не мають і не хочуть мати. Протестанскої Біблії він не радо бачить у вас, та відмовляє вам єї тим, що у

ній нема печатки епископа. Ви можете мати Біблію. Колиж хочете бути католиком, то не маєте права читати єї, бо кат. піп учить вас, що до спасеня вистарчає вам те, що учить вас піп. Чи католицкі попи мають такий звичай, щоби люди сходились до церкви на читанє Біблії? — ні! Чи катехизм, се Біблія? — ні! Чи читаючи катехизм маєш право заглянути в Біблію і переконатись о правді? Чи роблять так люди? — ні! Чи ви виховані в читаню Біблії? — ні! Не Русини, не католики! Релігією для вас є церква і єї піп і ви робите те, що розкаже піп. Рим лиш сего хоче, „щоб ви піддались єму.“ В тім ріжниця між романізмом а протестантизмом. Протестанти з кождою душевною справою удають ся до: Біблії. Кождий їх член шанує Біблію як Слова Христові для добра людий. Там він знаходить собі обітниці Христа, поміч в душевних хвилях і спасенє. Біблія є для него дорогосказом в кождій хвилинці єго житя. Католик знова бідний думає, що він не годен відгадати Волї Христа у Біблії, бо так нашептали єму попи. А немогучи порадити собі, той чоловік віддаєсь попови до повної єго розпорядимости. Він сердега вірить що все добре, що говорить піп. Ні, не все добре. Христос на те учив, терпів і приніс собою жертву спасеня, щоби кождий чоло-

вік не лиш знав, що те спасенє вже є, але щоби самий, особисто старав ся осягнути те спасенє. Тут в Америці є право, яке каже, що: „незнанє закона—права не зменьшує вини злочину.“ О скількож більше певним є, що невіжество релїґійне, незнанє законів Божих не зменьшить вини грішника перед Богом. Чиж прийме Господь попа за вашого адвоката суднього дня? Незнанє Біблії є провиною перед християньством і перед Богом.

Рим заказуэ і потупляэ Біблію.

Найважнїйшою річию для кождого чоловіка в теперішних часах є шкільне вихованє. У протестантів істнує так званий систем публичних шкіл. В публичній школї учать сьвітских наук. Релїґії учить ся дитина від своїх родичів читанєм Біблії і в церкві, де проповідники ведуть відповідні до того лекциї звані „недїльні школи“. Так в школї, як дома, як рівнож і в церквах підставою, жерелом релїґійного знаня є Біблія. І всякий молодий протестант читає Біблію, бо се є єго релїґійним вихованєм.

На перекір сим школам будує і веде кат. церква сепаратні—віроісповідні школи. У сих школах они учать не Біблії, але

найбільшу вагу кладуть на „католицке виховане". Они призвичаюють дітий до практик католицкої церкви, до корунок, шкаплїрів, підучують католицкого катехизма. І так виховують они людину поза Біблїєю, бо знають, що яким характером накипить людина в молодім віку, таким відтак жити буде.

Задля біблїйного вихованя дітий, римска церква з великим завзятєм накидаєсь на публичні школи Америки.

„Ми мусимо брати участь в полїтицї, мусимо цїлою силою ударяти на ту партию, яка обіцяєсь піддержувати систем „Публичної Школи" — казав кардинал McCloskey.

„Католицкі власти мусять дістати в свої руки контролю над школами хочби цїною війни і кровопролитя" — часопись Catholic World.

„Най систем Публичних Шкіл піде собі звідки прийшов—до чорта" — Freeman's Journal (катол).

„Та вонюча зараза, звана Публичною Школою, се лиш смердячий божок" — Colorado Catholic.

„Загальний шкільний систем Америки є найпоганїйшим на сьвітї" — кардинал Manning.

„Ми волїємо, щоб наші дїти виховува-

лись не знаючи н. одної букви, чим виховувати їх в не-католицкій школї"— Catholic Quarterly Review.

Чому се так, чому? Тому, що протестанти позволяють дїтям читати Біблїю. Се причина, що католицкі попи проклинають публичну школу. Се причина, що они будують школи сестричні. Се на те, щоби дитину відтягнути від Біблїї. Чому відтягнути? Тому, що кат. попи знають, що позволити чоловікови читати Біблїю є то саме, що позволити контролювати римскі доґми, значить, позволити чоловікови не бути католиком.

Слово ,,протестант" надала сама римска церква всїм тим людям, які за часів Лютра великою громадою запротестували проти науки католицкої церкви. Стати протестантом значить: ,,приймити Біблїю як неомильний дорогосказ житя, а тим самим не іти дорогами римских попів, які зеперечують Біблїю на те, щоб поставити на єї місци свої погляди і доґми". Рим ненавидить протестантів тому, що они відкривають блуди римскої церкви. Она знає, що декотрі єї доґми є не-християньскими і що Біблїя противить ся їх науцї, тому они старають ся всїми силами здавити протестантів і заперечити читанє Біблїї.

,,Ми ненавидимо протестантизм, ми

бридимось ним цілим серцем і душею" — писав Catholic Visitor.

,,Протестантизм, чомуб ні; миб брали єго, та четвертували, та вішалиб те вороняче стерво, миб кліщами рвали, та горячим желїзом припікали. Миб накормили єго розтопленим оловом, та кинулиб в пекольний огон сто миль глибше"—казав ксьондз Phelan, редактор час. Western Watchman.

Такою страшною ненавистию горіють они до протестантів — любимців Біблії.

Як римска церков відносилась до Біблії в давних і модерних часах.

Columbia Cyclopedia, книжка, що складаєсь з 32 томів є всесьвітним авторитетом правди. А в четвертім томі тої книжки під наголовком ,,Біблія і заборона читати єї" написано таке: ,,Нема найменьшого слїду, щоби заборонювано вірним перших часів християньства читати Біблію. А противно Хризостом і Августин завсїгди напоминали своїх вірних,щоби ті попри публичні богослуженя читали приватно також і Біблію".

Бачите яка є ріжниця між давними отцями церкви, а церквою римскою? Давні отцї церкви поручали вірним читати Біблію, так як читають єї нинї протестанти, а католицизм заказував і нинї забороняє чи-

тати єї і робить се впрост проти науки перших учителїв церкви і впрост проти волї самого Христа.

Що римска церква забороняла читати Біблїю недавно по Августинї, наводить та сама Columbia Cyclopedia таке: „Інокентій III. заборонив в роцї 1199 приватне посїдане і читане Біблїї, (з виїмкою бревяра і псалтири) хиба за позволенєм і під наглядом попа. Сю заборону потвердила римокатолицка церква на соборі в Тюлюс (1229) в Безир (1233) і підчас розправи з Виклїфом на соборі в Оксфорд (1383). На синодї в Таррабона, около року 1234 оголосила римска церква єретиком кождого, хто маючи перевід св. Письма важив би ся до 8 день не віддати такої Біблїї попови, якого обовязком було сї Біблїї палити. Подібні нові розпорядженя видав був тоже папа Пій VII. (1816) а потім і Лев XII. потвердив попередні розпорядженя, сиплючи рівночасно небесні погроми проти Британского біблїйного товариства в 1824 роцї".

Гідним нашої уваги є і таке:

„Прокляті ті хитрі і негідні товариства, що звуть себе „Біблїйним Товариством" та подають Біблїю недосьвідченому поколїню" — сказав папа Пій IX.

Оден з католицких сьвящеників, що належав до епископа О'реґана в Чікаґо

роздавав своїм парохіянам Біблію, а навіть разом з ними перепроваджував студіоване єї, бо він вірив, що живе слово Христа зробить кращі вислїди між єго вірними, чим єго проповіди. Який був вислїд? Епископ той закликав попа до себе і сказав єму що роздавати людям Біблію се є чистий протестантизм, та росказав єму залишити се сейчас, кажучи: „Твоїм обовязком є учити людий доґмів римскої церкви, а не роздавати Біблію“ — і так з погрозами відправив єго.

А кілька лїт тому арештовано в Мексико і посаджено до кримінальу сьвященика Франца Пензотті. Защо? Лиш зате, що розповсюднував між вірними Біблію.

В Понтіяк, Мічіган, видалено професорку зі школи за те, що прочитувала дїтям що днини уступ зі св. Письма. Про сю справу писав журнал з Детроіт ось як:

ПРОГНАНО УЧИТЕЛЬКУ ЗА ЧИТАНЭ БІБЛІІ.

Понтіяк, Міч., дня 9 грудня 1908. — Special. — „За те, що професорка Miss Mildred Crill з Понтіяк прочитувала дїтям уступ зі св. Письма і відтак проводила дїтям Господню молитву перед наукою, повідомлено недавно єї, щоб она красше

зрезиґнувала з посади учительки. Директор тої школи Виліям Донаю, католик, сказав учительці, що она не сьміє вводити жадних релїґійних практик, але она не переставала читаня Біблії. Три тижнї ще учила она в тій школї. Тодї зібралась шкільна старшина на раду і ухвалили учительку видалити зі школи."

Таким є римо-католицизм і до нинї. Гипокрити. Християньство без Христа. Називають себе християнами підчас коли відкидають Христові слова, Біблію, не лиш заперечують дїтям, але всїм.

Як ви можете бути християнином не знаючи Христа? І ви не годні вмовити в себе, що знаєте Эго, або стерпіти сего, щоби не прочитати дорогосказу, який Він лишив сьвітови т. є. Біблію. Чи думаєте, що Христос буде судити вас як християн коли ви відкидаєте Эго слова, коли кажете, що людскість не повинна читати св. Письма? Ви не годні жити християньским житєм, коли не знаєте як властиво повинен християнин жити. І як довго не похваляєте читаня Біблії, так довго ви не з Христом — ви о стільки жиєте поза Ним, о скілько віддаєтесь під розпорядимість церкви, про яку чували, що она правдива, але певно не знаєте чи она добра. Чи кат. церква дала вам якусь сьвяту правду, по якій-би ви пізнали,

що ви правий? Яку? Жадну.

1. Католик є католиком, бо родичі і церква присилували єго навчити ся кат. катехизму і вірити в кат. церкву як одиноко правдиву.

2. В католицкім катехизмі для дітий трактуєсь правила віри без підстав взятих зі св. Письма. Там не подаєсь доказів з Эвангелія, що папа є справді непомильним, що римска церква є правдивою церквою і пр. Там зовсім не наводить ся сьвідоцтв з Біблії. Се заповіди людскі, а не Божі, се дороги сьвіта, які Христос потупляє. „Та марно они покланяють ся мені, навчаючи наук заповідей чоловічих.“ Мат. 15, 9. Чимже більшим є доґми кат. церкви, як не заповідями людскими потвердженими папою? Они не є словом Біблії „Христової доґми,“ але наукою поза нею — они заміняли Біблію за науку чоловіка. Церква учить вірити так чи інакше, а Христос приказує „провірити писане“ і там шукати дорогосказу житя.

3. Молитвенники кат. церкви підпорядковані рівнож наукам тоїж церкви і рівнож не оперті они на словах Біблії. Они зладжені так, щоб чоловік не питав ся за правдою, але щоби вірив. Їх підготовляєсь до сего в дитинячім віку, они ростуть і жиють з молитвословом, не здаючи собі спра-

ви, чи сей молитвослов є волею Бога, чи практикою людских наук.

4. Римска церква учить, що все, що лиш потребує католик знати зі св. Письма, всего навчить сьвященик, що чоловік — католик не потребує мати Біблії, бо сьвященик є єго проводирем, а церква переводчиком Біблії. І що дістаєте від попа? Замість Біблії, піп приходить зі своїм молитвословом. А в тім молитвослові є уступи зі св. Письма; але тих уступів, які говорять проти науки Риму, тих нема. Но про те голосить, що она є одиноко правдива церква.

5. У католиків не скликують старших людий, щоб спільно читати Біблію, ніхто нікого не заохочує до такого читаня, а противно „сьвіцким" людям не позволяєсь читати.

Се папске право що до Біблії і що до людий. А понизші уступи вкажуть на підставі самих слів Христа що таке право є противне і самій науці Христа, як рівнож противне і науці апостолів.

Христос поручаэ нам св. Письмо.

Новий Завіт обнимає чотири Эвангелий — істория І. Христа і Эго наука. Діянія апостолів — се істория молоденької Христової церкви. Посланія апостолів — се письма до церковних громад, тай поо-

диноких людий. В кінци є ще откровенє ап. Івана до сімох церков. Всї ті письма писані змичайною мовою тих, до кого відносились. До Римлян: ,,Усім вам, що єсьте в Римі, любленим від Бога, покликаним сьвятим '' (Сьвятими уважали тих, що жиють в благодати Бога, є християнами.)

До Коринтіян ,, церкві Божій в Коринтї, осьвяченим в Ісусї Христї, покликаним сьвятим, з усіма, котрі призивають імя Господа нашого Ісуса Христа, на всякому місцї, у них і в нас.''

До Эфесян: .,до сьвятих у Эфесї і до вірних у Христї Ісусї.''

Перший лист ап. Петра писаний: ,,вибраним захожанам розсіяння по Понту, Галатиї, Кападокиї, Азиї і Витинії.''

Юда: ,,покликаним від отця Бога осьвяченим, а Ісусом Христом охороненим.''

Эсли сї всї книги були писані і відносились до християн, чи захожан, які доперва учились християньства, або заледви щойно чули про Христа, то чи тим-більше не відносять ся они до нас, що кажемо ми родились християнами? Эсли сї письма були зрозумілі Грекам, які покланялись божкам. Зевесови, Апольови, Позейдонови, то они повинні бути зрозумілими нам, що родились і виховались за часів і в краях християньского сьвіта.

Але слова св. Письма доказують, що Христос і єго ученики мали на гадці кождого чоловіка з'осібна і що кождий чоловік має досьвідчати себе мірилом св. Письма, а не лишати сю працю комусь другому.

Лука 11–12: ,,Горе вам законники, що ви взяли ключ розуміня; самі не ввійшли, й тим, що входять, заборонили.''

Христос сказав у Івана 5, 39: ,,Прослідіть писаня; бо ви думаєте в них житте вічне мати; й ті сьвідкують про мене.''

Римлян 15, 4: ,,Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіне (з) писаня мати надію.''

II. Кор. 4–3: ,,Колиж і закрите благовісте (Эвангеліє) наше, то у погибающих є закрите, в котрих Бог віку сего осліпив думки їх, невірних, щоб не засіяло їм сьвітло благовістя слави Христа, котрий есть образ Бога.''

II. Кор. 11, 3: ,,Бою ся-ж, щоб як змій Еву обманив лукавством своїм, так не попсувались думки ваші, (отвернувши) від простоти в Христї.''

II. Кор. 13, 5: ,,Самих себе розбирайте, чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи тож не знаєте самих себе, що Ісус Христос є у вас? Хиба тільки, що ви недостойні.''

I. Солун. 5, 21: ,,Всього досліджуйте, доброго держітесь.''

I. Солун. 5, 27: ,,Заклинаю вас Господом, прочитати се посланнє перед усім браттєм.''

II. Тимон 3. 15: ,,і що з малку сьвяте писаннє знаєш, котре може тебе вмудрити на спасенє в раю в Христа Ісуса.''

16 верш: ,,Всяке писаннє богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді.''

17 верш: ,,Щоб звершений був Божий чоловік до всякого доброго діла готовий.''

I. Івана 4–1: ,,Любі, не всякому духові віруйте. а досьвідчайте духів, чи від Бога они;бо многі лже пророки вийшли у сьвіт.''

І комуж борше треба повірити, чи папі, котрий голосить, що Біблії не повинен читати звичайний чоловік, чи Христови треба вірити, котрий і самий і через своїх учеників приказує нам досьвідчати себе через писаня чи ми на добрій дорозі, чи ні? Комуж? Христос кличе до людий: прослідіть писаня, а папа кричить: не рухай св. Письма. Котре-ж добре, котре християньске? Эсли ви вірите в Христа, то ви не можете вірити в непомильність папи, бо наука папи зовсім противна науці Христа. Эсли вірите папі, то ви Христову науку відкидаєте, ви не узнаєте Христа своїм Спасителем; коли ставите папу висше і єму більше вірите, то Христос для вас є ложним

учителем — чи за такого Эго хочете уважати? Одно, або друге; двом панам служити не можете!

Лютер і реформа.

Кілько разів римска церква і єї попи говорять про Лютра, то за причину єго реформациї ставлять завсїгди сю обставину, що мовляв Лютер хотїв оженити ся, а церква не хотїла єму позволити, тай тому він зломив обіти — монаші присяги, оженив ся, а відтак з однодумцями заложив независиму церкву з котрої взяли свій початок всї протестанскі церкви. Сю річ говорили кат. попи колись і се повторяють і нинї.

Однак справа реформациї і протестантизма має ся зовсїм інакше. Протестантом назвала сама римска церква кождого і всїх тих, що протестували, чи нинї протестують проти Риму. А такі протестанти істнують ще від тодї, коли то римска церква по раз перший оголосила претенсияльну науку, що лиш она є правдивовою Христовою церквою. Люди протестували проти Риму кілько разів він додавав якусь блудну доґму до своїх наук, противну науцї Эвангелія.

Такими протестантами були грецка і всї всхідні церкви, що не узнали римского першеньства — старшованя. Они всї від-

лучились від Риму і всї они в повнім значіню того слова є протестантами.

Що протестантів перед Лютром не було вносять католики з того, що, перше: реформа перевелась в модерних — поступових часах, а друге, що сей рух реформи розійшов ся по цїлім сьвітї найширше і вислїд Лютрової реформациї так на поли релїґійнім як і полїтичнім був одним з найбільших в історії людства. Але реформа Лютра не була початком протестантизма — она була лиш продовженем того протесту, який виринав серед народів в давнинї; тільки, що сим разом сей протест був загальнїйшим, виразнїйшим і вслїд за сим страшнїйшим для римскої церкви. Річ певна, що модернїзм того часу посприяв реформациї чимало — се річ природна і завсїгди корисна.

Проти-евангельскі науки, які вводила римска церква як доґми, надужитя духовеньства серед населеня всїх народів, та неморальне житє римских попів були рівнож тою самою причиною реформації якої домагались Чехи, послїдувателї Івана Гуса щойно на пару років перед Лютром. Але щоб з тих причин роздути огонь, треба було сильнїйшого чоловіка і безпосередної причини. Людскість часами довго терпить, але всї річи як і надужитя мають свої певні гра-

ниці. Ся границя закроїлась тоді, коли то Рим, щоб узбирати доволї гроша на побудоване величавої церкви св. Петра в Римі, оголосив і продавав відпусти наче який товар з величезного маґазину за знижену і не знижену ціну. Се був за грубий абсурд — блуд і народи були вже досить просьвічені, щоб не датись явно ошукувати. Чувство обуреня і протесту проти надужитя проявились в такій силї, особливо в Німеччинї, що они під проводом Лютра оголосили римску церкву, як не-християньску, а папу уважали Антихристом.

Говорити, що Лютер тому виступив з римскої церкви, щоб оженити ся, значить, бути так фалшивим як самий диявол. Лютер полишив римо-католицку церкву і розпочав реформацию о много борше, чим оженив ся. Оженившись Лютер зломив обіти, але він давно перед тим переконав ся, що зложені обіти не були річию евангельскою, бо Эвангеліє поручає проповідникам женити ся, а Рим присилує їх до стану безженности впрост проти науки Христа і практики апостолів і перших християн. Рим не має морального права держати своє духовеньство в целїбатї, а Лютер не був морально зобовязаний виповнити зложених обітів.

Понизше наводить ся головні події з

житя Лютра, котрий таку важну ролю відограв в історії реформациї. Сї події ясно вкажуть, що Лютер не тому виступив з римо-католицкої церкви, щоб оженити ся; не тому виступив, щоб єї погубити, але щоб помочи їй зреформуватись; і не тому, щоб зробити себе славним в історії реформациї церкви, але тому, що сего домагались обставини, які не були під єго контролею.

Мартин Лютер родив ся 10. листопада 1483. року в Айслебен, осередочнім місті Німеччини. Охрещений таки другої днини в церкві св. Петра і названий Мартином, бо саме тої днини обходить церква память св. Мартина. Він був сином селянина, подібно як і многі здібні люди, що вийшли з бідної селяньскої родини.

Десь около двацятого року житя став Лютер малянхолїком і дуже побожним. Він вічно молив ся, ходив до церкви, постив, та мучив своє тїло думаючи в сей спосіб з'єднати собі ласку у Бога. Але чим довше він молив ся і умертвляв своє тїло постом, тяжкою працею, невигодами, тим більше опановував єго якийсь страх, так що з кождим роком єго тягар душевний ставав тяжшим. Это непевність що він має робити, щоб спасти ся, нїколи не була задоволена. Те, що діставав він від церкви не вдоволяло єго; він все чув якийсь брак. Він відчував, що не ро-

бить те, що повинен робити щоб бути спасеним. Був се час коли він нечайно подибав латиньску біблію в бібльотеці в Эрфурт. І можна сьміло зазначити, що зміна переконань Лютра зайшла того самого 1503 року, коли він віднайшов ту біблію. Ся обставина була першою хвилиною нового періоду єго житя. Біблії він ніколи перед тим в руках не мав. А знайшовши єї, він побачив як много більше подає Біблія від того, що дають римскі попи.

В році 1505. вступив Лютер до монастира. В 1507. висьвятив ся на попа, а в році 1512. дістав степень доктора теольоґії і тоді постановив собі боронити Біблію о скілько єго сил і нагоди і жити після правд евангельских ціле житє.

Церква учила вже й тоді, що вину гріха прощає піп розгрішенєм, яке увільняє душу від кари вічної, але кару дочасну мусить чоловік відпокутувати в сім житю молитвою, постом, умертвленями, милостинями, та жертвами. А хто не вспів вирівнати свого рахунку, для таких було чистилище. А хто вже не удостоїв ся розгрішеня ішов до пекла. Лютер виповняв найтяжші покути і жив точно після вимог і прав церкви, а все таки той неспокій совісти не лишав єго, а противно все більше і більше мучив єго духа. Він вивчив ся права, доґ-

ми римскої церкви, право церковне що до системи шкіл, а все те не давало єму такої запоруки, як слова ап. Павла, котрий каже, що спасенє дістаєсь вірою, а не ділами.

Саме в тім часї і в такім розположеню духа запізнав ся Лютер з ґенеральним вікарієм Іваном фон Штавпіц. Був се чоловік учений, глибокої думки і дуже добре знав св. Письмо. Лютер вибрав єго навіть за свого сповідника. І сей доперва сказав Лютрови, що ті покути тїлесні які робить Лютер, все оно не є те, чого хоче Господь, але, що після св. Письма треба Лютрови внутрішного власного відродженя, яке має вийти з любови до Бога і що він не повинен числити на власні дїла які нїколи не принесуть нї вдоволеня, нї задосить—дїлають законам Божим, але, що єму треба терпеливо уповати на Боже милосердіє і добачувати в Христї не страшного, строгого судію, але любячого Спасителя, котрий віддав себе раз за всїх, щоб всї, що увірять, спаслись. Се батьківске поученє, як рівнож і цїкавість до читаня Біблії — се подало Лютрови підставу до цїлої науки, з якою виступив в пізнїйших роках. Самі обставини силою відвернули Лютра від наук церкви, а заохотили читати св. Письмо і з кождим днем він знаходив все те, чим ріж-

нить ся римска церква від науки Эвангелія і де і в чім треба їй реформи. Таким був для Лютра 1506. рік.

Самий Лютер говорить обширно про слова св. ап. Павла до Римлян гл. 1—17: „Правда бо Божа в йому відкриваєть ся до віри в віру, якож написано: Праведний вірою жив буде.“ Розважаючи сї слова Апостола, пробував Лютер погодити науку церкви зі справедливостию Бога в караню грішників. Но він прийшов до переконаня, що спасене дає Господь даром кождому, хто вірує в завіт благодати.

Закон Августинів довіряв Лютрови, бо в роцї 1511. післав єго до Риму, щоб поміг залагодити суперечку, яка виринула була між декотрими монашими законами що до унії. При тій нагоді перебув Лютер в Римі цїлих чотири тижнї і добре оглянув всї тамтейші відносини і чуда. Він подивляв красу, гарне уряджене, цїлу команду, якої все придержуєсь, але єго душею потрясло до живого, коли він побачив страшну руїну морального і релїґійного житя в тім великім, сьвітовім осередку християньства. Він деревів, коли чув з якою насьмішкою згадуєсь імена сьвятих, як байдужно обходять ся там зі всїми сьвятощами, та як свобідно і отверто висказують духовники своє невірство. Лютер каже, що нїхто не годен

повірити які страшні і безвстидні річи діють ся там між духовеньсвом, хиба той, що бачив все власними очима. Згадує рівночасно за помершого папу Александра, за єго розпустне житє, за діти, за те як він замордував брата та за другі тяжкі злочини. Новий папа Юліян розпочав був тоді щойно будову церкви св. Петра. Саме на ту будову видано було пізнійше і розпродувано відпусти, щой було безпосередною причиною 95. тез Лютрової реформи.

Костлін в книжці „Житє Лютра" каже виразно, що: „Першою причиною розділу християньского сьвіта була будова церкви св. Петра в Римі, на котру видано було і розпродувано відпусти." „Лютер стремів до того, щоб свій осуд про ті відпусти розширити як найширше, щоб спонукати загал народа до думаня. В тій цїли він злагодив 95. тез, та дав їх загалови до диспути.

Скоро поставлено Лютра доктором теольоґії, віддано єму посаду професора теольоґії на університеті в Віттенберґу. Він рівнож проповідував в церкві в тім місті. Він часами проповідував що дня, а в великій піст навіть два рази денно, помимо викладів в університеті. І замість уникати наук Эвангелія, як се водилось між тодішним духовеньством, Лютер проповідував і давав лекциї в університеті впрост з Біблії.

Він розпочав від псальмів і посланій до Римлян і виказав ріжницю між законом а Эвангелієм. Придержуючись правд євангельских він виказав богато блудів церкви і школи. Пять років був він професором і через цілих тих пять років проповідував він на підставі Эвангелія, та все і всюди голосив що спасенє осягаєсь вірою, а не ділами, як сего учить кат. церква. В тих проповідях і університетских викладах знаходить ся цілий змість єго понять, яких він відтак в борбі з церквою хоробро боронив. Однак тоді ще він не знав, що сей спосіб єго науки доведе до розділу церкви тай реформи. Він проповідував, бо знав, що він на добрій дорозї, бо в єго руках була Біблія — Слово Боже. З відтам він черпав свою науку і Біблією сьвідчив ся. Ціла єго наука кружляє головно около питаня, чим чоловікови спастись? — і доказує, що спасеня не мож осягнути мученєм тіла, звнішною покутою, бо се є лиш карою тіла. Спасенє треба осягнути внутрішним відродженєм душі чоловіка — вірою, якою чоловік лучить ся з Сотворителем, стає перед Ним відновленим. Слова ап. Павла до Эфесян гл. 2, 8: „Благодатю бо ви спасені через віру і се не від вас, се Божий дар.“ Верш 9: „не від діл, щоб ніхто не хвалив ся“ — се клич цілої Лютрової науки і на сій основі, каже

він, мусить християньска церква устояти. Лютер обговорює страсти Христа і доказує, що се та жертва якою привернено сьвітови мир і знов відкладаючи на бік доґми і практики римскої церкви він учив нарід тої щоденної релїґії, яку ширив і проповідував Христос.

Аж до року 1517. Лютер нїколи не думав зривати, чи покидати церкву. Він бажав лиш помочи церкві зреформуватись та відкинути надужитя, які закрались в єї систем. І коли незадовго був він присилуваний доказати свої твердженя, аж до часу, коли єго виклято, він не хотїв зривати з церквою — він хотїв лиш, щоб церква взяла під розвагу Эвангеліє, та щоб переконалась про правдиву підставу єго науки і про саме спасене. Але римскі представителї уникали єго доказів і в диспутї через славного Каєтана відмовились відповідати. Вкінци бачучи, що церква не відповідає на єго поклики і не думає поправитись, Лютер обстає при Эвангелію і при своїх переконанях і зриває з церквою всякі зносини.

А першою і найважнїйшою нагодою роздїлу церкви була будова церкви св. Петра в Римі. Она коштувала мілїони, а гроші стягано продажию відпустів. Що се були сї відпусти? Кажучи коротко — се було відпущене гріхів за гроші. В ширшім

значіню ся справа мала ся ось як: Відпущене гріхів одержувано покутою, до якої входила сповідь перед попом і розгрішене. Покутуючий сповідав ся перед попом і був звільнений від вічної кари в пеклї. Але хоч він діставав розгрішене від вічної кари, то лишалась єму ще кара дочасна, яку накладає церква. І сли чоловік не успів задосить учинити Богу за сю кару, то хоч він розгрішений від вічної вини, то ішов на покуту до чистилища. Ось тут найшлась нагода дістати небесне царство за гроші. Попи розголосили людям, що за сяку, чи таку суму гроший можна одержати тілько, а тілько днів відпусту, значить, що тілько там днів менше буде покутував чоловік в чистилищи. І в одній мінуті чоловік мав нїби нагоду увільнитись від нещасливих мук, які требаб було єму терпіти хочби місяцї, чи навіть роки. Треба було лиш висповідатись і купити собі відпуст. Не було встидно папі збирати в сей спосіб величезні гроші, та уживати їх навіть на свої власні потреби. Він з'орґанїзував цїлий ряд ліцитациї, та продажі відпустів, та означив в який спосіб треба доводити людям, щоб повірили, що сим дістають справдї відпущене гріхів. Почав ся цїлий, формальний торг, надужитя. Духовеньство всякого крою, хабарники, та монахи, без

ріжниці яке було їх грішне житє — всї они стали проповідувати, що відпусти, а зглядно гроші, за які дістаєсь відпусти, се певна дорога до неба.

А папска булля грозила виклятєм кождому, хтоб поважив ся зупинити продаж відпустів. Однак Лютер, вірний слуга Бога, сильний духом не зважаючи на себе самого наче сильний мур став в обороні своїх сусїдів і співгорожан, яких папа почав так немилосердно рабувати. Цїлою силою почав Лютер поборювати продаж відпустів, показуючи людям не-христіяньскі сїти в які вмотує їх Рим. Він писав до духовників та благав, щоб заперестали сю торговлю; проповідував проти відпустів; відтак в обороні проти сих відпустів, він прибив на дверах церкви в Віттенберґу свої 95. тез (твердженя—точки науки) 31 жовтня 1517. року і завізвав до диспути кождого хтоб ним не був.

Хоч Лютер не був першим, що критикував продаж відпустів, то однак нїхто не був так сильного духа, щоб виступити проти духовеньства, бо кождий знав, що така борба на ті часи була небезпечна. Надужитя доходили до крайности, обуренє у народї було доволї велике, бракувало лиш чоловіка, який заговоривби в імени цїлого загалу. І тому не дивно, що коли виступив

Лютер з проповідию і тезами проти відпустів, сейчас розбудив ся народ, розділив ся на два табори, а в протягу двох неділь видруковано Лютрові тези і розкинено здовж Німеччиною. Шляхта і духовеньство станули по стороні церкви, а середні, та низші верстви народа, як рівнож і студенство стануло по стороні Лютра.

Загальна буря критики відпустів бушувала в цілім краю. Загальною темою бесіди народа був Лютер, єго тези і відпусти. Головний проводир продажі відпустів Тецель грозив Лютрови всякими погрозами, очернював єго; до сеї борби прилучив ся Прієрій повірник папи; Лютра проголошено єретиком, схизматиком — але ніхто з них не поважив перечити Лютрови.

Мая 30. року 1518 заслав Лютер до папи письмо, в якім виказував всї надужитя церкви, та завізвав, щоб папа скликав собор, тай полагодив спір. Лютер подав всї докази своїх тверджень упорядкувавши їх в персональну розмову з папою і зазначив. що: „Давайте менї житє, чи смерть, прийміть се, або відкиньте, як вам подобаєсь, але від своїх тверджень я не відступлю.“ Папа однак відповідних заходів не зробив.

А за той час будив ся нарід — так низшої, як і визшої верстви. Нарід перестав вірити в непомильність папи, а підвишка

всяких датків на попів, та всякі другі здирства довели до сего, що 1518 року, на соймі в Авґсбурґу проголосились Німці громадно і публично проти Риму. Папу посуджено за здирство під всякими претенсиями; за надуживане церковного права в Німеччині, за нарушуване привилеїв; за неморальне житє духовеньства і пр. І знов Рим не зробив жадних заходів до реформи, а противно назвав членів сойму брехунами, злодіями і пр. Таке поведене ще гірше обурило народ і утвердило в незалежности. Полумінь розділу розгарував ся перше в розговорах, за сим слідував розділ, а там і явна боротьба з Римом зазначила початок історії великої реформациї,

В роках 1518-1521 Лютер ще наклику-вав до умірковання, бо вірив ще в спільну згоду. Зате Мелянхтон строго осуджував кат. церкву за Причастіє, яке римска церква подає лиш під одним видом хліба — він-же доказував з св. Письма, що Причастіє треба принимати під двома видами хліба і вина. Лютер писав в тім часі про целебат римских попів, тай доказував, що папа не має права силувати духовеньство до безженности, бо Христос благословив супружество так духовників як і мірян. Лютер завзивав духовників до женячки, щоб сим покласти кінець всяким неморальним ділам

духовеньства. Рівнож критикував тоді Лютер і другі тайни, які римска церква ввела в християньство на перекір науці Христа і апостолів.

В 1521 розпочав Лютер переводити Біблію на німецку мову. Знаючи добре мову латиньску, грецку, еврейску тай свою матірну німецку він опрацював як найдокладнійший перевід св. Письма. Мая 10. року 1522. вийшов перший зошит сеї праці, а вже в септембрі була готова до друку ціла книжка. Перший наклад Біблії розхоплено так скоро, що таки в грудни того самого року видано вже другий наклад Біблії.

В 1523. році незалежна реформована церква була вже так сильною, що постановлено зірвати з Римом всі переговори і стояти самостійно.

Аж тепер слідує справа женячки Лютра. Тай ще листопада 30. року 1524. пишучи Лютер до Спалятина каже: „Після успособленя мого серця ніколи мені не прийдесь мати жінку.“ До 1524. року Лютер не мав жадного наміру женитись. І хоч проповідував, що духовники винні женитись, то самий мабуть і не мав часу подумати за себе.

Аж на весні 1525. року запізнав ся Лютер з Катериною фон Бора. Сильна, гарного серця і характеру женщина припала е-

му до вподоби і сподіючись, що она стане для него вірною товаришкою єго житя, оженив ся з нею червня 13. 1525. року.

Богато є ще других доказів і фактів, які докладно обясняють, що не тому Лютер виступив проти католицкої церкви, щоб оженитись, анї що причиною реформациї є самий Лютер — як се толкує кат. церква, тай люди, що не обзнакомлені як слїд зі справою реформациї.

Тому завважити треба ріжницю часу і коли яка подія сталась після порядку, який подає історія:

1. В 1503. роцї Лютер дістав перший раз Біблїю і ся подїлала перша на реформу єго самого.

2. До читаня Біблії заохотив єго Штавпіц, сповідник Лютра в 1506. роцї.

3. Лютер їде до Риму 1511 року і там бачить неморалъ і розпасаність тамошного духовеньства.

4. Від року 1512 до 1517. Лютер проповідує і дає свої виклади на підставі Біблії і рівнож проповідує, що спасенє осягаєсь вірою, а не дїлами.

5. В 1517. атакує римскі надужитя і продаж відпустів.

6. Листопада 28. 1518 року він завзиває церкву до собору, но коли не діждавсь результатів — зриває з Римом на завсїгди.

7. 1521. року розпочав Лютер перевід Біблії з оригіналів на німецку мову.

8. В 1524. Лютер ще не мав наміру женитись,

9. Оженив ся доперва в році 1525.

Двайцять і два роки минуло відколи Лютер почав читати Біблію та реформувати, між тим, коли оженив ся. Сім років вже не був він в жадній звязи з Римом, коли оженив ся. Сї історичні факта усувають фалшиву гадку, що ніби Лютер тому виступив з реформою, щоб оженитись. Ні, не тому — а тому виступив Лютер проти католицкої церкви, що совість і Эвангеліє переконали єго, що Рим є на злій дорозї, а він був на стільки сильного характеру, що радше волївби був умерти, чим піддатись римскому тираньству; реформа розпочалась давно перед Лютром, тільки що она потребувала сильного вожда, а сего вожда післав Господь тодї, коли хотїв, щоб люди обстали за правдою Эвангелія. Лютер був тим, що зломив римскі пута і увільнив народи від душевної неволї та вказав що треба служити Богу духом і правдою після вимог Эвангелія, а не відпустами і грішми.

Продаванє і купованє відпустів за гроші підпадає тому самому засудови, який видав ап. Петро на того Симона, про котрого говорить ся в Діяніях гл. 8, 18. ,,Видів-

шиж Симон, що положенєм рук апостольских дасть ся Дух сьвятий, приніс їм гроший, говорячи; дайте й мені власть таку, щоб на кого я положу руки, прийняв Духа сьвятого. Петро же рече до него: Нехай срібло твоє з тобою буде на погибель, бо дар Божий думав єси за гроші здобути. Нема для тебе частини, ані долї в речі сїй, серце бо твоє неправе перед Богом".

Прощенє, се тоже дар Божий. Эсли думаєш, що ти годен купити собі прощенє гріхів за гроші, в такім разї твоє серце неправе і ти рівнож не можеш мати „частини анї долї" в сїй благодати. Эсли вірив ти відпустам, то дивись — ось тобі євангельска пересторога!

Сьвяте Причастіэ або Евхаристія.

Пятий уступ постанов папи Пія IV. поясняє науку кат. церкви що до тайни св. причастия, кажучи:

,,Визнаю, що в Службі Божій приносить ся правдива, властива і спасаюча жертва так для живих, як і померших. Та що в сьвятій тайни Евхаристії є правдиве, субстанціяльне тіло і кров з душею і божеством Спасителя нашого Ісуса Христа; що хліб в цілій своїй субстанциї зміняєсь в тіло, а вино в кров; котру то переміну зове кат. церква трансубстанциєю. Рівнож визнаю, що причащаючись лиш під одним, чи другим видом принимаєсь Христа в повній, правдивій тайні''. (Ordo Administrandi Sacramenti p. 67. London 1840).

Так виглядає доґма катол. церкви передана і теперішному поколїну, бо і нині католики удержують що до Евхаристиї ту саму віру, як було 1840 року. І се уважаєсь непомильною наукою церкви про Службу, осьвячене і причастіє навіть під одним видом.

Щоб надати сій доґмі більше значіня і силу, Собор Трентийский додав таке: ,,Канон І. єслиб хтонебудь поважив ся заперечити, що найсьвятійша Тайна Евхаристиї не є правдивим, субстанціяльним тілом і

кровію І. Христа разом з душею і божеством, що не є она Христом; а скаже, що Він є там як ознака, під видом, чи душевно — най буде проклятий".

Отже дістались ьмо від католицької церкви не лиш доґму, але заразом і засуд — проклін на кождого, хтоб поважив ся заперечити сю науку основної переміни хліба в тіло, а вина в кров разом з душею і божеством І. Христа. Рим голосить, що ся переміна хліба і вина є правдивою і основною в Тайні Евхаристиї, або Прочастію.

Історичні докази проти трансубстанциї.

Справа Евхаристиї важна. Важна тому, що се тайна і збочити з правдивого понятя дуже легко. Тому розважаючи єї треба конечно оглядатись на те, як про сю справу говорили, як єї понимали ті, що жили в перших віках християньства; порівнуючи гадки треба докладати і дару розуміня яким Господь наділив людину на те, щоб відріжняв праве від фалшу, справедливе від ошуства. В кінци треба порівнати гадку людий зі словами св. Письма, як одиноким жерелом правди — лиш в сей спосіб дістанемо правдиве поняте про Евхаристию.

Що говорить істория про трансубстанцию (осьвячене)? Дуже мало католиків знають, що початкова християньска цер-

ква не вірила в трансубстанцию, та що узнавала причастіє під обома видами хліба і вина.

Папа Гелязій в 492. році говорив в своїм посланію так: „Тайна тіла і крови нашого Спасителя, яку принимаємо, се божественне діло, бо стаємось участниками божої природи. Хоч однак субстанция і природа хліба і вина не зміняєсь, то без сумніву обнимає ся тайна образ і подобіє тіла і крови Христа".

Папа Гелязій виразно зазначує, що субстанция хліба і вина не зміняєсь. А Папа Пій IV. виразно зазначує, що зміняєсь. Хтож з них говорить правду? Котрий з них непомильний?

Папа Гелязій каже, що в тайні Евхаристиї обходить ся образ і подобіє тіла і крови Христа. Папа Пій IV. знова оголосив, що в Службі Божій переміняєсь хліб і вино в правдиве тіло і кров Христа і що на престолї є Христос субстанцияльно, значить і тілом, кровію, душею і божеством? Хтож з них правий? Котрий помильний, а котрий непомильний? Хто правий, чи давна Христова церква, чи теперішна, модерна римска? Чи папска непомильність, се не комедия?

А ось ще кілька примірів, як ріжнились між собою непомильні, що до самої

тайни Евхаристиї. Констанский Собор, се була перша законодавча сила, який в червни, року 1415. установив, що міряни мають принимати причастіє лиш під одним видом хліба впрост проти науки Христа, котрий як у Мат. 26. 27. сказано: „І взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, глаголючи: Пийте з неї всї; а 26. 28: се бо єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся на оставленнє гріхів". Христос отже виразно зазначив, що чаша крови, причастіє під видом вина належить ся всїм.

А знов папа Лев Великий в своїх проповідях, які знаходять ся в кождій бібліотецї, де лиш переховуєсь письмо св. отців, каже: „Они (що не принимають чаші) причащають ся Христового тїла недостойними устами, та цурають ся пити крови нашого спасеня; тому духовні власти повинні їх виключити з громади сьвятих". Сей папа називає „принимане причастія під одним видом" Манїхейскою єресию.

Знов папа Паскаль писав в 1118. роцї до ігумена в Клюн такий пастирский лист: „Ми знаємо, що Христос подавав осібно хлїб, а осібно вино і сей звичай ми хочемо проповідувати і удержати на завсїгди в святій церкві, хиба в таким случаю, коли малі дїти або дуже слабі люди не годні проліґнути самого хлїба".

Папа Гелязій в листї до епископа Майоріка і Івана (Corp. Jur. Can. Decret III. 11, 12) каже: ,,Ми довідали ся, що деякі люди причастили ся лиш тїла самого, ухиляючись від чаші. Най же ті люди або приймуть повне причастіє, або треба їм відмовити зовсїм причастія, бо роздїлити одну і ту саму тайну без сьвятотатства годї''.

Оріґін називає хлїб Евхаристиї ,,образом тїла''. Ефрем каже: ,,Він бере хлїб в руки, благословить і ломить для подоби єго непорочного тїла''. Макарій (Проповіди XXII) каже: ,,Хлїб і вино жертвуєсь для образу тїла і крови Христа. Ті, що беруть участь споживаючи хлїб і вино, душевно причащають ся тїла Христа. Теодорет (в діяльозї проти євтихія) каже: ,,Спаситель обдарив сї наглядні види іменем свого тїла і крови, не зміняючи їх натури, але додаючи ласку до натури''. Св. Августин обговорюючи заповіт Христа ,,їжте моє тїло і пийте мою кров'' каже: „Оно виглядає начеб Христос приказував злочин. Се форма, якої ми маємо бути очевидцями Христових страстий, скріпляючи в нашій памяти розпятє і смерть єго тїла де наше спасенє раз довершене і користне для всїх''.

Царгородский Собор узнав, що хлїб є лиш образом Христа. Bellorium de Eucharistia (lib. I.) зазначує, що 600 років нїхто

не чув про блуд що до тайни Евхаристиї. Архиепископ з Толостон каже: ,,Через 600 років ніхто не чув про науку трансубстанциї''. Архиепископ Менц в 847. році з цілою силою боров ся проти науки трансубстанциї. Гавриїл Бєль (в своїх письмах про Сл. Б.) каже: ,,Ми не знаходимо в Біблії яким способом знаходить ся там тіло Христа. Се постанова церкви і єї сьвятих, хоч розумом сего годі доказати''. Епископ Фішер пишучи перед Трентийским Собором, каже: Нема ні словечка в св. Письмі, яким можнаби доказати дійсну присутність тіла і крови Ісуса Христа''.

Так говорять сї давні отцї самої римскої церкви, які переважно жили вже в шестім столїтю по Христї. Сотки подібних примірів можнаб навести, та остаточно що з сего? Студіюйте історию самі. Досліджуйте, беріть безторонну, не-сектаньску історию, яка як найдокладнїйше обговорює історию трансубстанциї, так історию старинну як і новійшу, а переконаєтесь, що те, що ми твердимо є правдиве, іменно, що римска католицка церква в перших шістьох столїтях сама не узнавала і не вірила, що в Евхаристиї є правдиве тіло і кров разом з душею і божеством Христа і до того часу причащались всї люди під обома видами хлїба і вина. Почавши від се-

мого століття пропаґовано сї дві доґми, але не офіціяльно. І наука про трансубстанцію не була наукою церкви аж до року 1215, до Собору Лятериньского. А науку, що міряни мають причаститись лиш під одним видом принято доперва на Констанским Соборі 1415 року. А в наслїдок колотнечі, яка розгорілась в самій римскій церкві з причини тої трансубстанциї скликано Собор в Трентї, який видав клятьбу на кождого, хто поважив би ся невірити в сю доґму.

Така є історія що до трансубстанциї і тої доґми, що приказує мірянам причаститись лиш під одним видом. І так римо-католицка церква зміняє свої доґми та клятьбами загрожує всїх, що не схотїлиб увірувати науцї противній Євангелію. Але темні католики вірять, тай позволяють держати себе в темнотї і в блудї, а се лиш тому, що они рівночасно вірять в непомильність своєї церкви. Отворіть очи, дорогі брати — отворіть і читайте. Перше, читайте Біблію. Друге, читайте історию і переконайте ся і питайте себе, чи будете на дальше католиками — темними послїдувателями Риму.

Біблія говорить проти трансубстанциї.

В попереднім уступі було вказано історично, що римо-католицка церква впрова-

дила доґму трансубстанциї впрост противно, як вірували і удержували перші отцї церкви; що введено сю догму між вірних під напором клятьби; що хотяй вірні перших християньских, навіть і католицких часів причастились під обома видами, а Рим завів догму причастія під одним видом; що римо-католицка церква мимо того, що оголошує себе непомильною церквою, сама своєю історнєю перечить собі, бо справдї она помилялась і єї наука нїколи не була і не є тою самою. А тепер най говорить за себе Біблїя. Она вкаже, що наука про трансубстанцию і що вірні малиб причаститись лиш під одним видом — ся наука є зовсїм противною засадї св. Письма і науцї самого нашого Спасителя Ісуса Христа.

Найперше пригадуємо ті уступи св. Письма, де Христос установляє Евхаристію. Христос і Ученики сьвяткували празник пасхи так як тодї був звичай. Опісля, при кінци пасхи, Він взяв хлїб і вино і поблагословив їх, як сказано у Матея 26, 21. ,,І як вони їли, рече: Істинно глаголю вам, що один з вас зрадить мене". За сим слїдували запити одні других, хтоб то властиво був, що мав би зрадити, а вкінци. Мат. 26, 25, коли Юда запитав Христа, чи то він, що зрадить єго, Христос відповідає, що так. Значить ся, Христос і апостоли їли

перед тим ще нім обговорювано про зраду, їли і тоді, коли перепитували одні других, хто зрадить і коли Христос вкінци заявив хто зрадник, що мусить іти і зробити, що задумав — тоді Христос доперва установляє Евхаристию, про що говорять Эвангелисти як слідує:

Мат. 26, 26. ,,Якже вони їли, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав і давав ученикам і рече: Прийміть, їжте: се єсть тіло моє".

Мат. 26, 27. ,,І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, глаголючи: Пийте з неї всї".

Мат. 26, 28. ,,се бо єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся на оставленнє гріхів".

Марко, 14, 22. ,,Як же їли вони, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав, і давав їм і рече: Прийміть їжте: се єсть тіло моє".

Марко 14, 23. ,,І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм і пили з неї всї",

Марк. 14, 24. ,,І рече їм: Се єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся".

Лука 22, 19. ,,І, взявши хліб, та оддавши хвалу, переломив, і дав їм, глаголючи: Се єсть тіло моє, що за вас даєть ся. Се чиніть на мій спомин",

Лука 22, 20. „Так само й чашу після вечері, глаголючи: Ся чаша новий завіт у крові моїй, що за вас пролита буде".

Павло 1. Кор. 11, 24. „і, хвалу оддавши, переломив і рече: Прийміть, їжте, се єсть тіло моє, що за вас ломлене; се робіть на мій спомин".

Павло 1. Кор. 11, 25. „Так само і чашу по вечері глаголючи: Ся чаша новий завіт у крові моїй; се робіть, скільки раз пєте, на мій спомин."

Павло 1. Кор. 11, 26. „Скільки бо раз їсте хліб сей і чашу сю пєте, смерть Господню звіщаєте, доки (Він) прийде".

Сї евангельскі слова взяті є з римо-католицкої Біблії (Douay) і тому нїхто не сьміє сказати, що сї евангельскі реченя підроблені, або перемінені, хоч в протестанских бібліях они є ті самі і марковані тими самими числами. Отже наука і змисл сих речень є все тою самою наукою Христового Евангелія.

В чім жеж годить ся, чи не годить ся римо-католицка наука про Евхаристию або трансубстанцию з наукою Христа?

1. Католицка церква приказує своїм вірним постити і то цілковито постити від опівночи перед тим днем, коли маєсь принимати причастіє, аж до по-причастію.

Ісус Христос даючи перший примір

цілому сьвітови справляв празник пасхи і аж при кінци празнованя, або як каже Павло І. кор. 11, 25, „по вечері“ значить, коли всї попоїли, — тодї перевів тайну євхаристиї, благословляючи хлїб і вино і роздаючи ученикам.

Котраж наука правдива? Чи примір Христа, що вказав сьвітови, як треба обходити — справляти сю тайну євхаристиї, чи наука попів, які приказують постити перед причастієм, місто празнувати і причащатись так, як Христос установив?

Кому повіриш, за ким підеш? Годї вірити обом наукам, бо они обі собі зовсїм противні. Тут є лиш одно і дуже ясне питанє: Чи Христос помильний, чи Папа? — хтось з них конечно помильний. Єсли Христос помильний, тодї Він не бувби Богом, тодї Він не від Духа сьвятого, тодї цїле християньство булоб нїчим. Але коли Христос правий, тодї Папа є помильний і наука папів є не правдивою, не — християньскою — злою.

У Мат. 15, 9. сказав Христос: „Та марно вони поклоняють ся менї, навчаючи наук заповідей чоловічих“. Наука, що перед причастієм треба постити, се постанова католицкої церкви, тому вони марно поклоняють ся Христу навчаючи науку противну науцї Христа.

Римо-католики ідуть рівнож проти природного права всесьвіта. Бог є в цілій природі, а они старають ся робити наперекір природі. Чоловік після прав природи мусить відживлятись приймаючи їду пересічно три рази денно. Цілковитий піст перед причастієм не нарушить прав природи в так великий мірі тих людий, що мешкають близько церкви. Але озьмім примір иньший. Фармер, що мешкає 15. миль від церкви мусить встати рано, щоб обійти, худобу, напоїти, злагодити коні і їхати 15. миль до церкви. Він повечеряв минувшого вечера і напрацювавшись вже цілий ранок він змучений і голодний їде до причастія. Нім скіньчить ся богослуженє і нім він запричащаєсь минає полудень. Десь з полудня він вертає домів і за 15. миль їзди він не борше стає на своїм подвірю як о 3. годині. В такім часі, а може і пізнійше і дуже часто по многих других невигодах як дощ, зимова буря, він принимає снїданок мало що не в добу від послїдного їдженя. Єсли се чоловік сильний, то єму приходить се не так прикро. Но коли се трафить ся чоловікови нервовому, слабому, то такий чоловік мучить своє тїло, іде проти домагань природи, що домагаєсь покріпленя сил, а чоловік видмовляєсь, він тим робить кривду здоровлю. Примірів можнаб навести

дуже богато — бувають приміри, що люди ждучи довго на причастіє умлївають — се прямо з перемученя тай голоду. Христос сего посту ніколи і нігде не приказував і ніколи і нігде не приказував робити таких річий, котрі ішлиб проти закону природи.

2. Эслиби слова Эвангелія треба було розуміти буквально, тоді Христос давби нам їсти своє Тіло і Кров кажучи словами „Се є тіло моє, яке дасть ся вам; а се моя кров, котра прольеть ся за всї. І тут являеть ся друга фізична неможливість, бо одно і те саме фізичне тіло не може знаходити ся в тім самім часї в двох віддальних місцях. А се власне малоб бути, бо учиники Христа спожили Тіло і Кров, яке незадовго мало розіпнятись на хресті.

А коли Христос взяв в руки хліб, поблагословив і сказав „се є тіло моє", чи там, при установлюваню євхаристні були присутні два тіла Христа? Після науки Риму, то при установлюваню євхаристиї було двоє тіла — Христос був там своїм Тілом і Кровію, а відтак держав в руках хліб і вино і їх благословив. Отже — чи Христос держав в своїх руках тіло Христа? Він рівнож брав і чашу і благословив—чиж Христес держав тоді в своїх руках чашу з Эго Кровію яка доперва мала пролятись на Хресті?

І знов, колиб треба розуміти слова Эвангелія от так буквально, то ученики Христа їли Эго тїло і пили Эго Кров, підчас коли Він сидів коло учеників в цїлій своїй чоловічій (физичний) особі і говорив до них проповідував, та пророкував що в будуччинї наступить. Таке природне явище неможливе перед нашим природним розумом, перед цїлим знанем про природу — оно неможливе зі згляду на права природи, які Творець прецїнь зволив людскому розумови розуміти. Господь дав чоловікови очи, щоб бачив те, що природне і розум, щоб розумів — требаж сї дари уживати не скривляючи нї понять про Бога, анї прав природи.

3. Як розумів свої слова Христос, коли казав нам їсти Своє тїло і пити Свою кров? Чи розумів Він сї слова буквально, чи фіґуративно? Щоб дістати достойну відповідь траба отворити Эвангеліє і най ся Книга правда сама пояснить. Ми повинні прослїджувати св. Письмо після слів самого Христа, Іван. 5, 39. „Прослїдїть писаня; бо ви думаєте в них житє вічне мати; й ті сьвідкують про мене". Нам отже треба знати, як Христос говорив і як слова свої розумів. Христос дуже часто проповідував свою науку порівнанями, притчами, та примірами. Тому траба прочитувати Эвангеліє і при-

глянутись, як Христос звик був промовляти до людий, треба прочитувати подавану науку і в той спосіб вишукувати і розуміти слова правди. Эвангеліє, се книжка, що списана за Эго часів і так, як він звик був говорити.

Нам приміром, ходить о се, щоб вишукати, що Христос говорив фіґуративно, коли казав (Мат. 26, 26) „Беріть і їджте. Се є тіло моє" — вказуючи на хліб, а (27.) „Пийти з неі всї, се есть кров моя нового завіту" — вказуючи на вино.

Ніхто з християн не заперечує, що Христос є присутний в причастиї хліба і вина, але християни-протестанти вірять, що Христос є присутний в євхаристиї духовним способом, а не природним, начеб прибираючи на себе вид того хліба і вина.

Такого образкового способа говореня, який уживав Христос, уживають також всї люди на сьвіті. Для приміру наведім такий примір з нашої мови. Кажемо що той, або той чоловік „був стовпом церкви". Чиж треба се розуміти буквально і твердити, що той чоловік мусїв бути якраз мурованим, або деревляним стовпом церкви? Нї, се лиш образковий (фіґуральний) спосіб говореня. Той чоловік не був справдїшним мурованим, чи деревляним стовпом церкви, але сей вираз, порівнане вказує лиш, що він був

вірний церкві, дбав про добробут і розвій церкви, працював для неї, був моральним стовпом, але не фізичним. Але кажучи, що чоловік той був стовпом, ми борше дорозуміваємось про єго прикмети порівнуючи їх з тим, чим для будинку є стовп. Такий спосіб виражуваня гадок є приступнійший для розуміня, обрязкова мова наче привязує ум до теми. Такий образковий спосіб бесіди уживав Христос завсігди, коли хотів, щоб якась голошена правда більше вкоринилась у памяти Эго послідувателів або як арґумент, щоб словам надати більше ваги і пр. О много борше запамятуємо такі оповіданя, чи слова, які прибрані в фігуративний спосіб. Христос був особлившим любимцем сего способу виражуваня гадок, як впрочім покажуть понизші уступи Эвангелія.

В четвертій голові від св. Івана сказано, що Христос прийшов до Якової керниці і змучений сів коло неї, щоб відпочити. Ученики пішли в місто за купном. В тім часі надходить щоб жінка зачернути води. Христос просить, щоб она дала єму води напити ся. На се завважує жінка (в. 9) „Як се Ти, Жидовин бувши, пити просиш від мене, жінки Самарянки? Бо Жиди не сходять ся з Самарянами". Христос відповів (в. 10) „Колиб ти знала дар Божий і хто

говорить тобі: Дай мені пити, ти просилаб Його, й давби тобі води живої". Каже йому жінка (в. 11) „Добродію і черпака не маєш і колодязь глибокий; звідкіляж маєш воду живу?" Христос відповів їй і сказав (в. 13) „Всякий, хто пє воду сю забажає знов; хтож напеть ся води, що я дам йому, буде в йому жерелом води, що тече в життє вічне". Бач, як гарно і в приступний спосіб відкриває Христос свою науку сій чужій жінці. Він говорить про воду і про питє на те, щоб представити їй силу спасеня через св. Духа. Безперечно, що ніхто не буде брати сеї живої води от так дословно і не скаже, що се є та вода, яку ми уживаємо, щоб угасити спрагу тіла. Сю воду розуміє кождий християнин фіґуративно, як дар духовний нашого спасеня який одержуємо вірою в Христа, а та віра є жерелом надії, що Він може нас спасти і приймити, зділати достойними єго царства. Христос отже говорив про воду душевну, а не матеріяльну, Він говорив про ню способом фіґуративним, а не буквально і се потверджує сейчас в верші 23 і 24 в тій же самій главі: „Та прийде час, і вже єсть, що правдиві поклонники поклонять ся Отцеві духом і правдою; Отець бо таких шукає покланяючих ся Йому... Дух — Бог, і хто покланяєть ся Йому духом і правдою мусить по-

кланятись". Що ще більше треба казати? Христос зазначує тут, що сли служиш Богу, то служиж Йому духом, значить добачуй в хлїбі і винї Бога — Духа, а на тїлесного, як сего вимагає Рим від своїх послїдувателїв.

Подібну науку подав Христос Нікодимови (Ів. гл. 3) коли той прийшов до Христа і питав як осягнути житє вічне. Христос сказав єму (в. 3) ,,Коли хто не народить ся звиш, не може видїти царства Божого". Коли Нікодим ще не зрозумів сего добре, Христос додав (в. 5) ,,Коли хто не родить ся з води й Духа, не може ввійти в царство Боже", бо (в. 6) ,,Рожене від тїла— тїло, а рожене від Духа — дух". Тут говорить Христос фігуративним способом про ,,відроджене", яке сповняєсь в першій мірі хрещенєм, а друге вірою в Христа. Чиж можна в якийсь спосіб розуміти сю справу от так дословно, буквально? Нї, тут бесїда про душевне відроджене, а не тїлесне.

У Матея, гл. 5, каже Христос до своїх учеників (в. 13) ,,Ви сїль землї". В. 14. ,,Ви сьвітло сьвіту". Чиж Христос мав би тим самим сказати, що єго ученики є тою солию, яку уживаємо до наших потрав, або таким сьвітлом, яке уживаємо до осьвітлюваня наших кімнат, сьвічкою, чи лямпою? Чи радше розумів Він, що єго ученики ма-

ють показувати сьвітови примір христіяньского житя так, щоб і ми бачили сю дорогу? Ніхто не скаже, що Христос розумів сї слова буквально, але віримо, що се є фігуративний спосіб бесїди.

Іван, 14-6, сказав Христос: „Я дорога й правда й життє".

Іван, 15-5, говорив Христос: „Я виноградина, ви віття". Він називає себе виноградиною, Отця Свого — виноградником, а нас виноградним віттєм. Чиж говорить Він про той виноград, що росте собі десь он-там в садї, чи радше говорить Він про Свої тай наші відносини до Него і Бога-Отця? Всї отже мусимо признати се друге, значить, що Христос говорив про духовний виноград і говорив про сю справу фігуративно, а не буквально.

Іван, 10–9, читаємо: Я — двері; Мною коли хто ввійде, спасеть ся, і входити-ме, й виходити-ме і знайде пашу". В 11: „Я пастир добрий" і пр. Чиж розумів се Христос от так буквально, що Він є деревляними дверми неба, які треба буде отвирати, щоб впустити до царства єго вибраних? Нї, ніколи, ніхто не може робити такого заключеня. Він знов говорить се в фігуративний спосіб і дає до розуміня, що спасенєм — смертию на хрестї Він отвирає нам царство.

Нема що подавати ще більше примірів; такими примірами прибране ціле євангеліє. Приходимо отже до заключень, що: 1. Христос уживав фіґуративного способу бесіди, щоб Божественну Науку зділати приступнійшою для людий; 2. Сего способу бесіди уживав Христос в найважнійших правдах Эвангельских, як пр. про спасене з Никодимом, коли то заявив, що кождий, що хоче бути в царстві, мусить відродитись, в блаженьствах і пр. 3. Того самого фіґуративного способу ужив Христос і тоді, коли установив Эвхаристию. Слова ,,Се є тіло моє" відносять ся до хліба, який представляє духовне Тіло Христа, а ,,Се єсть кров моя" відносять ся до вина, що представляє єго Кров.

Завважати треба ще, що Христос говорив фіґуративно перед установленем Эвхаристиї, говорив так підчас Господньої Вечери і богато фіґур вимови уживав Він і по Вечері. Іван гл. 12–36. Христос називає себе ,,сьвітлом сьвіта", гл. 14–2, Він каже, що ,,у Отця мого є много кімнат" гл. 14.6. називає себе дорогою, правдою, житем, а ще дальше називає себе виноградом, а учеників віттем.

Перед Господньою Вечерою називає себе сьвітлом ,,я є сьвітло", підчас Вечери каже ,,се єсть тіло моє" — ,,се єсть моя

кров", а зараз по вечері каже „я виноград" Як отже може Рим твердити, що слова Христові висказані перед і по Вечері Господній треба розуміти фіґуративно, а середні, ті що відносять ся до Эвхаристиї треба розуміти буквально, колиж спосіб бесіди ясний, кождому зрозумілий і всї знаємо, що Рим милить ся. Рим обстоює при своїм тому, що знає, що є люди, котрі вірять в непомильність папи.

А є ще один і то найважнїйший доказ, який розвязує ціле се питанє і заявляє, що Христос мав на гадцї не фізичне тїло, а Духа і що змисл Эго слів треба розуміти духовно, а не матеріяльно, як се учить римска церква, про субстанцию. В Івана, гл. 6–51. каже Христос: „Я хлїб живий, що з неба зійшов. Коли хто їсть сей хлїб, жити ме по вік; а хлїб, що я дам, се тїло моє, що я дам за житє сьвіту. Верш 52. кажуть Жиди: „Як може він дати нам тїло їсти"? 53, каже Христос: „Як не їсте тїла Сина чоловічого й не пєте Його крові, не маєте житя в собі" — 58. „Се хлїб, що з неба зійшов. Не як батьки ваші їли манну тай повмирали; хто їсть сей хлїб, жити ме по вік." — 60 верш: „Многіж слухавши з учеників Його казали: Жорстоке се слово" — а в 63. вершику розвязує Христос цїлу тайну своэї фіґуративної бесїди і каже: „Се дух, що

оживляє; тіло не годить ся нї на що. Слова що я глаголю вам, се дух і життэ"!

Жиди шемрали між собою за те, що Христос назвав себе хлїбом і житєм, яке приходить з неба і думали, що се жерстокість їсти тіло і пити кров. Так шемравби кождий і так думалиб ми всі, колиб ми слови Христа брались розуміти буквально, як се толкує римска церква. Але Христос знав, що жиди беруть Эго слова буквально, що они думають, що їм прийдеть ся їсти хиба фізичне тіло — мясо і кров — тому Він сейчас пояснив, що значінє Эго слів є духовне, а слова треба розуміти фіґуративно. Матеріяльне тіло не може дати житя вічного — „тіло фізичне не годить ся нї нащо" — „се дух, що оживляє", духовного тіла причащаєм ся, тіла — корму душевного Христового, яке стаєсь у нас житєм і є запорукою вічного спасеня — хлїб і вино є лиш фіґурою — образом — видом! Каже Эв. Іван, гл. 3—16. „Так бо полюбив Бог сьвіт, що Сина свого єдинородного дав щоб кожен, віруючий в Нею, не погиб, а мав житє вічне". Павло до Коринтян, гл. 10—16, писав: „Чаша благословення, котру благословляємо, хиба не єсть общеннє (причастіє) крови Христової? хлїб, що переломлюємо, хиба не єсть общеннє тіла Христового?" Чиж не зазначує Павло ви-

разно, що хліб є лиш причастієм тіла Христового і вино, лиш причастієм Эго крови? А в тій самій главі, стих 3 і 4 каже Пивло: „і всї ту саму їжу духовну їли; і всї той самий напиток духовний пили; бо пили з духовної скелї (скали) що йшла за ними, скеляж була Христос". Тут знова Павло уживає фіґуративного способу мови і називає Христа скалою, і знов потверджує, що тіло і кров (хліб і вино) треба розуміти не буквально, а фіґуративно — розуміти треба тіло і кров не фізичне, матеріяльне, а духовне.

Христос казав „се єсть тіло моє, се єсть кров моя". Павло знов каже, що: „всї пили з духовної скелї, що йшла за ними, скеляж була Христос". Чиж Христос був буквальною скалою? А прецінь Рим учить, що коли піп виговорить слова осьвяченя, то сейчас сходить Христос на вівтар і перебуває там разом зі своєю душею і божеством під видом хліба і вина і то перебуває так на однім, чи тисячу, чи десять тисяч вівтарах в однім і тім самім часї! Чи сьвідомий чоловік годен се вірити? Ми могли вірити так давнїйше, бо так навчав Рим, а ми думали, що папа є справдї непомильним, але чи годнї ми так вірити нинї? Чи Эвангеліє не дає нам аж надто доказів, що Рим помилив ся — дуже помилив ся особ-

ливо в доґмі про трансубстанцию; що Рим є на блудній дорозї; що Рим пішов на супереч прав природи і зробив з хлїба і вина видимого божка; що Рим закриває перед людьми Эвангеліє тому, щоби присилувати людий вірити в трансубстанцию і в непомильність папи, хоч ті римскі доґми є основно противні науцї Эвангелія? Чому римска церква пішла такою дорогою, чому она се так робить, чому? Бо коли Рим навчить вас вірити, що на престолї, підчас Служби Божої є присутний Христос тїлесно, з душею і божеством (виж віруючи в непомильність папи не сьмієте прикладати свого розуму і слїдити за правдою) і коли Рим призвичаїть вас вірити, що за таку прислугу ви одержуєте осібні ласки — відпусти — то тодї ви є певним стадом римскої церкви тодї ви повірите, що ваш піп є заступником Христа, що піп є паном над Христом і Эго скарбами, що піп справдї прощає вам гріхи, тодї — тодї попи роблять вас справжнїми невольниками з вашим послушеньством, а передовсїм з вашою кишенею.

В тім лежить інтерес Риму, щоб задержати вас в добровільнім підданьстві попови, щоб ви вірили в єго власть відпустити вам гріхи і що він запровадить вас до неба; Рим хоче, щоб ви стали защитником обох, попа і цїлої римскої церкви.

Причастіэ під одним видом.

Вправді Причастіє під одним видом (хліба) практикує Рим лиш між римо-католиками. Однак Рим вірить і стремить до того, щоб і всхідна (греко) католицка церква приймила всї практики західної католицкої церкви — тому обговоруючи сю тайну не лишаємо і сего звичаю, який практикуєсь поки що лиш в римо-католицкій церкві.

Історія каже, що шість сот років принимали християни причастіє під обома видами, хліба і вина, принимали тим способом і сьвященники і міряни. Доперва в семім столїтю по Христї відорвалась часть церкви від вірувань і практик початкової церкви — від св. Отців і аж в 1415 роцї, на Констанскім Соборі, римска церква насупереч науцї Эвангелія і проти волї єї вірних впровадила доґму, що міряни мають причащатись лиш під одним видом.

А як говорить Эвангеліє? Там треба питати, бо Эвангеліє є дорого-сказом християн. Эсли доґма, що міряни мають причащатись лиш під одним видом — сли та доґма не годна устояти перед наукою Эвангелія, то она є нехристияньскою і блудною наукою. Мірянам вільно споживати хлїб-тїло. Отже ходить лиш о питанє, чи Рим робить слушно, коли заказує мірянам ви-

но. Понизші слова наведені з римо - католицкої Біблії (Доиау) — значить, ніхто не може закидати, що они взяті з протестанскої Біблії, чи з жерел некатолицких.

Мат. 26,—27. ,,І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, глаголючи: Пийте з неї всї''.

Мат. 26—28. ,,Се бо єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся на оставленнє гріхів".

Марк. 14—23. ,,І, взявши часу, й оддавши хвалу, подав їм і пили з неї всї".

Марк. 14—24. ,,І рече їм: Се єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся".

Ів. 6—53. Речеж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Як не їсте тїла Сина чоловічого й не пєте Його крові, на маєте житя в собі".

1. Кор. 11—25. ,,Ся чаша єсть новий завіт у крові моїй; се робіть, скільки раз пєте на мій спомин".

Констанский Собор установляючи причастіє для мірян лиш під одним видом, сказав: ,,Хотяй Христос установив Тайну Евхаристиї під обома видами і хотяй первісна церква практикувала звичай причастія під двома видами, то від тепер постановляєть ся як незмінний закон, що міряни

мають причащати ся лиш під одним видом хліба".

Так сказала католицка церква коли установляла сю доґму. Колиж она сама не вагала ся заявити, що перші християни принимали причастіє під обома видами і що Христос установив Евхаристию під обома видами, а она робить инакше — то хиба не треба сеї справи обговорювати дальше. Се повинно бути ясним кождому думаючому чоловікови. А решту сьвідчать самі слова Христа: „Пийте з неї всї" — „Се єсть кров моя, що проливаєть ся за многих". Не каже Христос, що єго Кров проливаєть ся лиш за апостолів, чи лиш певної касти людий, але „за многих" — значить, так за мірян, як і духовеньство. Перші християни принимали причастіє під обома видами, а що они були першою безпосередною церквою Христа, проте їх звичай і їх наука є властивим апостольским звичаєм і наукою Христа. І сї два факти не заперечує Констанский Собор. Колиж так, то всякий запитає, яке право мав Констанский Собор зміняти апостольский звичай? Рим одними устами хвалить ся, що кат. церква є апостольскою, а другими устами ухвалює безпідставну доґму противну апостольским звичаям і науцї. Деж їх непомильність і непомильна наука? Хто помиляєсь: папа, чи

Христос? Оба помилятись не можуть.

Римска церква каже, що при Господній Вечері були лиш Апостоли, тому чаша не відносилась до мірян. Чисто єзуіцка наука. Бо єслиб приймити сю науку, то і хліб не відносив ся до мірян, бо Христос подав Евхаристию під обома видами (хліба і вина) і то при тій самій нагоді, в тих самих обставинах і тим самим апостолам. І в такім разї, після науки кат. церкви до вічного житя булиб покликані лиш апостоли? Ні, ніколи. Христос передав ключі вічного царства апостолам і приказав передати їх всїм людям цїлого сьвіта. Він установив тайну Господньої Вечери роздаючи апостолам хліб і вино і заявив їм, що те саме мають робити они між вірними „на спомин" єго смерти на хрестї, якою спасаєсь сьвіт.

Ще одну причину подає кат. церква— она відмовляє вірним вино тому, ще дехто не зносить запаху вина. Мілїони протестантів принимають вино і терплять его запах, лиш римо-католики відпекують ся, хочби від сего залежало вічне житє. А не вадить оно попови пити вино що днини, то чомуб християнин не мав приймити єго раз на рік? А єсли споживане вина і хліба дає житє вічне (Ів. 6-55) то чи не повинен кождий християнин бодай раз в рік приймити

вино, хочби оно і не до вподоби єго запахови?

Ще одну причину ставить рим. церква, кажучи, що „подаючи кров Христа всім, можна дуже легко розіляти". — Така се їх наука. Христова кров раз пролята на хресті за всіх. Як можуть попи знова розливати єї? А слиб оно і справді так, то хибаж неможливо, щоб якась окрушинка з хліба не упала тай не затратилась? А знов кажуть, що „вино псуєсь, тому не можна єго для хорих передержувати". Єслиж хліб і вино переміняють ся в тіло і кров Христа то чи повинниб они псуватись? Пристань трохи, любий читачу, на сій точці і застановись тай подумай, чи можливо, щоб за словами якогось там попа переміняв ся хліб в тіло, а вино в кров Христа, та щоб відтак сї річи псувались?

Ціла справа маєсь от так: Рим приказав мірянам причащати ся лиш під одним видом хліба. Христос каже (Ів. 6, 56) „Хто не пє Його крови, не має житя вічного. Чиж підеш за наукою римскої церкви і не принявбись чаші хоч від неї залежить житє вічне? Чи радше підеш за Христом і обстоїш при євангелію, тай приймеш чашу, щоб жити вічно? „Хто їсть тіло моє і пє мою кров, має житє вічне і я воскрешу його останнього дня" (Ів. 6, 54).

Спасенэ через Марію.

Кардинал Гіббон сказав в своїй книжці ,,Віра наших батьків" так: ,,Вправді протестанскі церкви відмовляють ся почитати Сару, Ревеку, Рахиль, Мірію і Рут, Єстеру і Юдиту — женщини Старого Завіта, Елисавету, Анну, Магдалину і Марту — з Нового Завіта, — то знов треба уважати, щоб імя Марії, Матери Ісуса було в відповідний їй пошані, бо инакше дуже легко можна попасти в ідолопоклоньство."

А дальше стараєсь кардинал доказати, що римска церква не приносить Марії жертв, а лише почитає єї. Оба ті твердженя є неправі і не дають кредиту — не обороняють кат. церкви. Що до першого твердженя кат. церкви, то кардинал дає доказ, що він ніколи не був присутним на протестанских богослуженях. Він дає явний доказ невіжества протестанских релїґійних практик, а при тім вірить, що такою слїпою бесїдою пошкодить їм, тому і лишає се як факт. Но таке твердженє кардинала є зовсїм мильне. Протестанскі церкви почитають женщини так Старого, як і Нового Завіта. Они почитають кожду женщину чесного характеру і чесних діл. Що більше, они почитають Марію, матер Ісуса як найбільшу між жінками, найщасливійшу, як

таку, що удостоїлась подати І. Христу людске тіло. І нема обави пересади в пошані, доки є бажанє лиш почитати єї.

Що до другого твердженя, будьто-би католицка церква лиш почитає Марію, а не приносить їй жертв, то треба знова доказати, що кардинал сей Гіббонс не знає як слід практик самої католицкої церкви. І хоч кардинал, як і ціла кат. церква завзято боронять ся, що не приносять они Марії жертв, то таки з їх власних письм (їх отців) можна навести богато примирів і тверджень висказані католицькими достойниками. Но за примір най послужить хочби „Слава Марії,“ книжочка, яку католики, уважають як непомильну в почитаню Марії і відносин кат. церкви до Матери Ісуса. Сю книжочку написав св. Альфонс Ліґурі, а затверджена она дня 9. січня 1839 року через Кенріка, Філядельфійского епископа. Сю книжку беремо як доказ, що католицка церква не лиш почитає Марію, а приносить їй жертви.

Цариця Милосердія.

Рим приносячи молитви до Марії називає єї Царицею Милосердія і уважає єї як жерело всякої благодати, а Самого Христа уважає Королем Справедливости. І каже, що слиби не заступництво Марії то Хри-

стос не бувби так щедрим і меньше милосердним в прощуваню гріхів. В книжочці „Слава Марії" каже кат. кардинал, стор. 29: „Царство Боже складаєсь зі справедливости і милосердія. Господь розділив єго і задержав собі право справедливости, а право милосердія поручив своїй Матері тоді, коли она приняла і дала сьвітови вічне слово. Так отже, она стала „Царицею Милосердія," а єї син „Королем Справедливости." А знов на стороні 78. тоїж книжочки пише кардинал ось так: „Іди і прибіжи до матери-милосердія; відкрий перед нею рани своєї душі, а Марія покаже свому синови грудь, з котрої він діставав житє, а той єї покарм розжене злість і усмирить єго гнів."

Коли Бог дав Марії таку силу? В Біблії нема про щось подібне ані найменьшої згадки. Дорогий читачу, пристань на хвилину і застановись і подумай: чи, коли-б Господь розділив своє царство і половину з него віддав Марії, чи не повиннаб Біблія згадати про се? Що більше, чи не повинна Біблія — Слово всевідучого Бога величати Марію, єї милосердіє, та єї силу? А оно противно Біблія ані одним словом не згадує про силу Марії. Чиж Біблія не є достаточним доказом, що Господь ніколи не давав Марії такої власти? А Христа представляють як

деспота злосного тай повново гніву. Ходи зі мною до Біблії і подиви і переконай ся, як страшно очернив Рим Христа, котрий повний є любови і милосердія.:

Марк. 10, 14: ,,Христос рече: Дайте дітям приходити до мене, й не бороніть їм; таких бо царство Боже.“

16. ,,І обнявши їх, положив руки на них, і благословив їх.“

Лук. 11, 13. ,,Колиж ви, лихими бувши, знаєте добрі дари давати дітям вашим, якже більш Отець із неба не дасть Духа св. тим, що просять у Него.”

Жид. 2, 17. ,,Звідсіля мусів у всьому подобитись братам, щоб бути милосердним і вірним архиереєм у Божому, щоб очистити гріхи людскі.“

18. ,,У чому бо сам пострадав, спокушуваний бувши, може і тим, що спокушують ся, помогти“.

Жид. 8, 12. ,,Тим що милостив буду на неправди їх, і гріхів їх не згадувати му більше“.

Котреж праве? Чи Рим, що без доказів Біблії ставить Марию на місце Христа і приписує їй право милосердія, а Христа уважає жорстоким судиєю? Чи Біблія, котра не приписує Марії такого права, а Христа не уважає жорстоким судиєю, але описує єго як батька для діточок, що лю-

бить всїх, що дає більше, чим ми просимо, що став чоловіком, щоби заключити завіт милосердія? Котреж праве? Господь післав Ісуса Христа свого Сина, щоб полюбив, щоб поміг, тай щоб спас. І деж є потреба більшого, чи иньшого милосердия? Чиж Мария надасть більше краси любові Христа і єго милосердию коли возьмемо сї прикмети від Него і припишимо їх Мариї? Нї, нїколи.

Мария посередником між Богом, а людьми.

Католики навчаючи дїточок молитви, піддають їм зарівно „Отче Наш" як і „Богородице Дїво". І призвичають дїтий дивитись на Марию як на посередничку між Богом а людьми нарівнї з Христом! Призвичаєне відбиваєсь в пізнїйшим віцї вже виразнїйше. Церков практикує більше небоженьства до Мариї, чим до Христа; тим і вірні удають ся до неї борше, чим до Самого Спасителя. Они вірять, що Мария вислухує так само їх молитви, як і Христос і вислїд з їх молитви є той, що і до Христа. Чи не так? Диви — цїла Русь кличе до Мариї „Пречистая Дїво, Мати руського краю, спаси тебе величающих! Радуй ся Бога невмістимого вмістилище; Радуй ся двере спасенія; Радуй ся подательнице боже-

ственния благости! — а тимчасом та Русь найбіднійша, обдерта, голодна, стогне в ярмі темноти і деспотизму! Відколи Русь попалась в руки єзуїтів, відтоді пропала єї доля, помимо того, що безнастанно молить до Мариї і величає: Радуй ся вічного судиї умоленіє! Глянь на другі краї, на Ірляндию, на Італію, Іспанію, що знищені, доведені до убожества тонуть в неморали. Се колишні держави, що славились культурою, еманципациєю, надавали тон житя, а нині — нині молять ся до Мариї і думають що їх молитва вислухана. Диви на Францию, доньку Риму: Колись она славна, а нині деґенеруєсь. Люди оминули праву дорогу а пішли бічною і думають, що коли „Отець велить сонцю сходити над лихими й добрими і посилає дощ на праведних і неправедних" (Мат. 5, 45) то сї благодати одержують они від Мариї, тай тому складають їй молитву благодареня, дають жертви, почитають єї на рівні з Христом.

Що римска церква уважає Марию посередником між Богом, а людьми, сьвідчать понизші реченя, взяті з їх книжочки „Слава Мариї":

Стор. 36. тої книжочки сказано: „Будьмо переконані, що коли Марія зістала увінчаною як Цариця Благодати, то се на те, щоби і найбільший грішник міг прийти до

неї як до посередника між Богом, а людьми".

Стор. 70: „Я повинен усердно надіятись, що буду почислений до того множества щасливих, що спасені за твоїм посередництвом".

Стор. 80: „Самий Спаситель дав їм запоруку сего, щоб зділати єї заступництво повним сили".

Стор. 125: „Марії самій полишено спасти їх через єї заступництво повне сили".

Стор. 156: „Посередництво Мариї конечне для нас".

Стор. 161: „Церква взагалї признає, що посередництво Матери Бога є не лиш потрібне, а конечне до спасеня".

Стор. 172: Бог нїколи не спасе нас без посередництва Мариї".

Так твердять католики в книжцї посвяченій набоженству Мариї. Се їх наука. Рим впрост учить, що ми не можемо бути спасені без посередництва Мариї і що Христос самий зділав єї посередничкою між Богом, а людьми, даючи їй повну власть. Тяжко зрозуміти, як вірні римо-католики можуть приймати таку гипокрицку науку. Се безперечно дієсь лиш тому, що люди не знають євангелія, а в слїпім підданьстві слухають наук попів і папи, які кождого

часу готові надужити річи, котрі належуть виключно до Бога.

Услівя в римский церкві є того рода, що чоловік прямо не знає, що одиноким посередником між Богом, а людьми є Спаситель Ісус Христос, а не Марія як сказано до Римлян 8.34: „Хтож се, що осуджує? Тож Христос умер, бо й воскрес; Він і по правиці в Отця, Він і заступаєть ся за нас“!

А знов до Жидів 7,25: „Тимже і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них“.

Рим учить, що ніхто не може спастись без посередництва Мариї, а Эвангеліє не згадує про се ні словечком, ані найменьшого сліду про се нема. А противно хочби лиш сї два реченя, наведені з Біблії висше вказують і сьвідчать, що Христос один є нашим посередником і що лиш Христом треба спасатись. Эслиж Рим правий і непомильний то Біблія і Христос помиляють ся, бо сї два жерела учать про заступництво перед Богом зовсїм противно. В таким случаю ціле християньство булоб комедиєю і Рим остаточно лишивби ся без підвалини. Але єсли Эвангеліє є правдою, то Рим грубо помилив ся, а за тим не є непомильним.

Марія як заступниця і посередничка.

Рим учить рівнож, що Марія є нашою заступницею і посередничкою. В книжочці „Слава Мариї“ зазначена ся наука зовсім ясно і виразно.

1. Як заступниця.

Сторона 184. „Э се в суги річи правдою, що жадне сотворінє не годно виблагати для бідного грішника стільки і так великих ласк як наша найласкавійша заступниця; бо Спаситель замало уважав єї як свою слугу, а більше почитав єї як свою матїр“.

Стор. 191. „Матер Божа в своїй печаливости є заступничкою всїх“.

Стор. 192. Людство має лиш одного правдивого заступника в небі, Тебе, сьвята Діво і ми можемо сьміло назвати єї нашим одиноким посередником“;

2. Як посередничка.

Сторона 31. „Бог вивисшив Тебе до достоїньства Цариці на те, щоб Ти посередничила і виєднувала прощеня для роду людского“.

Стор. 124. „Марія посередничка спокою явилась на землю на те, щоб здержати руку Божу, та щоб улагодити єго гнїв“.

Рим не може подати анї одного доказу з св. Письма з відки Марія дістала власть як заступниця і песередничка. Не може

навести анї слів самого Христа анї Эго апостолів. Бо власть заступництва і посередництва дані лиш Христови, лиш Эму самому і велику образу наносить Рим Христови коли без найменьшого управосиленя віднїмає сю власть від Христа змагаючись приписати єї Мариї.

Св. Письмо говорить:

І. Івана 2, 1. „Діточки мої, се пишу вам, щоб не грішили, а коли хто згрішить, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника".

І. Тим. 2, 5. „Один бо Бог і один посередник між Богом, а людьми чоловік Ісус Христос".

Жидів 9, 15. „І задля того Він посередник нового завіту".

Сї евангельскі реченя сьвідчать про гіпокрицтво Риму, який учить що Марія є нашою і то одинокою заступничкою і посередничкою. Св. Письмо виразно каже, що лиш Христос є заступником і посередником між Богом, а людьми, а се сьвідоцтво Эвангелія виключає всяки претенсиї Мариї, чи якогобудь другого посередника і потверджує один факт, що лиш Христос є нашим посередником перед Отцем небесним.

Марія як дорога, двері, надія і прибіжище.

Ще одно фалшиве становище приписує Рим, коли споглядаючи на неї, уважає єї як дорогу, двері. надію і прибіжище грішників.

— ,,Слава Мариї'' на

Стороні 85. ,,Всяка благодать, яку лиш одержуємо, іде через руки Мариї''.

Стор. 110. ,,Марія є надією всіх дітий Адама''.

Стор. 121. ,,Марія є твоїм містом прибіжища, одинокою твоєю надією.''

Стор. 35. Рим вкладає в уста Мариї слідуючі слова (ніби Марія сама говорить): ,,Я є радостию справедливости і брамою — дверми, якими переходять грішники до Бога''.

Стор. 159. ,,Марію називаємо також небесною брамою, бо ніхто не входить до тої домівки як лиш через неї''.

Приписуючи сї прикмети Марії, Рим зовсім призабув Христа і Біблію, де знов виразно сказано, що лиш Христос є дорогою, а не Марія.

Іван 14,6: ,,Рече йому Ісус: Я дорога й правда, й життє: ніхто не приходить до Отця, як тільки мною''.

Жидів 6, 18 до 20: ,,Ісус є нашим втї-

шеннєм, нашим прибіжищем і надією".

Колиж Христос є дверми, дорогою, правдою, життєм і проче, то не може сим самим бути і Марія.

Спасенэ через Марію.

Рим не лиш учить, що Марія є нашою заступницею і посередничкою, але твердить ще, що Марія має таку саму силу спасеня як і Христос. Що більше, Рим каже, що ніхто без Марії не може спастись. Такою наукою понижає Рим поняте про спасене Христа о стілько, о скілько вивисшає сю силу у Мариї і цілий плян спасеня відкидає Рим на бік. Се докаже св. Письмо. Но перше перебираємо з книжочки „Слава Мариї" сї реченя, котрі сьвідчать, що Рим молить ся до Мариї як до Спасительки рівної Христови.

Стор. 29. „Она є панею, не на те, щоб карала грішників, а помилувала і прощала".

Стор. 32. „Як тїло без повітря, так душа не годна жити, не прибігаючи до Мариї".

Стор. 92. „Уповай на Марію, а не впадеш в розпуку; іди за нею, а не зблудиш; позволь, щоб єї рука хоронила тебе, а не будеш мав чого боятись і т. д. Роби се, будеш жити".

Стор. 171. „Спасене всїх людий є в покрові Мариї".

Стор. 267. „О солодка, О щаслива — смерть тих, котрим Господь призначив спастись і дозволив в послідній хвили житя вимовити всеспасаюче імя Мариї".

Не треба Римови иньших слів, якіби яснійше вказували, що вірні римскі католики молять ся до Мариї, як до спасительки сьвіта. В доґмі про чистилище учить римска церква, що деякі грішники не можуть бути спасеними, бо гріхи їх завеликі. Але тут ні. Марія спасає хочби число гріхів і хочби они як великі були — се доказ суперечности єї наук.

А дальше римска церква уважає Марію як рівну Христови, навіть висше; се потверджують слідуючі реченя:

Стор. 85. „Щоб здобути житє благодати, потрібно нам душевної сили, якаб дала нам спромогу устояти перед всякими нападами ворогів; а сю силу одержуємо лиш від Мариї".

Молитва — Стор. 96. „Я не потребую більше вже боятись анї гріхів, бо ти їх очистиш; анї диявола, бо ти сильнійша, навіть від пекла, сильнійша від твого сина (Христа), коли він справедливо обурить ся, бо одно твоє слово успокоює єго".

Стор. 237. „Леон бачив раз в захватї дві драбини. Одну червону, а на верху тої драбини був Ісус Христос. Другу драбину

білу, а на верху неї бачив він Марію. Він завважав, що богато людий пробували лїзти першою драбиною. Вступивши кілька щеблїв, они падали. Знов пробували лїзти і знов падали і нїколи не дістались до вершка. А голос сказав їм, щоб пробували лїзти другою драбиною. Они незадовго підійшли до гори а рука Мариї помогла їм дістатись на вершок драбини".

Стор. 238. ,,Той, за кого втавляєсь Марія, може бути певним свого спасеня так, якби він вже був в небі. Але ті, що занедбують, або недбають за єї поміч, пропащі на віки. Бо она є наче містком спасеня, який Господь приготовив для нас, щоб ним безпечно перейти через всї води нашого житя".

Коли ми маємо дивитись на Марію як на одинокого спасителя після науки Риму, який учить, що нїхто не може спастись без неї; коли ми маємо молитись до неї як до такої, що подає прощенє гріхів, якого не можна одержати навіть від самого Бога, і коли маємо уважати єї як висшу від Христа, котрого Бог післав спасти сьвіт — в такім разї пощо було Христови сходити на сей сьвіт і жити тут, знаючи, що вже перед ним був на земли оден спаситель (Марія Мати Эго), котра остаточно могла заступити Христа в спасеню сьвіта так, як засту-

пає Эго місце нині після науки Риму? Насуваєсь питане, пощо Господь посилав двох спасителів, коли сьвітови потрібно було і нині потрібно лиш одного? Ми зовемось християнами, послідувателями Христа, а Эвангеліє є Духом натхнена наука Христа через єго апостолів — тому принимаючи Біблію як наш одинокий дорогосказ, звернім ся до него а довідаємо ся, чи Господь давав нам двох спасителів; побачимо, чи Марія має рівну власть з Христом; побачимо чи не власне Христос і лиш Христос є нашим Спасителем.

Еф. 3, 9. „І з'ясувати всім, що се за спільність тайни, закритої від віків у Бозї, що сотворив усе Ісусом Христом".

Верш 10., щоб обявилась тепер князївствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа".

В. 11. „по вічному установленю, котре зробив у Ісусї Христї, Господї нашому".

Кол. 1, 15. „(Христос) котрий єсть образ невидимого Бога, перворідень усякого творива".

В. 16. „Бо ним сотворене все, що на небесах і що на землї, видиме й невидиме, чи престоли, чи паньства, чи князївства, чи властї — все Ним і для Него сотворене".

В. 17. „Він єсть перш усього і все в Ньому стоїть".

В. 18. ,,І Він голова тїлу і церкві, Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати".

В. 19. ,,Бо зволив (Отець) щоб у Ньому вселилась уся повня".

З повисше наведених стихів виходить, що Господь сотворив сьвіт не для Марії, але для самого Христа, через котрого все стоїть, котрий має всьому передувати, у Ньому має перебувати уся повня. Сли проте Господь сотворив сьвіт для Христа, в котрому перебуває вся повня, то Марія не може і не має частини того, що сотворене виключно для Христа. Тому Рим ображає і понижає Христа коли намагаєсь відобрати сю власть від Христа і приписати Марії те, що Господь призначив лиш Эму самому. В сїм случаю Рим є анти-Христом і дуже помильним.

Ів. 14, 6. ,,Рече йому Ісус: Я дорога й правда й життє: нїхто не приходить до Отця, як тільки мною".

Ів. 3, 35. ,,Отець любить Сина, і все дав у руки Йому".

Св. Петро сказав про Христа, Дія: 4, 12: ,,І нема нї в кому другому спасеня, бо й нема иньшого імени під небом, даного людям, щоб ним спастись нам".

I. Тим. 2, 5. ,,Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос''.

II. Іван 1, 9. ,,Кожен, хто переступає, а не перебуває в науці Христовій, не має Бога''.

Повисші реченя і цілі дозени подібних доказують, що сьвіт сотворений і відданий Христови і нема другого імени під небом, на котрого можна покладати надію спасеня — є лиш одно імя, Ісус Христос!

Колосс. 2, 12. ,,Погрібшись із Ним крещеннєм і в котрому і встали вірою в силу Бога, котрий воскресив Його з мертвих".

Іван 14, 2. ,.В дому Отця мого осель богато. Колиб ні, сказавби вам: Ійду наготовити місце вам''.

Верш 3. ,,І, як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду й приійму вас до себе, щоб де я і ви були''.

Рим. 5, 15. ,,Та не так і дар, як прогрішеннє одного многі померли, то много більше благодать Божа і дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа у многих недостаткували''.

Іван 3, 16. ,,Так бо полюбив Бог сьвіт, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него,не погиб, а мав життє вічне''.

Верш 17. ,,Бо не післав Бог Сина свого на сьвіт, щоб осудив сьвіт, а щоб спас ся Ним сьвіт".

Діян. 2, 38. ,,Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охрестить ся кожен з вас в імя Ісуса Христа на оставленне гріхів, і приймайте дар сьвятого Духа".

І. Петр. 1, 18. ,,Знаючи, що не тлінним сріблом або золотом викупились від марного житя вашого, від отців переданого".

Верш 19. ,,Но дорогоцінною кровію Христа, як непорочного і чистого агнця".

Коли ми хрестились в Христа, ми в смерть Эго хрестились і воскресене і дістали житє вічне з Ним в царстві Божім, де Він приготовив місце для нас, щоб де Він і ми були там з Ним. Розуміємо, що як Адам віддав сьвіт гріхови, так Христос позискав сьвіт для благодати своєю смертию на хресті. Господь жерствував Эго, щоб через Него, ми, покаявшись і охрестившись одержали Духа святого; гріхи наші змиті Эго дорогоцінною кровію. А про Марію, Матір Ісуса, якаб відгравала таку, чи подібну ролю в спасеню людства, — Эванге-ліє ні одним словом не згадує.

Що більше, самий апостол Петро, котрого римска церква уважає прецінь непомильним, каже, що нема другого імени під небом, даного людям, котримби можна

спастись, та що самий Христос один умер за наші гріхи. Всї другі апостоли учать згідно, що спасенє одержуєсь лиш через Спасителя Христа.

Эвангеліє говорить дуже часто і в богато місцях, що Христос є нашим Спасителем; але щоб такою спасителькою була Марія, римска церква не годна подати з Эвангелія анї одного реченя. Марії дав Господь достоїньство бути материю Ісуса і на сїм кінчить ся єї роля. І ми почитаємо єї як Діву, котра удостоїлась подати Христови тїло, але Спасителем сьвіта є Ісус Христос. На доказ того стоїть цїлий Новий Завіт, в якім римска церква не знайде нї одного реченя, щоб доказати, що спасеня можна одержати також від, чи через Марію. Бо чиж Божий плян спасеня не обявлений сьвітови ясно? А противно, римска церква закриваєсь тайнами, т. є. річами недоказаними, неправдивими. Она робить се на те, щоби в той спосіб відчужинити народи від розуміня правд Божих, які сьвідчать і говорять проти доґм римскої церкви. Эї тайна спасительки--Марії закрита перед сьвітом, ся тайна закрита перед твоїм розумом любий читачу. Бо чиж годен ти узнати Марію своїм спасителем, коли ти ще не довідав ся і не довідаєш ся, щоб Марія дала розпятись на хрестї за твої гріхи? Лиш Христос став

жертвою за гріх, лиш Він є нашим Спасителем — сего придержують ся і вірять протестанскі церкві на підставі св. Письма.

Колиб Марія була скарбником небесних благ, колиб она була царицею небес, колиб у неї була сила відпустити грішникови гріхи; колиб она справді була наділена осібними дарами, чим звичайні люди, то чиж бувби Христос призабув згадати сї єї прикмети у своїх проповідях до народів? І чи міг Христос перед народом закривати єї достоїньство, єї силу? А ось як казав Христос:

Марко 3, 31. Приходять тоді брати й мати Його, й стоячи на дворі, післали до Него, кличучи Його".

,,І сидів народ круг Него; кажуть же Йому: Ось мати Твоя і брати Твої на дворі шукають Тебе".

,,І озвавшись до них, рече: Хто се мати моя, або брати мої?"

,,І позирнувши кругом по тих, що сиділи коло Него, рече: Оце мати моя і брати мої"!

,,Хто бо чинити ме волю Божу, той брат мені, й сестра моя, і мати".

Лука 2, 48: ,,І, побачивши Його, здивувались вони, й сказала мати Його до Него: Дитино, що се зробив еси з нами? ось батько Твій і я, болїючи шукали Тебе.

„І рече Він до них: Чогож шукали мене? хибаж не знали, що в тому, що єсть Отця мого, треба бути менї?“

Лука 11, 27: „Стало ся ж, як промовляв Він се, піднявши одна жінка з між народу голос, каже Йому: Блаженна утроба, що носила Тебе, й соски, що ссав єси“,

„Він же рече: Блаженні ж і ті, що слухають слово Боже, тай хоронять його“.

Іван 2, 3: „І як не ставало вина, каже мати Ісусова до Него: Вина не мають“.

„Рече їй Ісус: Що менї й тобі, жено? ще не прийшла година моя“.

„Каже Його мати слугам: Що вам скаже, робіть“.

Чи є в сих словах Эвангелія хоч тїнь того, що учить Рим? Чи є тут сказано, що Марія є висшим єством від звичайного християнина, що чинить волю Божу, що Марія є Спасителькою грішних? Нї. Противно, всї три євангелисти описують, що Христос уважав свою матїр, як одну з поміж всїх тих, що слухають Эго науки, що сповняють волю Божу. Марко пише, що Христос уважав Марію, по сповненю єї материньских обовязків, як одну, котра що до Бога знаходить ся в тім самім відношеню, що всї християни. Лука знов наводить слова Христа, де Спаситель віддає пошану всїм обовязкам і трудам матери,

але рівночасно звертає увагу на духовні обовязки яким підлягає і Марія нарівні з прочими блаженними християнами. В Эвангелію Івана, Марія не знає ще, що стане ся і тому удає ся до Христа. Христос знає все наперед і звертає своїй матері увагу, що не треба було їй з сею справою удаватись до Него, бо ще не прийшов час. Се ще не була та хвиля, коли Він мав зділати чудо, яке зділав пізнійше.

І як тут можна признати Марію спасителькою? Колиж: 1. Христос не уважає еї за спасительку, анї апостоли. 2. Эвангеліє нїгде не вказує, щоб Марія була спасителькою. 3. Эвангеліє не подає анї одного чуда, яке зробилаби Марія, не наводить анї одної душі, яку спаслаб она, анї нема сказано, що Марія умерла, або кров свою пролила за гріхи грішників. 4. Эвангеліє учить, що Христос терпів і умер на хреснім дереві і лиш Він приніс жертву за гріхи сьвіта, лиш Він спас, лиш Христос один є нашим Спасителем. І до чогож придає ся наука Риму, противна науцї Христа і Эго апостолів? Наука Римскої церкви є сьвідоцтвом, що Рим не є правдивою християньскою церквою. Самий кардинал Гіббонс зазначив, що кожда церква, що проповідує иньшу науку від тої, що подано в Эвангелію, така церква не є правдивою церквою. Колиж

Рим учить инакше, чим учив Христос і Эго апостоли, то Рим не є правдивою християньскою церквою — сьвідоцтвом Эвангелія, папа є помильний — порівнай науку Эвангелія з наукою папи. Котреж потрібне тобі, любий читачу, до твого спасеня, Христова наука, чи наука папи? Хто твій Спаситель, Христос, чи Марія? Кому будеш служити Эвангелію, чи папі? — обом годі служити.

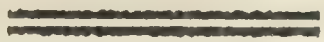

Піст.

Марко 7, 18: „І рече до них: Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що осторонь і входить у чоловіка, не може його опоганити".

Верш 19: „Бо не входить йому в серце, а в живіт в одхідник очищаючи всяку їжу".

Чи їсти мясо, чи вздержатись, та постити — одно і друге зовсім невинне. Тут не ходить о самий акт їдженя, а ходить о прінцип – засаду, де римска церков говорить, що постити, здержуватись від їди мяса є правилом Христової церкви, що се має щось спільного з релїґією. Щось так, як того чоловіка, що кулею прошиває серце другого чоловіка, засуджують на смерть, так римска церква за зломане посту засуджує душу чоловіка на вічну погибель за то, що тїло покушало в заказані днї мясо, підчас коли Христос учив, що їжа не поганить чоловіка; підчас коли Біблія сьвідчить, що чоловік не має права судити другого чоловіка після того, що він їсть, а противно, заявляє, що ті, котрі кажуть здержуватись від їди — постити, говорять неправду і відпали від віри.

Мабуть жадна доґма римскої церкви не стоїть на так хиткий підвалинї, як піст. Э люди, що постять, бо вірять, що треба

постити, а є і такі, що їдять без огляду на те, чи треба, чи не треба постити. Всїх тих можна подїлити на такі групи:

1. Дехто постить вірно, бо вірить, що від того залежить до певної міри єго спасеня.

2. Дехто хоче постити, а їсть, бо забув, що треба було постити.

3. Дехто знов не їсть мяса, а буде їсти смалець.

4. Дехто не ївби мяса, колиб знав, що єго викинуть з церкви.

5. Дехто знова буде їсти, чи се пісний, чи мясний день.

Всї ті люди, які жиють в католицкій церкві і поповняють, хочби лиш часткові збоченя що до захованя посту, доходять до певного душевного клопоту. А колиб ті люди знали, що Эвангеліє позволяє чоловікови їсти мясо і не ограничає днїв, коли їсти, а коли нї, то люди позбулиб ся всїх тих клопотів. Що більше, люди уникнулиби мілїони гріхів, в які они по їх віри попадають і відтак сповідають ся. Бо і ті, що заховувають піст, волїлиби, щоб церков не була така строга і знеохочують ся, що через їду грішать. Хто знов забуває постити, то рівнож грішить, бо церков учить, що гріхом є забувати про піст. Колиж чоловік здержуєсь від мяса, а їст пр. смалець, то

простий розум говорить, що се є то саме, що ошукувати Бога, чи себе, чи другого. Хто знова постить задля боязни перед карою, то зломивши піст поповняє річ, яка після єго вірувань є каригідною. Ті, що не числять ся з постами, знова є людьми на роздорожу, бо єсли кат. церква є правдивою церквою, то ті люди повинні повинуватись їй. А сли не признають їй рациї що до посту, то як можуть іти за нею в других річах. В кождім разї, як довго чоловік лишаєсь католиком, то стрічаєсь з котримсь з повисших трудностий, а всї они ведуть чоловіка до гріха.

Но чиж мусить християнин здержуватись в певні днї від мяса і чи римска церква має якусь власть, Богом дану, приказувати людям піст? Они приказують, нехтуючи тим науку Христа і Эвангелія, яке говорить ось як:

Христос говорить у Марка 7, 18: ,,все, що осторонь і входить з чоловіка, не може його опаганити, бо не входить йому в серце, а в живіт''.

Рим. 14, 17: ,,Бо царство Боже не їжа, нї питтє, а правда і впокій і радощі в Дусї сьвятім''.

І. Кор. 8, 8: ,,Іжа ж нас не поставляє перед Богом; бо анї луччі ми, коли їмо, анї гірші, коли не їмо''.

Колос. 2, 16: ,,Нехайже оце ніхто не судить вас за їжу або за напиток, або поглядом сьвят, або нового місяця, або суботи".

І. Тим. 4, 1: ,,Дух же явно глаголе, що в останні часи відступлять декотрі від віри, слухаючи духів лестивих і наук бісовских".

Верш 2: ,,в лицемірстві брехливих, запеклих у совісті своїй".

Верш 3: ,,що боронять женитись і велять вдержуватись від їжи, що Бог створив на їду з подякою вірним і познавшим правду".

Христос навчав, що те, що чоловік споживає, як пр. мясо, не поганить чоловіка і що їжа не входить перед Богом в рахунок, чи єї споживаємо, чи постимо. А римска церква перекручує Христову науку і навчає, що коли їсте мясо в одні дни, то нема гріха, а покушаєте в иньші дни, то поповняєсь гріх.

Біблія каже: ,,нахай ніхто не судить вас за їжу". А Рим відкидає се речене, поставляє себе судією і судить людий за їжу.

Біблія говорить, що: Дух явно глаголе, що в останні часи відступлять декотрі від віри і будуть учити наук бісовских, будуть заказували женитись, будуть приказували здержуватись від їжи — постити. Чи се не

ясно? Дух говорив явно на те, щоб люди звернули на се увагу, тай щоб уважали. Церков котра приказуе здержуватись від їжи мяса, відступила від віри і навчае на ук бісовских. Котраж церков се робить? Розглянь ся уважно, а переконаеш ся, що робить се римска католицка церква.

Рим стараесь оправдати свою науку всїми можливими способами. Але потрудись, любий читачу і застановись хвильку над наукою біблії і над щоденною наукою катол. церкви і чи не дійдеш до того самого заключеня, що: 1. Що до постів, то Рим навчае впрост противно від біблії. 2. Рим ображае Бога коли ставить себе судією людий, бо біблія каже, що жаден чоловік не мае права осуджувати другого за їжу. 3. Рим відступив від віри, бо заказуе женитись попам, монахам, сестрицям і т. д. і приказуе людям здержуватись від мяса.

Так, ви скажете, що Христос терпів, жертвував себе за нас, то чиж не можемо ми здержатись від мяса раз, чи два рази в тижни і дати сим доказ, що і ми можемо потерпіти, тай скріпити наші сили перед покусами?

Христос жертвував Свое житє за гріхи цїлого сьвіта і дарував житє вічне. Чиж наша жертва хоч подібна до жертви Христа? Ніколи. Своєю жертвою не приносим кори-

сти — пільги сьвітови; ощаджуємо гроші, а шкодимо тілови; а рівночасно можна обїстись иньшої потрави, як риби і пр. коб лиш не кушати мяса.

А щож скажемо за піст деяких людий, котрі місто з'їсти кусок мяса, беруть кілька оселедців і фляшку горівки і постять?.. а попившись побють ся? Піст се справді бісовска наука, бо наука Божа веде чоловіка до кращого, а не до гіршого.

А чи не краще се для скріпленя духа, для плеканя чеснот, місто здержуватись від мяса, та рахувати мнимі заслуги, — чи не краще піти за приміром Христа і бути услужним для других, милосердним, дати доказ любови ближнього, потїшити другого? Відвідай хорого; прочитай єму Слово Боже; поговори з сусїдами про царство Боже; попроси, щоб пішли з тобою до церкви; поможи калїцї; споможи слїпого, нужденного; потїш зажуреного; поможи потребуючим — Господи, таких жертв є сотками навколо нас і ти кождої хвилї маєш нагоду приподобитись Христу, наслїдувати Эго примір, а сим принесеш користь сьвітови і і скріпиш свої душевні сили тисячу разів більше, чим безкорисним, церквою видуманим законом посту.

Чистилище.

Чистилище. се чудовище католицкої церкви не було знане за часів Христа і не має жадної підстави св. Письма, хоч римска церква пробує доказати єго „автентичність“.

Хто прочитував письма перших Отців церкви, той рівнож знає, що сї достойники не знали нічого про чистилище і не думали про него. В пізнїйших часах почали декотрі церкви молитись за померших, але они узнавали, що небіжчик є або в небі, а в пеклї, а молились за них тому, що думали, що справлять кращу приємність тим, що в небі, а тим, що в пеклї улекшуть муки. Перший Тертуліян згадує про молитви за померших, але вже тодї, коли він прилучив ся до єреси званої Монтаїзмом. Відтак молились люди за цїсара Константина, за Авґуста і єго матїр Монїку, але они вірили, що сї славні небіщики пішли просто до неба. Звичай, молитись за померших входив в християньство з тою хвилею, відколи до християньства приставали більшими громадами поганьскі невільники і народи, що той звичай мали у себе за часів старої релїґії. Грецка церква і всхідні християньскі церкви, як рівнож і цїла нинїшна православна церква нїколи не приймили сеї нау-

ки, що чистилище істнує. І римска церква через довгі часи мала дві партиї, одних за, а других проти чистилища. Самий історик Ото, вже з дванайцятого століття пише, що лиш дехто в римскій, або латиньскій церкві вірить в чистилище. Аж римскі схолястики взяли сю справу за тему своїх диспут, а церква, на Фльорентійским Соборі 1438 року оголосила сю науку про чистилище як доґму, а санкціонував папа Эвгеній. Так ввійшло в церкву чистилище і Служби за померших і практикуєсь се по нинішний день даючи духовеньству найкращий дохід, а людий задержує в підданьстві задля страховищ, якими страшуть їх духи і творці чистилища.

А понизші стрічки докажуть, що чистилище не має жадної підстави в Эвангелію і є нехристияньскою наукою.

Перш всього перебираємо дещо з католицкого катехизму „Підстава кат. науки" — а сеж прецінь доказ, як римска церква понимає чистилище:

„Ми віримо, що є чистилище і що душі, які там перебувають користають з помочи вірних, значить: молитви, милостині жиртвованої за них, а передусім з жертви Служб Божих.

П: Що розуміємо під словом чистилище?

В: Розуміємо посередний стан душ, які умирають в ласці Божій, на яких однак тяжить кара дочасна за повседневні, малі гріхи. Однак що до місця, де чистилище знаходить ся і тортур, які ті душі терплять нічого церква не рішила.

П: Котрі християни ідуть до чистилища?

В: 1. До чистилища ідуть ті, що на них тяжить вина меньших гріхів, так званих повседневних; богато християнів умирають не відпокутувавши їх, або умирають нагло, несподіваною смертию і не спокутували своїх повседневних гріхів.

2. Ідуть туди рівнож і ті, що ще не спокутували достаточно дочасної кари за тяжкі гріхи".

Толкуючи от так свою науку римска церков наводить приміри богато сьвятих, які ніби були там і бачили муки і росказали нам для нашої користи. Се вказує, що римска церква готова сказати хоч що, щоби потвердити свої виводи. Як приміром, примір про святу Христину. Белярмін (Книж. II. Гл. 9.) каже, що Христина полишила своє тіло і пішла перше до чистилища, а відтак до пекла, а відтак знов душа єї вернула до тіла, щоб знов жити як і перше. Кілько католиків повірить се? І повірить лиш тому, що сей примір походить з Риму?

А прецінь Рим уживає такі приміри, бо знає, що найдуть ся ще люди, що дадуть ся леда чим здурити. Біблія, се книжка, що роскавує все від сотвореня сьвіта аж до Христа і ще пів сотні літ по Христі, а прецінь нігде она не говорить про подібне місце, як чистилище і не згадує, щоб якась душа лишила своє тіло, пішла до чистилища, чи пекла, а відтак до неба, тай щоб вернувшись назад росказала сьвітови про муки пекла, або про радощі неба. Чоловік може богато говорити, але саме говорене без певних доказів ще не є доказом правди. Тому, що хтось говорив би, що за горою небо підперте слупами, то ще не мусить так бути в дійсности.

Самого слова „чистилище" не знайдеш в цілій Біблії. А се доказ, що оно не було знане Христови, анї Эго учиникам. Чи, якби справді чистилище було, то чиж не бувби про се ясно сказав Христос, чи не булиб проповідували єго ученики Христа так, як проповідували про царство Боже, або про пекло, „де буде скрежет зубів"? Христос ніколи про жадне посередне місце не згадував і апостоли не проповідували чистилища. А щоб напятнувати всяку нову, видуману науку поза Эвангелієм, Апостол Павло в своїм листі до Галлат гл. 1, 8. сказав: „Та колиб і ми, або ангел з неба про-

повідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема (проклятий)". Ся клятва вповні відносить ся до римскої, католицкої церкви за видумане нових наук таких, як чистилище, шкаплїрі і прочі католицкі туманьства.

Щоб довести, що чистилище істнує, подає кардинал Гіббонс в своїй книжці „Віра наших батьків" три реченя св. Письма. Но будь певний, дорогий читателю, що колиби можна було от так перекручувати змисл євангельских речень, то там можнаб найти докази на всяку річ противну євангельским правдам. Як на примір: І. Тим. 5, 23: „Вже не пий води, а потроху вина приймай, ради жолудка твого і частих твоїх недугів". Здавалоб ся на перший погляд, що се речене позволяє нам напиваднсь вином. Але коли прочитаєш реченя, які попереджують се речене, то переконаєш ся, що оно відносить ся лиш до Тимотея самого. Павло знав, що Тимотей слабує і деякі річи єму шкодять, а деякі для него відповіднїйші. Так думав Павло, що Тимотеєви лїпше не уживати води, а натомість уживати потрохи вина. Оно було потрібне Тимотеєви, а не цїлому родови людскому і Павло писав се Тимотеєви особисто, а не диктував тай не приказував сьвітови не пити води, а уживати зате вино. Богато річий

знайшлиб собі подібні докази в св. Письмі, еслиби брати ті реченя от так наослїп, не читаючи речень попередних, або тих, що слїдують, та еслиб не дошукувати, чи дане речене має такий змисл, який видаеть ся на перший погляд.

А сї докази кардинала Гіббонса, які уживає він, щоб доказати істноване чистилища є власне такими реченями, як те, що наведене про уживане вина.

Перший доказ істнованя чистилища се речене взяте з II. книги Макавеїв 12, 43: ,,Він післав дванайцять тисяч драхм (гроший) сріблом до Эрусалима як жертву за гріхи померших, відносячись до воскресеня прихильно і релїґійно''.

На сїм і кінчить кардинал не подаючи найменьшого поясненя, а прямо з сего реченя висновує істноване чистилища теперішних часів. Се є дуже гарний примір, як католики доказують правдивість своеї науки; се примір з двома лицями і як лиш трохи прикладеш уваги, той побачиш дїйсне лице сего доказу. Тай ще накидуєсь кардинал, що протестанти відкинули книги Макавеїв, бо там сказано, про чистилище. Треба затямити, що книг Макавеїв є чотири і що протестанти уважають сї книги як книги історії, а не вчисляють їх до книг писаних при особлившій помочі Божого

Духа. Анї Христос, анї Апостоли нїколи не покликувались на книги Макавеїв, і автор тих книг не є знаний, навіть Рим неоднаково думає про сї книги Макавеїв. Оріген, в 200 років по Христї не числить Макавейских книг до книг св. Письма. Эремій знова в двіста лїт пізнїйше, думає про сї книги так само, як Оріген. А в шестім столїтю по Христї, папа Григорій Великий відкидає зовсїм всї чотири книги Макавеїв. А тепер римска церква каже, що дві книги Макавеїв натхнені св. Духом, а дві нї і тамті дві долучає до своєї Біблїї, а другі дві відкинула. Чиж так може бути? Эсли они ,,сьвяті'' книги, то всї, а сли нї, то жадна. Оноб таке саме, як колиб хто сказав, що перший лист ап. Павла до Коринтян був писаний при помочі Божій, а другий нї; або Петрів один лист ,,сьвятий'', а другий ,,грішний''. Эсли дочислювати сї книги, то треба всї чотири, а сли нї, то жадної. Но чи попереднє реченє взяте з книги Макавеїв, натхнене Духом Божим, чи нї, то справа має ся ось як. У жидів був звичай ще від Адама, приносити Богу жертви за одержані ласки, за побіду над ворогами, за гріхи, але се були жертви,які палено, як: найкращі вівцї з череди, телята з худоби і пр. і се вповнї годилось з законом, який Бог падав жидам.

Сей закон і звичай тревав аж до Христа. Отже після того закона післав і Юда свою жертву до Єрусалима, щоб подякувати Богу за побіди, які віднїс він над своїми сусїдами і за гріхи тих воїнів, що погинули підчас воєн, які він провадив. Се було законним на ті часи, але коли прийшов Христос, то ті жертви змінились. Місто жертв цїлопаленя, приніс Христос жертву совершенну своєю смертию на хрестї. Жид. 9,26: „А нинї раз у концї віків явив ся на знївечене гріха жертвою своєю". А верш 28: „Так і Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих, удруге без гріха явить ся ждучим Його на спасене". І хочби речене взяте з книги Макавеїв, навіть мало якусь тїнь чистилища, то оно булоб знищене жертвою Христа, що нею заступив Він всї жертви цїлопаленя і прощає гріхи цїлого сьвіта, єсли тільки віруємо в Него.

Другим нїби доказом, що чистилище істнує, є речене Мат. 12, 32: „І хто скаже слово проти Сина чоловічого простить ся йому; а хто скаже слово проти Духа сьвятого, не простить ся йому, нї в сьому віку, нї в будучому".

Щоб вказати силу правди, висказаної в сїм реченю, що гріх проти сьвятого Духа не буде прощений нїколи і що тут зовсїм не говорить ся про чистилище, то треба

навести отсї понизші реченя, паралельні з попередним, що і говорять про ту саму річ:

Марк. 3, 28; ,,Істино глаголю вам: Що всї гріхи відпустять ся синам чоловічим, і хули, якими б вони нї хулили;

верш 29: ,,хтож хулити ме на Духа сьвятого, не має прощення во віки, а винен вічного осуду".

Лук. 12, 10: ,,І всякий, хто скаже слово на Сина чоловічого, простить ся йому; хтож на сьвятого Духа хулив, не простить ся".

Що тут говорить ся про чистилище? Тут говорить Христос, що всї гріхи будуть прощені, крім гріха проти ев. Духа. Коли Христос простив нам гріхи і прийшов на сьвіт і своєю жертвою окупив всї кари за гріх і жертва Эго совершенна, то не може бути другої дороги анї прощеня гріхів, анї окупу від них — вірний християнин не може видумувати чистилища. Кол. 1, 13: ,,Котрий збавив нас від власти тьми і перенїс у царство Сина любови своєї; в котрому маємо викуп кровю Його і прощенє гріхів".

А трете реченє, на яке покликують ся католики, щоб доказати істнованє чистилища, се перше посланє Павла до Кор. 3, 13—15: ,,Кожного дїло буде явне; день бо (Господень) покаже, тим що в огнї відкриєть ся і яка в кожного робота, огонь випро-

буе. (верш 14.) Коли робота встоїть, хто вибудував — прийме нагороду. (верш 15) Коли робота згорить, понесе шкоду, сам же спасеть ся, тільки так, як через огонь".

1. Прочитай реченя які попереджують сї три наведені реченя, а побачиш, що тут не говорить ся зовсїм про чистилище, анї подібне таке місце; але говорить Павло про працю проповідників, як працьовників Божої будівлї. Верш 10. каже: положив я основину, иньший же будуе; верш 11. Иньшої бо підвалини нїхто не може положити окрім тієї, що положена, котра есть Ісуе Христос; верш 12: Колиж хто будуе на сїй підвалинї з золота, срібла, дорогого каменя, дерева, сїна, очерету — випробуеть ся.

2. Рим не може тих речень прикладати до чистилища і навчати, що чистилище „очищуе", бо в реченях сих стоїть слово „випробуе". Коли видержить пробу, то буде нагороджене.

3. І знов не можуть сї реченя відноситись до чистилища, бо сказано, що „кожного" дїло буде пробуване. Оно вказувалоб, що всї мусять іти до чистилища, а Рим учить, що не всї ідуть до чистилища.

Гіббонс описуе чистилище (стор. 247) як „середне місце кари на якийсь час, приготоване для тих, що померли в гріхах

повседневних, або що ще не задосить учинили за гріхи, прощені їм". Тут ясна ріжниця. Рим тручає до чистилища лиш частину людий, а після наводжених речень малиб туди іти всї люди. Колиж знов ріжниця, бо Рим говорить про „людий", а евангельскі реченя трактують про „діла" будовані на підвалинї Ісус Христї.

Дальше говорить кардинал, що то не він лиш толкує в той спосіб, але що се одноголосна думка всїх Отцїв. Видко, що сей кардинал не знав про думку Отцїв, бо інакше бувби завважав, що сї ріжнились одні від других в своїх думках.

Іван Золотоустий був того переконаня, що наведені реченя відносять ся зовсїм до земского житя. А знов Белярмін, один з найбільших католицких писателїв каже, що: „Апостоли відріжняють зовсїм ясно роботу від робітника і кажуть, що в огни будуть випробовані роботи, а не робітники".

Рим навчає про гріхи повседневні — малі, які дуже легко можуть бути прощені і про гріхи тяжки-смертельні; від деяких гріхів можна окупитись ще чистилищем, а від иньших нї, треба іти до пекла. А Біблїя такої ріжницї між гріхами не робить — гріх є гріхом, чи він малий, чи великий, чи повседневний, чи смертельний і завсїгди гріх має одно і те саме пятно Рим. 6, 23: „Пла-

та за гріж — смерть". ,,Гал.3, 10: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзї закону, щоб робити те". Якова 2,10: ,,Кожний бо, хто увесь закон заховає, та згрішить в одному станеть ся у всьому виноватий". Проте, кождий гріх є тяжким гріхом перед лицем Бога і стягає кару смерти. Але, що Ісус Христос умер на хрестї і відкупив сьвіт від смерти гріха, то спасений кождий, хто вірує в Него.

Хто вірить в Христа і жиє християньским житєм, того Христос спасає від гріха, як се описує ап. Павло:

Рим. 7, 21: ,,Оцеж знаходжу закон, що коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе".

верш 22: ,,Бо я кохаюсь у законї Божому по нутряному чоловікові,

верш 23: ,,бачу ж иньший закон у членах моїх, що воює проти закому ума мого, і підневолює мене законові гріха, що в членах моїх".

верш 24: ,,Окаянний я чоловік! Хто мене збавить од тїла смерти сієї?

верш 25: ,,Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тїлом же закону гріховому".

Римл. 6, 3: ,,Хиба не знаєте, що скілки нас у Христа Ісуса охрестилось, у

смерть його охрестились?

верш 10: ,,Бо що вмер, за гріх вмер він раз; а що живе, Богові живе".

Верш 11: ,,Так само й ви думайте, що ви мертві вже гріху, живіж Богові у Христї Ісусї, Господї нашім".

Всї ті реченя вказують факт, що чоловік переживає гріх, робить гріх як частину що лежить в єго природї, але охрестившись стає він частиною Христа, а переданим смерти може бути хиба тодї, коли добровільно і сьвідомо грішить на те, щоб грішити. Тому, будучи мертвими для гріха смертію Христа, християни не підлягають карі гріха, а ще меньше такій як чистилище. Подібно як батько прощає дитинї провину без огляду як тяжкою онаб не була, так прощає протерпівший за нас Христос з більшою любвою всяку провину і гріх, який би він великий не був, коли лиш прибігаєм до Него і о прощенє просимо.

Наука про чистилище противить ся зовсїм науцї Эвангелія, яке говорить, що ми вповнї очищені від гріха:

Римл. 8, 1: ,,Тим же то тепер нема нїякого осуду тим, що в Христї Ісусї не по тїлу ходять, а по духу".

Верш 33: ,,Хто буде винувати вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує!".

Верш 34: ,,Хто ж се, що осуджує? Тож

Христос умер і воскрес; Він і по правиці в Отця, Він і заступаєть ся за нас!"

Ефес. 1, 7: „В котрому маємо спасенє кровію Його й відпущенє гріхів по богацтву благодати Його".

Ефес. 4, 32: „Бувайте ж один до одного добрі, милосердні, прощаючи оден одному, якож і Бог у Христі простив вам".

Колосс. 2, 13: „І вас що були мертві в провинах і в необрізанню тіла вашого, оживив з Ним, простивши вам всї провини".

Жид. 1, 3: „Зробивши собою очищенє гріхів наших".

1. Івана 1, 7: „І кров Ісуса Христа, Сина Його, очищає нас од усякого гріха".

До чогож чистилище? Чи повисші евангельскі реченя не затирають достаточно слїдів чистилища? Коли Христос очистив нас, то чи дїло Христа не було повне — совершенне? Чи св. Письмо дає замало доказів, що кров Христа очистила нас від „всїх гріхів?" Колиж кров Христа змила всї гріхи, цїлого сьвіта і змила так тяжкі як і повседневні гріхи, то котрі гріхи зарезервовані чистилищу? Нї! Христове дїло спасеня є совершенне і повне і коли Христос каже що простить всї гріхи, то певна річ, що додержить слова.

Наука про чистилище противить ся правдї Божій, яка учить, що коли умирає-

мо, то переходимо на спочин у вічній щасливости. Наука, що по дорозї до вічної щасливости треба перейти всякі тортури – муки, загонить римского католика в страх перед смертию. А протестант, що читає Біблїю уважає смерть лиш звичайним переходом з житя дочасного до житя, спокою і радости вічної після заповіту Христа.

Лук. 23, 43: ,,І рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Сьогоднї зо мною будеш у раю".

Фил. 1, 21: ,,Бо житє менї — Христос, а смерть — надбаннє (користь)".

І. Кор. 15, 51: ,,Ось тайну вам глаголю: Всї не впокоїмось, а всї перемінимось"

верш 52: ,,У хвилину; у миг ока, за останньою трубою — бо затрубить і мертві повстають нетлїнними, і ми поперемінямось".

верш 53: ,,Треба бо тлїнному сьому одягнутись у нетлїннє, і смертному сьому одягнутись у безсмертє".

Св. Ів. 5, 24: ,,Істино, істино глаголю вам: Що, хто слухає слово моє і вірує Пославшому мене, має життє вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в життє".

Коли хто вірить в чистилище, то не може мати сеї надії, що по смерти злучить ся з Христом; у него все на гадцї та пляма чистилища — він не вірить повному відку-

плею через Христа. Противно, хто слїдує за словами і обітницями Христа не непокоїть ся подібними гадками, бо він вірить, що як Христос приобіцяв своїм послїдувателям, так прийме і єго безпосередно по смерти до свого царства. І чиж не краще, чиж не більше надії, чиж не з кращим спокоєм умирає той, хто вірить Христови і слїдує за єго Эвангелієм з повною надією на безпосередне спасенє, — чим той, хто слухаючи видуманої науки Риму жиє в вічнім страсї і умирає в боязни, не знаючи котрі гріхи єму прощені, а котрі нї, кілько часу прийдеть ся єму мучитись в чистилищи і чи будуть єго кревні на стільки дбалими про єго душу, щоб давали досить гроший до служби.

Тут треба навести оден образець, який вказує, як католицька церква понимає і учить про чистилище. Матей Паріс, монах закона Бенедиктинів був в чистилищи — так кажуть католики — і він бачив всї тортури, провірив їх і відтак вернув знова на сей сьвіт і росказав ось як: ,,Безчисленне число мущин і женщин лежали обнажені на земли, прибиті червоними огняними цьвяхами, з болю гризли землю під собою. Деяких парили чорти страшними батогами. Огняні смоки кусали жаріючими зубами. Декотрих печуть на рожнах, сма-

жуть на ринках, то знов припікають на печах. А сірчаний котел викидає декотрих зі своєї поломіни і жару в повітре, а відтак знов они падуть в горло кітла. Знов є такий міст, набитий цьвяхами і торнем, і по тих цьвяхах і терню мусять переходити покутуючі. Они переходять тим мостом босо і голі. Пробують помочи собі руками тай рачкують. Колиж колюшки обкровавлять ноги і руки, они кочають ся і так обкровавлені від стіп до голови мучать ся так довго, доки не перейдуть міст; а перейшовши знов їх завертають чорти і присилують переходити колючий і міст і иньші так муки".

Страшні і диявольскі се тортури чистилища, але ще більше диявольскою є та наука римскої церкви про чистилище, яка видумала сю науку і муки впрост проти науки, відмінно від науки Христа і Эго науки — Біблії, відмінно від науки початкової християнскої церкви, відмінно і впрост проти всяких доказів, що душі людий не ідуть до ніякого чистилища. Чому римска церква видумала таку диявольску науку і ввела єї між нарід — чому? Тому, що римска церква хотіла опанувати маси народу страхом! І той страх перед видуманими тортурами чистилища она впоїла в народ, а сейчас за сим страхом она підопхала на-

родови попа, як одинокого, що може спасти людину від чистилища. Вислїдом сеї роботи були величезні суми гроший, які напливали і напливають з розпродажі відпустів за душі в чистилищи, за служби відправлювані за душі в чистилищи. Римска церква, се одинока церква, яка нагромаджує гроші під всякими претенсиями, а особливо торговлею душ в чистилищи.

Поглянь на помешкане католицкого попа, на уряджене, на его виставне житє; глянь на палати католицких епископів, кардиналів, на їх дорогі шати, корони, перстенї; дивись, які величезні суми гроша видає папа, на удержане своїх палат, на службу, на вояків які стережуть его — а переконаєш ся і зрозумієш, чому так католицкому духовенству потрібно завсїгди богато гроший. І доходи їх великі. З самих службів за душі в чистилищи, за продаж відпустів Рим числить собі річного доходу від сто до пятьсот мілїонів. А хто платить Римови сї кольосальні суми гроша? Сї гроші складають ті люди, які — чи они богаті, чи бідні — купують у попа службу за свого кревного в чистилищи боячись, щоб не призабули і за них їх кревняки, коли умираючи прийдеть ся їм терпіти ті самі муки в чистилищи.

Погоня за грішми при помочи чисти-

лища, се та сама істория, щой кроваві походи хрестоносців в 12 тім і 13 тім столїтю. Ті хрестоносні походи уряджували папи на те, щоб здобути Эрусалим і сьвяті місця і там завести відтак ярмарок — керницю, з якої плилиб гроші. Рим здобував Эрусалим при помочи людскої крови, щоб відтак жити з народів, висисати соки з народів. Сї походи хрестоносні коштують християн дуже дорого — солено. Поверх два мілїони, до шість мілїонів людий поклали житє за сю справу. Кілько муки, горя, невигоди, калїцтва понесли християни тодї, найкраще описує істория. А все те, щоб Рим став сильним, богатим.

Жажда так духовної, як і полїтичної власти вкорінена в римскій церкві. Погоня за грішми, за маєтками, завсїгди та сама. Римска церква не уряджує нинї хрестоносних походів, бо стратила полїтичну силу; зате она нинї торгує чистилищем. Тим самим фанатизмом гнала римска церква мілїони молодих жовнїрів здобувати Палестину для Риму і тим самим фанатизмом загонять попи душі до чистилища на те, щоб обдирати живих з гроша і грошем збудувати могучість Риму. Рим, се нинї перша мілїярдова компанїя, найбогатший трост, монополїсти царства небесного. Сї мілїярди гроша нагарбав Рим з народів фанатизмом.

Чистилище, се перше жерело доходів.

Отсе є Рим. Кроваві історії середновічних віків і нинїшне здирство під покришкою ратованя душ в чистилищи, се прикмети тої церкви. Се той самий Рим, що ставить свої доґми на місце Христового Эвангелія, що зреформував початкову християньску церкву на свій лад, що впрост проти науки Христа видумав і в 1438 р. на Фльорентійскім Соборі оголосив доґму чистилища, що торгує тим чудовищем, аби лиш здобути гріш, власть і силу. Чи будеш вірити Римові і єго чистилищу, чи радше привернеш ся до Христа і Эго науки — Эвангелія? Двом панам служити годї.

Сьвяті Тайни.

Католицька церква учить, що є сім сьвятих тайн, установлених через Ісуса Христа, а протестаньскі церкви учать, що є лиш дві тайни установлені Ісус-Христом.

Кардинал Гіббонс каже в своїй книжці: ,,Віра наших батьків,'' сторона 304: ,,Спаситель наш установив сім сьвятих тайн, іменно: Крещенє, Миропомазанє, Евхаристию, Сповідь, Элеопомазанє, Сьвященьство і Супружество.''

А в другім місци каже: ,,Тайна є се видимий знак, установлений через І. Христа, котрим сходить благодать на наші душі. Три річи є потрібні до тайни: Видимий знак, невидима благодать і установленє через Ісуса Христа.''

Порівнавши науку кардинала з декретами папи Пія IV. тай зваживши, що всї сім тайн практикують ся щоденно в католицкій церкві, то нема сумнїву, що та церква удержує сї тайни як свою непомильну науку і до того проповідує, що сім тайн є установлені Ісус-Христом і що кожда з них має видимий знак і невидиму благодать.

1. Хрещенє — обі церкви, католицка і протестаньска удержують як тайну, бо єї

установив Христос — ся тайна вимагає невидимої благодати і видимого знаку—води.

2. Евхаристію — рівнож обі церкви удержують як правдиву тайну, котрої видимим знаком є хліб і вино.

3. Сьвященьство, або ординованє (сьвяченє) чоловіка на проповідника є справді установлене Ісус-Христом, але Христос не надав сій тайні видимого знаку, значить, она не є повною, правдивою тайною після науки самої католицкої церкви бо ся „тайна" не має видимого знаку.

4. Миропомазанє не установив Ісус Христос, як се безпідставно проповідує римска церква. Одна, чи дві протестаньскі секти практикують єї як церковний звичай, але не як тайну установлену через Ісуса Христа. Сама католицка церква, каже, що не є певним коли Христос установив сю тайну. В книжці „Збір християньскої науки" сторона 77. (Dublin 1841.) каже ся про миропомазанє так: „Час установленя сеї тайни непевний, але теольоги здогадують ся, що она була установлена або підчас Тайної Вечери, або десь в часї між воскресенем, а вознесенем Христа." І до чогож така непевність? Таж ті, що писали книги Эвангелія — Нового Завіту, списували всї події і всї слова Христа в сих останних часах стараннїйше, чим в котрім

небудь иньшім періоді житя Ісуса Христа. Річ ясна, що сама римо-католицка церква сумніваєсь, чи миропомазане є тайною, чи ні. А що казали давнійші отці церкви? Они казали, що миропомазане не є тайною, а як таку принято єї доперва на соборі в Мелда.

Александер Гейм, визначний достойник церкви писав: „Сю тайну не установив ані Христос, ані єго Апостоли.“ Рівнож сьвятий Августин, і Іван Золотоустий не уважали миропомазане за тайну.

Кардинал Гіббонс, а за ним римо-католицка церква пробують усадовити тайну миропомазаня на словах ап. Павла до Коринтян (II. Кор. 1-21.) Но там ніяким словом не згадуєсь про миропомазане. Павло вказує на Божі благодати які уділяє Господь, але сих слів ніяк не можна прикладати до миропомазаня, яке практикує кат. церква. А поза се, кардинал не годен подати нічо більше з св. Письма. Ніхто не годен, бо цілий Новий Завіт нігде і ніяк не згадує про щось подібного, як миропомазане і найвисші достойники Риму знають се і они не вірять в миропомазане як тайну, а як звичайну догму самої римскої церкви.

5. Супружество установив Бог ще в раю, чотири тисячі літ нім Христос обявив ся сьвітови в тілі. Се перше супружество

заключив самий Бог між Адамом а Евою. Кождий про се чував і Рим се знає. І се супружество заключали люди між собою від початку сьвіта через 4.000 літ, від Адама до Христа, а теперішна католицка церква учить, що супружество установив Христос! Що на се каже тобі твій розум? Тиж знаєш, що супружество практикувалось ще перед Христом — значить, що не Христос установив єго. Як, чи повіриш римскій, католицкій церкві і єї науці, буцімто Христос установив супружество — ти годен так вірити?

Біблія нігде не говорить, що Христос установив тайну супружества і видимого знака не установляв. А з самих римских достойників і письменників одні кажуть, що справа установленя супружества є неясною, непевною, а иньші таки впрост заперечують. Канус, епископ, канарийских островів ще 1550 році писав, що: „Теольоги говорять про справу і форму супружества так відмінно і неясно, що треба хиба дурака, аби приняв се як певну і міродайну науку — доктріну.“ (Lous Theologia, 392.)

6. Элеопомазанє — вправді має видимий знак, а може і невидиму благодать, але бракує їй тамто трете найважнійше т. є. — сего не установив Христос і тому елеопомазанє не є тайною. О, правда, декотрі

апостоли говорять про намащуване хорих оливою, або про подібне настановлюване старших церкви (про се буде сказано в дальших уступах) але в Біблії нігде не сказано, що се установив Христос. А найголовнійше се, що у первих християн намащувано хорих не в тім змислї, що нинї римо-католицкі сьвященики намащують хорих на смертній постели.

Цїлу тайну Элеопомазаня опирають кат. попи на словах Эвангелисти Марка 6-13: „.І бісів богато вигоняли й намащували оливою недужих. і сціляли.“ А також Якова 5—14: „Чи хто нездужає між вами, нехай призове пресвитерів церкви, і нехай молять ся над ним, помазавши його оливою в імя Господне; — Верш. 15: І молитва віри спасе болящого і підійме його Господь; а коли гріхи вчинив, відпустять ся йому.“

Прочитавши сї слова треба завважити факт, що у первих християн помащувано оливою хорих на те, щоб хорі в імя Боже виздоровіли, а не умираючих, тай не на те, щоб очистити їх від хріхів, як се тепер практикує римска церква. А для кращого зрозуміня звернїть увагу на слова кардинала Каєтана, найбільшого противника реформациї Лютра, він каже: „Не можна вносити з сих слів, або з висліду, про який там згадуєсь, що се все сказано для Тайни Элео-

помазаня, але радше для звичаю помазуваня хорих оливою для уздоровлюваня, що впрочім поручив самий І. Христос. Про відпущене гріхів згадуєсь там під услівєм; а елеопомазане подаєсь лиш смертельно хорим і то директно для відпущеня гріхів. Апостол Яків поручає іти до хорих молити ся і намащувати оливою для виздоровленя, а элеопомазане не має на гадці ні одного ні другого.“ А кардинал Белярмін, оден з найбільших католицких теольоґів таки ясно каже, що намащуване оливою відносить ся до тіла, а не до душі, як се розумієсь в елеопомазаню і що Апостоли не могли справляти елеопомазаня, бо они не були сьвящениками, тай помазуване роблено на те, щоб хорий виздоровів, але й не такому, що вже умирав.

Отже сї два найбільші авторітети кат. церкви твердять, що згадані слова св. Письма не стосують ся до Элеопомазаня. А другі, як Альтізіодор, Ломбард, Гуґо, Бонавентура, єзуїти і цїлий ряд католицких теольоґів — всї они годять ся, що елеопомазане не установив Христос.

Рим не шукає більше сьвідоцтва у св. Письмі, а кардинал Гіббонс навів лиш висше згадані два реченя. Чому не шукають більше? Бо більш нічого они знайти не годні. Католик мусить вірити, бо так наказує

церква; але як може сьвідомий чоловік уважати якусь церковну практику за тайну, яка не має найменьшої підстави св. Письма? Римска, католицка церква не сьміє творити тайн поза евангельскими тайнами, а коли она се робить і каже, що єї догми варта більше як Біблія (се буде доказано пізнійше) то она не є церквою, анї сектою християньскою. Элеопомазане не є тайною — оно противить ся науцї Эвангелія. Сеї тайни не установив Христос, але римска церква. І тому Рим не годен знайти для сеї тайни доказів в Эвангелію.

7. Сповідь, яку римо католицка церква практикує як тайну не установив Христос. Ушна сповідь, або приватне визнаване гріхів перед попом не видержує критики перед св. Письмом; Христос нїколи не установляв такої сповіди; перші християнські церкви нїколи такої сповіди не практикували; она робить попа судією людских гріхів з властию прощати їх, а такої власти Христос не дав жадному попови.

Католицка церква каже: „Христос мав мати плян установленя урядників, якіби в Эго імени єднали людий з Богом" (Кар. Гіббонс: „Віра наших батьків." стор. 389) Коли визнаване гріхів перед попом, або ушна сповідь, була пляном Христа, то чому Христос не представив і не означив сего

ясно, так як се він зробив з другими науками — правдами? Чи не краще булоб для самої кат. церкви сказати впрост, що така сповідь була певним пляном Христової проповіди і отворивши Біблію доказати єї словами самого І. Христа? Що означують слова „она мала бути пляном?" Сї слова означають, що ушна сповідь повинна була бути пляном Христа тому, що ушної сповіди потрібно католицкій церкві, але що нема на се доказів в Эвангелію, то поки що ушна сповідь є видумкою Риму, а ніколи пляном, анї тайною, анї річию, яку проповідував-би Христос.

А знов на сторонї 393. каже той самий кардинал: „Щоби се за ласка була, еслиби люди годні діставати прощеня гріхів сповідаючись в тайнї Господеви в своїй кімнатї?" Чи сей кардинал нїколи не читав про Давида, про Даниїла, котрі отворивши вікно свого мешканя звертались в сторону Эрусалима, молились і сповідались Богу? Нехай би прочитав радше, та довідавсь як Господь посилав свою благодать на сих мужів. Но полишаючи се розважаймо дальше. Чи може чоловік замкнувшись у своїм мешканю і сповідаючись Богу в тайнї одержати відпущенє гріхів? Так, може. Ось наводимо слова ап. Павла, до Римлян 10-9: „Щоб, коли визнавати меш устами твоїми

Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся.“ Чи не говорить ясно про сповідь в серцю, в тайні, якою християнин найблизше приближаєсь до Христа? Тут не сказано йди і сповідай ся попови; тут не відсилаєсь чоловіка до церкви, до сповідальниці; тут виразно сказано „визнавай Господа Ісуса і віруй,“ а „визнавати і вірувати“ мож на кождім місци. Господь дав ключі царства (спасенє через віру) в серці кождого віруючого чоловіка, а не лиш певній касті одиниць — попам і пр.

В обороні своєї ушної сповіди наводить Рим з Діяній апостолів гл. 19-18 отсї слова: „І многі з вірних приходили і визнавали і виявляли учинки свої.“ Так, але се була прилюдна сповідь перед всіми людьми. Сї слова зовсім не натякають ушної сповіди перед попом. Рим знов підбирає слова 1, Івана 1-9: „Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простив нам гріхи, і очистив нас від всякої неправди.“ Але і в сих словах нема сліду ушної сповіди, а радше вказуєсь, що чоловік винен сповідати ся впрост Христови.

Кардинал Гіббонс в своїй книжочці на стороні 403. каже: „Покута, се наука — доктріна, хоч і прикра тілу і крови, якої жадна сила не годна наложити родови люд-

скому хочби і хотіла.“ Тут кардинал хоче забути цілу історию Риму і закриває, що Рим мав силу і волю накидати вірним свої догми, які з християньством не мають нічо спільного і які практикує ще й нині, як сповідь, чистилище, безженність духовеньства, трансубстанцію, або Непорочне Зачате Марії, або непомильність папи, яку продумав Рим доперва в 1870. років по Христі. Всї ті догми походять з Риму, но не від Христа.

В своїй книжці на стороні 416. каже кардинал Гіббонс: ,,І найчеснїйші з нас не є такі, якими повинні бути зваживши всї ласки, які одержуємо, але колиби хто хотів перечислити всїх гипокритів, чи обманщиків, злочинців, переступників і перелюбників, то найменьше знайде їх між тими, що часто сповідають ся.“ Сей кардинал уважає мабуть всїх людий на сьвітї дурними, або слїпими. Навіть ти, дорогий читачу — католику, чи годиш ся з тим, що сказав кардинал Гіббонс? Хибаж ти не бачиш в своїм сусїдстві, що між приклонниками римскої ,,віри“ знаходять ся крайні злочинцї о много частїйше, чим між так званими ,,єретиками?“ Возьмім хочби пияньство — де і хто гірше запиваєсь як не Русини католики, а тим більш православні? Де на весїлях частїйше бють ся, ріжуть ся

як не між Русинами католиками? Сеж ,,вірні Русини католики!" А згадай якими людьми послугує ся кат. церква в політиці, згадай самих попів, Мацоха, Шмита, або Гуру, або звісних старокраєвих безженних попів з їх наймичками. А чиж можна забути історию св. інквізициї, цілї струї пролятої крови, ті кострі, на котрих римокатолицка церква спалила тисячі невинних людий Гуса, Галилея, ті морди єретиків, морд Лінкольна, навіть морди самих папів? Хиба кардинал Гіббонс і ціла католицка церква думають, що всї люди на сьвітї не вміють нї читати нї писати, нїхто не вміє думати? Нї, они знають свою історію і знають, що люди не забули жорстоких і кровавих часів панованя римскої церкви, но они гипокрити проповідують і пишуть впрост проти доказів історії і проти доказів нинїшного дня, щоб замилити темним людям очи!

Щоб доказати, що Рим має право відпускати гріхи і назначувати покуту, попи римскі наводять два тексти, Мат. 18-18: ,,Істинно глаголю вам: що звяжете на землї буде звязане на небі; а що розвяжете на землї, буде розвязане на небі."

А також Івана 20-21. ,,Речеж їм Ісус ізнов: Упокій вам. Якож післав мене Отець, і я посилаю вас. І се промовивши, дихнув,

і рече їм: Прийміть Духа сьвятого. Кому відпустите гріхи, відпустять ся їм; кому задержите, задержать ся.

На сих словах хоче Рим будувати сповідь, покуту, сукцесию, або власть апостольства і власть відпускати гріхи. Чи се є значінем Христових слів? Спробуймо перепровадити аналізу.

Припустім, що Христос справді мав на гадці дати апостолам власть відпускати гріхи, то чиж се відносить ся рівночасно і до теперішних католицких попів? Ні, бо треба сейчас питати, чи теперішні католицкі попи є правими наслідниками апостолів, чи проповідують ту саму науку, яку проповідували апостоли. Христос не основував ніякої римо католицкої церкви і Петро не був першим папою, хоч Рим приказує своїм вірним так вірити. Про римо-католицку церкву ніхто не чув і не знав через довгі століття по Христі і по смерти Петра. Римска християньска громада-церква була одною з таких самих християньских церквів як церква в Антіохиї, Царгороді, Александриї і пр. Грецка церква, а ще більше церква Эрусалимска можуть о много борше доказати своє апостольске походжене, як римска церква. В перших початках християньства они всї були злучені під одним кличем ширити християньство без само-

любної борби „хто в царстві Божім старший.“ Аж в кілька століть по Христї Рим почав ставити претенсиї до першеньства, висшости, а що римска держава мала тодї політичну силу майже не цїлий тодїшний сьвіт, то й римске християньске епископство змогло поставити свою фалшиву висшість на такім степени, на якім стоїть хочби щей нинї. Она одна відорвалась від всїх прочих всхідних християньских церквів і в підвалинах християньства не лишила нї одного каменя, якогоб она не перебушувала, та не переложила на свій лад і в користь своєї висшости від других. Саме апостольске походжене від Петра доводять католицкі історики сїма дорогами. А се їх власний доказ, що они непевні і як дуже ріжнять ся они самі що до сего походженя. І перші римскі папи, до котрих Рим ставить свої претенсиї, не були папами а епископами — наглядачами римскої християньскої громади яка ще тодї мала меньше поваги і значіня, чим приміром церква Эрусалимска.

А тепер розважмо значінє Слова Божого, яким римска церква заслонює свою ушну сповідь і право відпусканя гріхів.

Католицка церков сама учить, що некаючим ся і піп гріхи відпустити не може. (Правдиве покаянє є тогдї, коли чоловік самохіть не вертає ся до своїх гріхів, але у-

сердно Бога о поміч просить і сам усіми силами старає ся жити богобоязнійше, чим перед покаянєм жив.) Не каючим ся розгрішенє яке уділяє сьвященик нічого не значить. А до поправи каючим ся, розгрішеня попа не потреба, бо таких сам Христос розгрішає. Ніщо не є в Слові Божім яснійше як те, що Господь Бог відпускає гріхи кождому, хто усердно кає ся. Христос не відсудив чужоложницю, яку сьвященики були готові відсудити, але сказав: Я тебе не суджу, йди і більше не гріши. Йоана 8: 11. Христос вимагав від неї лиш поправи житя а відпущенє було певне. Апостол Петро в своїй проповіди каже: Покайте ся і наверніть ся, щоб очистились від гріхів ваших. Дія. 3: 19. Правдиве покаянє всегда з собою приносить тую благу вість серцю каючого ся, що його гріхи суть обмиті кровію Христа. Чоловік якого сам Христос упевнить, що гріхи його суть відпущені певно не буде питати ся, чи йому піп відпустив. Коли-би спасенє людске було зависиме від попів і епископів, то певна річ що многі зі сьвятих людей мусїлиби в пеклї невинно гинути. Многих бо католицке сьвященьство на смерть задля єресї відсудило, котрі сьвяте житє жили та ще і в поломю огня за ворогів молили ся. Слава Богу, що Він не полишив наше спасенє в ру-

ках безмилосердних попів. Бо хто би тоді спасений міг бути!

Коли сьвященики не можуть відпускати гріхів поповнених проти самого Бога, бо як ми бачили, що навіть многі з вельми поважних епископів тому не вірили, то як тоді маємо зрозуміти слова, що сам Христос сказав був до Петра: Що звяжеш на землї, буде звязане на небі; а що розвяжеш на землї, буде розвязане на небі. В тих словах Христос ужив алеґориї. Образ свого висказу Христос взяв з книг Мойсеєвих, де він через повелїнє Боже був дав приказ сьвященикам оглядати кождого прокаженого. Коли сьвященик оглянувши такого чоловіка, що був в небезпечности прокази і переконав ся що проказа на нїм знаходить ся, то сьвященик мав право такого „зачинити" або образово сказати „звязати", се є заборонити йому сходити ся з другими людьми, бо ся неміч була дуже заразливою. Сьвященик за сїм день мав оглянути такого знова, і коли проказа щезла і сьвященик переконав ся, що той чоловік вже є здоров, він мав право увільнити такого чоловіка від його вигнаньства (бо прокажені мусїли переживати десь за містом де би з другими людьми не сходили ся.) Отже такий чоловік був увільнений або алегорично сказати він був розвязаний з своєї неволї, і міг знова

сходити ся з людьми і мешкати разом зі своєю родиною. Се є образовий висказ нашого Спасителя, коли Він дає право ученикам своїм звязувати і розвязувати або відпускати і задержувати гріхи. Се є ясно мов-би соняшними лучами було написано, що старо-завітні сьвященики мали лишень право проголошуваня. Они не мали иньшого права, не могли зробити чоловіка ні прокаженим ні здоровим. Они не могли ані насилати проказу ані відбирати, се було діло лишень самого Бога. Право яке сьвященики мали, було у тім, що они мали оповісти про те, що Бог учинив. Тут і дитина порозуміти може, що право яке сьвященики мали, те право полягало лишень в проголошеню. Коли Ісус Христос мавши се право дав його і ученикам своїм так як його мали сьвященики в Старім Завіті.

Ісус Христос промовивши ті слова: що вяжете на земли буде звязане на небі, мав на умі те право, яке мали сьвященики, а те само право Він дав і ученикам своїм взглядом гріха, що кождого можуть оголосити за оправданого, що сердечно з своїх гріхів кає ся. Оправдати чоловіка се було діло Боже, а не діло апостолів. Що і апостоли так то право розуміли яке їм дав Христос як повисше сказано, доказати можна перше тим, що они нігде ані слова не

згадують про таке право відпускати гріхи яке присвоюють собі тепер попи. Коли би був апостол Петро розумів, що він має право гріхи відпускати, то з певностію був би розвязав і Ананію і Сапфиру з гріха, які умерли лиш тому, що не сказали правду. Та тут апостол ніяк не показав свого права відпускати гріхи. Дія. 5. Симеонови який за гроші хотів здобути дар Духа Божого, був-би Петро не приказав шукати відпущеня у Бога, коли-би був він сам міг його з гріха розвязати. Дія. 8: 22.

Дальший доказ можна вивести рівнож ще з еврейского оригіналу, де є написано про очищуванє прокази і оголошуванє такого чистим або нечистим. Эслиби дословно перевести ті слова, то виходилоби, що сьвященик не проголошує чоловіка прокаженим або чистим, але що сьвященик „очищає.“ або „опоганює“ такого чоловіка. Задля того апостоли легко могли розуміти, що Христос не дає їм права робити людей грішних або не грішних, але радше проголосити їх такими. Се є некаючим сказати, що они і на дальше суть звязані оковами своїх гріхів, а каючим відпускають ся гріхи.

Дальше маємо ще оден стих, що попи дуже радо цитують, коли старають ся доказати що мають право відпускати гріхи.

Йоана 20: 23. Кому відпустите гріхи відпустять ся їм кому задержите, задержать ся. Тут виходить питанє, чи Христос сказав ті слова лишень до дванайцять апостолів або також до всїх що були разом зібрані, яко до цїлої церкви.

В евангелиї Луки 24: 8. можна ясно бачити, що коли Христос воскрес в недїлю рано, то були зібрані разом не лишень апостоли а також і другі віруючі. В десятім стиху читаємо, що коли жінки вернули ся від гробу, то сповістили про воскресенє Христове апостолів і всїх иньших. З того виходить,що не лиш апостоли були зібрані а також і иньші. В стиху тринайцятім, що з тої громади вийшло два ученики і ішли до Емаус де і Христос на дорозї обявив ся їм. З тих двох учеників оден називав ся Клеопа (стих 18) та ми знаємо, що Клеопа не був оден з дванайцять апостолів. Зі стиха трийцять третого довідуємо ся, що ті два ученики в ту годину вернули ся до Эрусалиму і знайшли зібраних одинайцять апостолів і тих, що були з ними. В стиху 35 і 36 читаємо, що коли апостоли і з другими присутними розмовляли про воскресенє Христове, то сам Ісус став посеред них і рече: Упокій вам. Се Христос сказав не лиш до апостолів а також і до всїх прусутних, що вірили в Него. Э певна річ що до

всїх зібраних Христос сказав і ті слова: Кому відпустите гріхи відпустять ся їм, а кому задержите задержать ся. В стиху 22 читаємо, що Христос дихнув і рече їм: Приймїть Духа сьвятого. Що Христос не сказав сї слова лишень до апостолів а також і до всїх иньших, що були присутні, на се маємо доказ в Дїяню Апостолів де в гл. 1. сказано, що всїх їх було до сто двайцять. А в гл. другій зі стиха третого довідуємо ся, що коли подїлені язики явились, то сїв на кождому з них, а в стиху четвертім читаємо: І сповнили ся усї Духом сьвятим. Тут нїхто розумово не може заперечити, що усї віруючі дістали Духа Божого. Колиж одна обітниця Христова була для всїх, то на якій підставі можна заперечити, що і право відпускати гріхи не дав Христос усїм? Правда, що тодї ушна сповіть не має найменьшого значіня? Як св. апостоли так само і иньші християни мали право відпускати гріхи та лиш ті, що були поповнені проти їх власної особи. А за гріхи поповнені проти самого Бога, могли лиш благати Бога о відпущенє як апостоли так і всї вірні християни. Ново на віру навернений Симеон о котрім вже було згадано, не благав, Петра щоб його приняв до себе на сповідь, але каже: Молїть ся за мене Господу, щоб нїщо не найшло на мене, що ви сказали.

Дія. 8: 24. Чомуж апостол Петро або хто з других апостолів не відпустив йому той гріх? Се було тому, що той гріх який Симеон поповнив, не був зроблений проти жадного з апостолів або християн, але був зроблений проти самого Бога, тому лиш сам Бог міг його відпустити.

Згаданих двох речень св. Письма Рим навіть буквально розуміти не хоче, бо каже, що єму пригіднійше і корисніше, а відпускає, чи задержує, кому хоче.

В цілім Эвангелію нема ні словечка, ні сліду, деб згадувалось, що до прощеня гріхів потрібно ушної сповіди, або покути. Но Рим підбирає собі обі сї річи до свого уплянованого права.

В цілій Біблії нема згадано, щоб апостоли послугувались правом відпускати гріхи. Не було се у них ні догмою, ані навіть звичаєм, ані обрядом. А прецінь колиб ушна сповідь була метою Христової науки і колиб попівске розгрішене мало бути для спасеня так важною річию, як се голосять попи, то чи не певна річ, що ціле Эвангеліє булоб переповнене вказівками як і перед ким сповідатись і яку покуту відправляти? Певна річ, що Спаситель не забув нічого, чого треба було для довершеня спасеня людства. А позаяк в св. Письмі не знаходимо, щоби Христос проповідував щось бо-

дай подібне як ушна сповідь, або розгрішене через попа і апостоли такої догми, чи обряду, чи бодай звичаю не проповідували, анї не практикували, проте справа ясна, що такого права Христос не дав нї папі, нї епископови, нї жадному попови. Сповідь і попівске розгрішене є видумкою католицкої науки, яке щезає перед сьвітлом Эвангелія, як сьніг перед лучами сонця.

А в Біблії знаходимо от що: Христос післав своїх апостолів „проповідувати всьому сьвітови.“ Він наділив їх силою св. Духа і сказав, що звяжете, буде звязане на небі, а що розвяжете, буде розвязане.“ Христос післав апостолів „ісправляти старий закон.“ Сю роботу мали они виповняти „проповідию Эвангелія Правди.“ Они розвязали старинний обряд кровавих приносів за гріхи, а перемінили на Крещене і Відроджене в Христї: они змінили церемонїялїзм за духовне житє в простотї; они учили людий прощати і любити один одного як самово себе; они приказували здержуватись від споживаня ідольских посьвят; они вязали похоти людий до чужолоства, гордости, розкоші і набуваня маєтків. Наукою в Христа, апостоли розвязали людий від путів духової темноти; они переконали сьвіт, що не се опоганює чоловіка що іде до уст, а се, що виходить з уст. Чоловік,

котрому духові кайдани приказували віддавати злим за зло, будучи розвязаним з тих кайдан через Христа, прощав ворогови свому і робив єму добре; апостоли розвязали людий від многих пересудів; они розвязали многі жидівські і поганьскі звичаї, а замінили, звязали християн службою Богу духом і правдою — они розвязували старе, а вязали нове на тій одній підвалині, котрою є Христос і Эго Слово. Се задача їх післанництва — апостольства „ідіть і проповідуйте і що звяжете, буде звязане на небі, а що розвяжете, буде розвязане на небі. Апостоли мали припоручене відпускати гріхи тим, котрих Господь видвигав з гріховної пропасти, задержати нероскаяним, вязати і розвязувати що потрібне для тревалійшого існованя правди і любови між людьми, на місце старої обрядовщини, лицемірства, та фарисейства, щоб „визнавали люди Бога не устами, мертвою формою. але добрими ділами.“ Так розуміли апостоли і так они сповняли заповіт Христа. Новий Завіт а найпаче Діяння Апостолів вказують ідею в практичнім, але і звичайнім простенькім братськім застосованю. Не було у апостолів авторитету, ні гордости, ні осібного уряду сповідати, розгрішати — они проповідували Христа і Спасеніе, тай служили людям житєм і смертию.

Покаянэ, чи покута.

В сполуці зі сповідию робить Рим ще оден великий блуд, а се. в перекладі св. Письма з грецкої мови на латиньску.

Майже всї письма, а радше цїлий Новий Завіт був перший раз через апостолів написаний в грецкій мові. Пізнїйше переложено їх на мову латиньску, тому що з упадком грецкої культури, поширилась мова латиньска і стала пануючою мовою на цїлий тодїшний сьвіт.

І от в грецкій мові написано „метанузін," що по нашому означає „покайте ся" а римскі писателї перемінили значінє того слова „мітанузін" і в своїм латиньскім переводї поставили слово „покутуйте". Звідси оно взялась у римскій церкві покута за гріхи, за які протерпів Христос „се Агнець що бере гріхи цїлого сьвіта."

Всї учені, що толкували св. Письмо з грецкої мови, уживають слова „покайте ся," а всї, що толкували вже не з грецких оригіналів, а з переводу на латиньскій мові уживають слова „покутуйте." І той блуд, зроблений перший раз в толкованю св. Письма, римска церква справити не хоче, бо рівночасно требаби скасувати покуту, а всю вагу класти на покаянє, требаби скасувати відпусти, а за ними пропалаби цїла

торговиця служб, акафістів, парастасів, а вже чистилище не малоб жадного значіня.

Апостоли виразно проповідували: ,,Покайтесь і нехай охрестить ся кожен з вас в імя Ісуса Христа на оставленнє гр хів і приймете дар сьвятого Духа,'' (Діяння 2, 38) — а Рим наклпкує людий до ,,покути'' за гріхи, що перед Богом не має жадної вартости, бо колиб ні, то не треба було крови Христа і колиби люди годні відпокутувати бодай декотрі гріхи, то Христос бувби проляв свою кров хиба лиш за великі смертельні гріхи, а не ,,за всї гріхи цїлого сьвіта.'' Людинї потрібно покаятись, а гріхи вже відпокутовані одною жертвою Христа на горі Голготї. Покутувати за гріхи, є се старозавітний звичай, який апостоли розвязали, а голосити таку покуту нинї, в добі Спасеня через Христа, є противним науцї Христа і Эго апостолів,

Сповідь.

В слїд за покутою, яку практикує римска церква і щоб було кому давати розгрішенє, Рим впровадив також і ушну сповідь, яку управляє нинї між широкими, темними масами народів.

Всї релїгійні секти признають, що треба сповідатись своїх гріхів. Але сповіда-

тись перед попом на ухо, се зовсім відмінна річ.

Прилюдну сповідь практикували перші християни за часів апостолів: „І многі з вірних приходили і визнавали і виявляли учинки свої.“ (Діян. 19, 18.) Верш 19: „Доволі-ж богато з тих, що робили чари, позносивши книги свої, попалили перед усіма.“

Також Яков 5, 16: „Визнавайте один одному гріхи“ — значить спільно, а не попови, Сї слова вказують радше, що люди винні визнавати свої гріхи одні перед другими, а між ними не повинно бракувати і попа.

Нігде в св. Письмі нема згадки, щоб люди мали сповідатись перед попом. Такої ідеї не проповідував ні Христос, ні апостоли. Сповідь, яку розуміє Эвангеліє, є се сповідь перед Богом впрост без адвоката — попа. Ось докази зі св. Письма:

Псалом 51, 4: „Перед тобою одним я согрішив і вчинив те, що є зло перед очима твоїми; признаюсь в гріхах, щоб ти був оправданий в словах твоїх і справедливий в суді твоїм.“

Даниїл 9, 4: „І молив ся я Господеві Богові мойому, й сповідав ся, й говорив: Благаю тебе, Господи, Боже великий і дивний, додержуючий завіт і ласку до тих, що

тебе люблять і певнять прикази твої.“ Верш 9: ,,А в Господа, Бога нашого, милосердє і прощенє“.

Мат. 10, 32: ,,Отже всякий, хто, мене визнавати ме (не гріхи) перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі.“

До Римлян 10, 9: ,,Щоб, коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся.“

Перше Івана 4, 15: ,,Коли хто визнає, що Ісус Син Божий, то в ньому пробуває Бог, а він у Бозї,“

Всї повизші реченя св. Письма унеможливляють ідею ушної сповіди перед попом, а ясно вказують, що чоловік християнин винен сповідатись директно Богу і се є одинока правдива дорога.

Тому всї ми християни повинні іти з нашими гріхами до Христа, бо Він є ,,непереходяче сьвященьство“ — ,,котрим і спасти може до кінця приходящих через Него до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них.“ (Жид. 7, 25.)

А що прийде ся сказати, коли возьмемо під розвагу наслїдки, які випливають з ушної сповіди? Римска церква учить, що сьвященик хочби він самий був в гріхах, перелюбник, чи навіть в кримінальнім зло-

чиньстві в яких би він гріхах не був в очах Бога, то може кількома словами розгрішити сповідаючого ся грішника, котрий є може сто раз праведнійший, безгрішний, як самий сьвященик. Може се трафляєсь лиш в деяких случаях, але так учить Рим. Щоби проповідувати таку річ, треба хиба такої упертої відваги, на яку здобувають ся лиш католицкі попи, проповідуючи, що они справді можуть відпустити гріхи без згляду на грішний стан попа і не питаючи на волю Божу і Эго рішенє. В такім разї можна сьміло сказати, що в деяких случаях, не піп, а чорт в виді попа сидить в конфессіоналї і заступаючи попа відпускає людям гріхи.

Що? Може се вас блазнить? Хтож в сповідальници працює найбільше? — чорт! Піп, котрий каже, що він є заступником Бога стає в очах своїх парохіян чимсь дуже великим, сотворінєм, що вже на земли належить до Божої фамілії. Люди дивлять ся на него, як на якого могучого пана, який кількома словами може посадини чоловіка в рай, або одним захмуренєм свого лиця може післати того самого чоловіка на дно пекла. Таким авторитетом опановує піп всї серця своїх парохіян. Він значить навіть щось більше, як муж для жінки, або родичі для сина, чи доньки, брат до сестри, чи сестра

до брата. Він при помочи сповіди знає їх найбільші тайни. Жінка клячучи перед попом шепче йому до уха річи, які за жадну ціну не скаже чоловікови — мужеви. Подібно і донька ділить ся з попом всіми жіночими секретами, про які радше умерлаб, чим малаб сказати родичам. Чи се є християньство? Ні. Се є повне невіжество св. Письма, се карикатура християньства, в якому людина віддає свою любов і довіре попови замість віддати їх родині і Христови.

Скажете може, що піп не повинен і не заходить аж так далеко, щоб вивідував навіть про такі справи. Але-ж не треба забувати, що се є его обовязок, він спеціяльно студіює і приготовляєсь, щоб знав як ввійти в саму глубінь людського серця. Коли він не ставить тобі таких питань, то знай, що він не виповняє свого обовязку, бо римскі теольоґи, як Денс, Ліґурі, св. Тома кажуть, що: „є се річию апсолютно потрібною, щоб сьвященики ставили такі питаня, передовсім женщинам, які з природи є більше встидливими і несьміливими, хоч они частійше провиняють ся проти чистоти, чим мущини, тому треба їм помочи постепенними питанями.“

Які наслідки такої науки? Піп не сьміє оженити ся, але рівночасно мусить майже що днини говорити з женщинами, з котрих

богато є уродливі, молоді і гарні. Він мусить говорити з ними о річах змислових, які ніколи не можуть перейти через уяву людського розуму не доторкнувшись нервів змисловости. Тут гніздить ся початок упадку тисячів попів, які жиють по зьвірячому; тут починаєсь нещасний роман многих женщин, які падуть жертвою целїбату. Коли хечете провірити справу докладнїйше, то читайте історію страшної траґедії „ Чудо в Ченстохові,“ в якій головним актором був католицкій піп Мацох, монах з Ченстохови. Читайти розвідку „Чому попи не женять ся,“ або таку книжку як „Марія Монк,“ в якій сама монахиня кат. монастира росказує як найдокладнїйше про обставини, серед яких жиють сї бідні жертви.

Богато попів католицкої церкви покинули католицизм і описуючи недобрі наслїдки такої релїґійної системи, звертають головну увагу на ушну сповідь, як головну причину і средство до морального упадку духовеньства. Богато з морально упавших попів булиб нинї поважаними людьми суспільности і добрими батьками своїх дїточок, колиб не попались були в стан безженного католицкого попа. А богато з них остальних коли не явно, то в серцю повторяють слова католицкого професора фільо-

зофії Франца Десалнієра, котрий сказав: „Чи не булиб ми тисячу разів чеснійшими жиючи з слюбними жінками, як переслухуючи женщин при сповіди майже щоденно жити в вічній борбі і остаточно накрити своє імя на віки найбільш шкандальним упадком? Що станесь з моїми обітами (присяга) вічної і цілковитої чистоти, коли присутність жінки мого сусіда, або щебетливі слова його доньки при сповіди вічно нападають на мене? Люди можуть вірити, що я сильний і невинний, а я можу бути моральною калікою. Люди будуть уважати мене за сьвятця, а перед Богом я буду перелюбликом в повнім значіню того слова. І буду так тулатись на сьвіті і дурити людий так довго, доки зло дійде до остаточности і тоді стану загально зненавидженим, Але чи не буде мені самий Бог сьвідком, що переслухуючи при сповіди гріхів многих принадних женщин я упав жертвою непобідимої покуси, яка загарбала мені корону чистоти за котру я заплатив так дорого? Люди будуть думати, що я ангел; а моя совість буде шептати мені, що я нічо більш як огидний гіпокрит. Бо всі теольоги згідно признають, що сповідь є гробом для чистоти попа. Слухаючи сповіди женщин, я буду таким самим, як і всі попи, буду гробом зверху прикрашеним, а внутрі повним гидоти“.

Непомильність папи.

Коли може бути на сьвіті щонебудь безпідставною ідеєю, твердженем, то певно отся папска непомильність. Кождий чоловік, котрого душа обложена сим смертельним тілом, тим кілька сот фунтовим порохом, кождий син Адама є помильним: „Праведний сім разів на день упадає.“

Но Римови не ходить о правду. Система римскої церкви вимагає способів, якими піддержалаби в народі довіре. Там-же такі кардинальні блуди — догми як чистилище, ряд заступників перед Богом, сьвяті адвокати і адвокатки, відпусти, сьвята, жертви, приноси — се все треба чимсь піддержати в народі. А до того час від часу відривають ся від Риму совіснійші одиниці і кричать перед народом, що Рим, се оден великий обман. Їх виклинаєсь і напятновуєсь як „єретиків,“ так щож, коли в народі все таки остаєть ся якась частина недовіря.

Римскі кардинали не дармують. Они обдумують всякі слабші сторони своєї системи і час від часу кують відповідні нові догми. Щоби отже загородити народови дорогу до сумніву, щоб зробити конець кри-

тиці, Рим оголосив, що папи є непомильні в проголошуваню правд віри.

Сю непомильність розуміють темні люди в той спосіб, що десь там аж в Римі, недалеко царства небесного, сидить самий папа, великий сьвятець, щось так як Божий близький дорадник, товариш, заступник Божий, сама жива сьвятість, навіть офіцияльно кажеть ся: „Эго сьвятість папа.“ І от до того папи що днини приходить Господь Бог і оба они розмовляють, радять ся над всякими справами, як провадити справи сьвіта, як має виглядати „мати-церква,“ які нові сьвята треба установити, кого між сьвятих приняти і т. д. Иньші знова вірять, що до папи ідуть листи з неба. А ще иньші зовсім нічого не думають. Мовляв на се є піп, та най він собі над тим голову сушить, бо він на то вчений.

Та нехай; лишім такі переконаня. Ми будемо дивитись на сю папску непомильність так як єї понимають вірні католики, попи, біскупи і самий папа, значить, що папа є непомильний в проголошуваню правд віри і моралї яко „Заступник Христа.“ В такім разї робимо папу відвічальним за всї нехристіяньскі догми в католицкій церві, хоч можливо не він установляв їх, а собори, синоди. Бо коли папа є непомильний і коли єго слово є законом, то він

повинен повикидати все те, що нехристияньске в католицкій церкві. А позаяк він сего не робить, то він відвічае за всї ті блуди.

Понизше подаемо двайцять і пять доказів, які наглядно і ясно сьвідчать, що і церква і папа є помильними.

ДОКАЗ 1.

В правдивім католицкім катехизмі, який написав Кінкид: ,,Катехизм Християнської Науки No 3'' на сторонї 117 говорить ся про непомильність папи ось як:

Питане 547: ,,У кого знаходить ся та гідність вповнї?''

Відповідь: ,,Сю гідність вповнї посїдае папа, видимий Голова Церкви, котрого непомильна власть учити епископів, попів і людий в річах віри і моралї буде тревати до кінця сьвіта.''

Сю непомильність папи як голови Христової церкви проголошено на Ватиканьскім Соборі (в Римі) 30-го липня 1870 року. Перед тим вели ся в Римі довгі суперечки над тим, чи є яка непомильна власть в церкві, чи нї. Одні теольоґи відкидали сей артикул віри зовсїм; другі казали, що сама церква, приміром підчас соборів є непомильною: а иньші казали, що церква і папа обоє разом є непомильні. Але до 1870-го ро-

ку ще нема жадного сліду про віру в папску непомильність. Перед тим роком католики щей обурювались, як їм хто казав, що їх папа є непомильний. Се знаходимо в старім катехизмі Кінана, який був потверджений печаткою Нюйорского архиепископа Гюса:

Питанє: „Чи повинні католики вірити, що самий папа є непомильний?"

Відповідь: „Се винахід протестантів; нема такого артикулу в католицкій вірі. Тут не можна обминути єреси, хиба що оголосить ся рішенє цілої церкви... се є, епископів цілої церкви."

Папа Пій IX. скликав Ватиканській Собор. Члени Собору мовчали, бо довільна дискусія над непомильностию папи була заборонена. Декотрі делеґати вийшли з собору зараз на початку нарад. Папскі адвокати взяли верх і довели до того, що проголошено папу непомильним головою церкви.

Се був папа Пій IX що бажав такого титулу і сили. Таким способом скликав він собор і перевів єго на свою користь. Проголошуючи непомильність, папа заперечив всї попередні переконаня, ба навіть змінив науку самої церкви, котра є списана в старих катехизмах. Перед тим римска церква казала, що наука про непомильність, се ви-

думка протестантів, а в роцї 1870 она зміняє своє лице і під проводом папи Пія IX. принимає непомильність як правду віри, в котру католик мусить вірити під утратою вічного спасеня.

Приняте єретичної видумки за правдиву доктріну католицкої церкви є ясним доказом, що папа є помильним.

ДОКАЗ 2,

Від 1870. року учить римська церква, що: ,,Церква подає непомильну науку, коли Папа і єпископи злучені в один генеральний собор проголошують якусь правду віри, або коли папа самий подає всім вірним до віруваня якусь правду віри, чи моралї".

Перед 1870-тим роком казали, що непомильними є лиш собори з папою на чолї, а по 1870 роцї вже зміняють свою гадку і кажуть, що і папа самий є непомильним. Досить блудили перед тим, а тепер зійшли ще на гірше, бо тепер мають дві непомильні голови, то є: собори і папу.

Чи сподївавби ся хто, до чого така комедия доходить? Ся плутанина доводила римску церкву до такого, що собори ухвалювали догми (котрим папа часто був зовсім противний) і оголосили, що ся наука є непомильною, а по соборі папа проголошував свій противний погляд і знова твер-

див, що єго наука є непомильною, Оден папа голосив, що так треба вірити, а другий казав противно. А оба они ставили рівно претенсиї до непомильности. В такій спосіб показалось, що в римскій церкві непомильними є собори — се одна голова Христової церкви і папа — се знов друга непомильність. Иньша непомильність між двома соборами, а иньша наслідників папи. Гадки одних і других є звичайно зовсім противні, проте котрась з них мусить бути мильною. Понизше буде поданий факт з римскої історії, де буде доказано, що собори ухвалювали інакше, а папа проголошував зовсім противно. Се доказ, що Рим в проголошуваню правд віри є помильним.

ДОКАЗ 3.

Римска церква мала одного разу трех непомильних папів нараз, які називали себе взаїмно єретиками і пр. але і кождий з них уважав себе правдивим головою церкви. Таке сталось було в 1378. року коли то для приподобаня францускому королеви перенесено „Петрову столицю" з Риму до Авіньону у Франциї. Того року вибрано двох папів: папу Бенедикта XIII і Григорія XII. Оден з них засів в Римі, а другий у Франції, але оба они завзято голосили свою правдивість і непомильність. Тоді

розгорів ся такий роздор в римскій церкві, така ворожнеча, що треба було кликати осібний собор, щоби поладнати справу двох непомильних папів. Той собор відбув ся в Піза 1409 року і скинув обох папів, а на їх місце вибрав третого папу Александра V. як найвисшу голову церкви. Але сей вибір третого папи не полагодив справи, але ще гірше розтроїв обох перших папів. Они всї три почали проти себе взаїмно ворогувати, називати себе єретиками.

А кождий кричав, що він є правдивим, леґальним і непомильним папою, Хиба-ж не три правдиві і непомильні голови мала тодї римска церква, після єї власної науки? А що ще сталось дальше. Папскі едикти, буллї бігали з одного кутка до другого, наче гончі листи описували злочини противника — папи, демаскували оден другого, чернили перед народом — що-денно сипались ворожнечі кулї з трех папских фортів, а кождий в імени Христа і сьвятої непомильности. Дійшло до сего, що треба було скликати другий собор вже в справі трох непомильних папів. Той собор відбув ся в Констанциї 1414 року. Славний се був собор. На сїм соборі знов скидали двох перших папів Венидикта і Григорія, третий Александер зрезиґнував самий, а на місце цїлого сего безголовя вибрано четвертого

папу Мартина V. і его також проголошено правдивим і непомильним головою церкви. Борба притихла, попи справу затушили, але факт лишив ся історичним фактом, що римска церква мала в однім і тім самім часї трех непомильних папів. Они справдї були непомильними, коли зарівно називали один другого єретиками. Чи треба яснїйших доказів, що папи є помильні? Чи треба більше доказів, що „непомильність" се папскі дурощі?

ДОКАЗ 4.

Грегорій Великий, або як пізнїйше звали его Григорієм I. був епископом Риму від 590. року до 604. До того часу ще жаден з римских епископів не присвоював собі, анї не носив імени „вселеньского (католицького) епископа" — папи.

Сей епископ римский Григорій, пишучи до епископа Александрії, що мав такуж саму епископску власть, казав: „Але я совісно кажу, що хтонебудь жадавби бути вселеньским епископом (католицким), або хто називавби себе таким, той є предтечею антихриста, бо він в своїй гордости вивисшає себе понад других решту епископів."

А теперешні папи називають ся і вірні уважають їх як вселеньских епископів — папів. Папа Григорій I. (так іменує его

нині церква) казав, що котрий з епископів буде називати себе універсальним-вселеньским-католицким епископом, або одним словом — папою, той буде предтечею антихриста; а нинішні папи приняли сей титул вивисшаючись понад других епископів. Тут маємо науку двох непомильних папів, яких переконаня є зовсім собі противні! Неможливо, щоб они оба були непомильними. Котрийсь з них помиляв ся, або радше є се доказом, що папска непомильність, се дурощі теперішних гордих римских епископів — папів.

ДОКАЗ 5.

В році 451. по Христї відбув ся собор в Халкедонї. Тодї ще первісна церква не була розділена. Сей собор ухвалив, що патріяршество в Константинополи має стати „Новим Римом.“ Тамтейші патріярхи мали право настановляти і ординувати своїх епископів з повною юрисдикцією в области їх діланя. Патріярхи царгородські були від того часу і нинї є головою всхідної, або грецкої церкви. Їх церква числить нинї поверх сто мілїонів вірних, більшу половину з того, що числить собі римска церква.

Але грецка церква подає людям причастіє під обома видами, хлїба і вина; она відкидає науку про чистилище; у неї духо-

веньство жиє в законнім супружестві і мимо всяких ріжниць, якими ріжнить ся, всхідна церква не ставить претенсий до непомильности, але і не вірить в непомильність папів і римско-католицкої церкви.

А що бачимо нині? Нині оден Ватиканьский собор виклинає кождого, хто не вірить в непомильність папи, а за пару років другий виклинає всїх, що не вірять в чистилище і т. д. і т. д. — а сего прецїнь всхідна церква не робить! Рим не лиш виклинає сто мілїонів вірних всхідної церкви, яку первісна христ. церква узнала прецїнь як рівноправну у всїх справах з прочими церквами і виклинає їх за те, що они не хочуть признати нових доґмів, які час від часу оголошує Рим, але в додатку папи заперечують всхідній церкві навіть власть апостольства, юрисдикцію, апостольске походжене, називаючи всхідну церкву — схизмою. Що може краще посьвідчити, що Рим і папи є помильні і горді, як не їх власне обходжене ся з їх сестрою всхідною церквою?

ДОКАЗ 6.

Декотрі папи дали особисті докази своєї помильности. Одні з них відпадали від християньскої віри і ставали єретиками, а другі знова проголошували за правду те,

що перед тим виклинали. Приміром, папа Вірґілій помилив ся, бо перше викляв рішеня Пятого Генерального Собору, що відбув ся 533, року, а відтак згодом ,,надумав ся" і потвердив рішеня того Собору. Папа Ліберій помиляв ся, бо викляв Анатазія і збратав ся з єретиками Арія. Папу Івана XXIII скинули з папского трону за те, що він уперто голосив, що нема воскресеня і що душа чоловіка гине разом з тілом так як у худобини.

ДОКАЗ 7.

Папи показались помильними тоді, коли оден другого виклинали і називались взаїмно помильними.

Папа Венедикт XIII і Григорій XII. виклинали оден другого і називали оден другого єретиком, схизматиком. Папа Боніфатий VIII уневажнив всі акти папи Келестина, а єго самого засудив на вигнанє в скалисті гори Фоморн, де той в десять місяців помер.

Папа Стефан VI. уневажнив всі акта папи Формози, а наслідник Стефана на соборі в Равена, уневажнив всі ухвали свого попередника папи Стефана в користь папи Формози.

ДОКАЗ 8.

Папи показались помильними скидаю-

чи оден другого з трону римского папи.

Папа Лев V. здетронїзував і увязнив Христофора в 903 роцї.

Папа Іван XIII здетронїзував в 964. роцї папу Льва VIII і уневажнив всї его розпорядженя

ДОКАЗ 9.

Слїдуючих папів оголосили собори єретиками і відобрали їм папский престіл, значить ті папи певно були помильними.

Пізанский собор 1409. року здеґрадував з папского достоїньства папу Венедикта XIII. і папу Григорія XII. і оголосив їх як ,,великих і непоправних єретиків відступаючих від віри; замотаних у злочинні і і нечесні злочини перекупства і недодержуваня обітниць; що отверто наносили нечесть і неславу Сьвятій Католицкій Церкві.“ (Sess. XV. сторона 402, Manse's Con. Venice, 1754.)

Констанский Собор відобрав папске достоїньство від папи Івана XXIII. бо після сьвідоства трийцять сїмох сьвідків самих католиків, з котрих десятьох сьвідків були католицкими епископами доказано папі що він був ,,непоправним єретиком, не вірить в поза-гробове житє, винний морду і що нїчим не є лїпший від самого чорта.“ (Історія Констанского собору, Lenfant vol. I. стор. 201, 292.)

ДОКАЗ 10.

Римо-кат. церква є рівнож помильна в своїх соборах, які одного разу ухвалювали те, що перше потупляли. За доказ служать слідуючі факта·

Констанский собор заявив, що „собор має власть впрост від самого Ісуса Христа і всякий достойник, нехай се буде і сама достойність папи, має бути їм послушним в тих річах, які тичать ся віри, і пр.“ (Labbe's Con. vol. XII. стор. 22.) Так саме оголосив і собор Пізаньский і Базилійский. Але собор Фльорентийский, Пятий собор Лятераньский, а передовсїм Ватиканьский собор з 1870. року ухвалили і оголосили, що папа стоїть висше від соборів. Значить, що папа має право розказувати а не собори бо не собори, але папа дістав право впрост від Ісуса Христа.

Леодиканьский собор 360 року не признав апокрафів. А вже собор Трентийский 1545. року приняв їх між канонічні книги.

Царгородський собор в 754. році ухвалив, аби нищити образи і викорінювати се ідолопоклонське почитанє. А другий Никейский собор постановив заводити почитанє образів.

Констанский собор з 1415. року постановив, щоби вірним не давати при причас-

тію вина. Але певна річ, що сей собор чейже не забув, що щойно 1095 року собор в Клермонт, на якім самий папа Урбан II. особисто був предсїдателем, постановив в 28 канонї, що: „Кїхто не сьміє приступати до причастія, доки не згодить ся приняти причастіє тїла і крови під обома видами, принимаючи їх чи то поодиноко, чи разом“.

Є ще й другі докази, та чи сих ще не вистарчає, щоб доказати, що і собори є помильні?

ДОКАЗ 11.

Факт доказаний, що папи ухвалювали противні собі річи, тай доказано, що собори ухвалювали і постановляли доґми зовсїм противні одна другій, а понизші факта докажуть, що папи з соборами рівнож не йшли у парі і постановляли наперекір одні другим.

В 1118 роцї папа Паскаль постановив, що: „Ми знаємо, що Спаситель роздавав ученикам осібно хлїб, а осібно вино; тому сей звичай ми постановляємо і приказуємо щоби Сьвята Церква придержувалась его на завсїгди“. Але Констанский собор постановив, щоби вірним не подавати вина при причастію і сего звичаю придержуєсь римска церква до нинї.

В 492 році папа Гелязій постановив: ,,Що хліб і вино в Евхаристії не зміняють ся, а сьвяткуєсь подобіэ і образ тіла і крови Христа.“ А Трентийський собор знова ухвалив річ зовсім противну, що: ,,ціла субстанція хліба переміняє ся в тіло Христа, а ціла субстанція вина переміняєсь в єго кров.“

Папа Клементій в своїй славній буллї ,,Unigenitus“ сказав що; ,,Читати св. Письмо належить ся всім людям, а заказувати читати, значить заслонювати сьвітло перед синами сьвітла.“ Але Трентийский собор каже що: ,,Не потрібно переводити св. Письмо на звичайну мову, як рівнож не вільно читати, або мати єго без писемного позволеня інквізитора, або епископа диєцезиї.“

ДОКАЗ 12.

Ґалілей доказував, що центром сьвіта не є земля, а сонце; що земля кружляє навколо сонця так як і другі планети. Сю науку приняв цілий сьвіт. Але папа Урбан XIII торжественно оголосив, що: ,,Іменем і властию Ісуса Христа, що дав повновласть свому заступникови (Вікарому) Папі, ми заявляємо, що наука, будьтоби земля не була центром сьвіта та що она кружляє навколо сонця нарівні з другими планета-

ми — що ся наука є безпідставною — абсурдом, фільозофічно-фалшивою і противною вірі.“ Сей декрет підписали слідуючі кардинали: Феля, Гвіно, Десідеріо, Антоніо, Белїґеро і Фабрук. Сей декрет аж надто доказує, що папа грубо помилив ся.

Дорогий Читачу, чи жадаєш ще більше доказів? Мабуть сих вистарчить. Попередні докази виказали фактами, що, 1-ше: Папа помиляєсь, 2-ге: Собори помиляють ся, і 3: Собори з папою на чолї рівнож є помильними. Або иньшими словами, що анї папа, анї римска католицка церква не є непомильними. Сих дванайцять доказів, які подані повисше, може кождий читач легко провірити, коли потрудить ся, та пошукає про сї факта в енцикльопедиї. Там можна знайти історичні докази про житє папів, про їх рішеня, ухвали і доґми, з котрих лиш малесеньку частину наведено в уступах сеї книжки. В енцикльопедиї можна найти як папи відступали від віри, як одні других чернили, поборювали, нищили рішеня своїх попередників, проголошували одні других помильними, вязнили і карали своїх суперників-папів.

Попередні дванайцять доказів, се події історичні, житє самих папів. А понизші докази сильнїйші від попередних, бо они доказують на підставі св. Письма, що апо-

стол Петро, котрого католики роблять першим непомильним папою, був тоже помильним: що папа не є єго наслїдником і що навіть наука папів не є христіянською наукою в многих точках і противною науцї Христа і Ап. Петра і взагалї противною і відмінною від науки Христового євангелія.

Біблїя заперечуэ непомильність.

ДОКАЗ 13.

Католицька церква учить що Христос заложив одну церкву яку оснував Він на апостолї Петрі. Сю науку католицької церкви читаємо в катехизмі Ґіббонса на стор. 123 і 124: ,,Спаситель наш, Ісус, оснував лиш одну церкву і ту церкву подобало єму оснувати на Петрі. Тому всяка церква, що не узнає ап. Петра як основний камінь церкви, не є церквою Христовою і не може устояти, бо она не є дїлом Бога.'' Кардинал говорить тут про римо-католицку церкву і так як учить церква католицка, так і він уважає єї за одиноку Христову церкву і хоче викликати у всїх вірних католиків понятє, що нїгде в жадній иньшій церкві нема спасеня, лиш в католицкій церкві.

Щоб виказати безпідставність такої науки треба звернутись до біблїї. Кардинал покликуєсь на 16-ту главу єванг. Матія,

верш 18-тий. Щоби зрозуміти гадку тих евангельских слів, то треба конечно перечитати кілька попередних вершиків, а тоді зрозуміеть ся ідею, обставини і ціль наведених слів Христа і як Христос оснував церкву на Петрі.

В першій части тої глави довідуємо ся, що Фарисеї Садукеї спокушували Христа та жадали від Него ознаки з неба. Однак Христос добачував гіпокризію і лицемірство Фарисеїв і Садукеїв, тому полишив їх, а звернув ся до своїх учеників кажучи: „Стережіть ся квасу Фарисейского і Садукейського.“ Ученики Христові не порозуміли слів Христових і думали, що Христос заказує їм їсти хліб у Фарисеїв та Садукеїв, або взагалї страви, які прилагоджуєсь на квасї-кислоті. Христос знова добачив се непорозуміне апостолів і тому звернув ся до них словами, які записані в 11-ім вершику тої самої 16-тої глави від Матія: „Як се не розумієте що не про хліб я казав вам, остерігатись квасу Фарисейского та Садукейского?“ Верш 12: „Тоді зрозуміли, що не казав остерігатись квасу хлібного, а науки Фарисейської та Садукейської.“

Фарисеї та Садукеї не вірили, що Христос є Спасителем — Месією, Сином живого Бога але уважали єго за ошуста. Тому річ була зовсїм природна і на місци, коли

Христос спитав своїх учеників за кого они єго мають, — верш 13: „Питав учеників своїх, глаголючи: „Хто я, кажуть люди, Син чоловічий?“ — верш 14; „Вониж сказали: Одні: Йоан Хреститель; другі: Ілия; иньші-ж: єремія, або один з пророків.“ — верш 15: Рече до них: Ви ж як кажете? Хто я?“ — верш 16: „Озвавшись Симон Петр каже: Ти єси Христос, Син Бога живого,“ — верш 17: „І озвавшись Ісус рече до него: Блажен єси, Симоне сину Йонин; бо тїло і кров не відкрила тобі, а Отець мій, що на небі,“ — верш 18: „Скажуж і я тобі: що ти єси Петр, і на сему камені збудую церкву мою і ворота пекольні не подужають єї.“

Щож тут доказує, що Христос оснував свою церкву на Петрі? Тут наводить ся дискусія — розмова Христа з учениками про науку Фарисеїв і Садукеїв, котру Христос в порівнуючий спосіб назвав квасом, а відтак слїдував запит, що думають люди про Христа; а потім, щоб ученики заявили своє переконане зглядом особи Спасителя, то Христос звертаєсь до апостолів осібним питанем: „Виж як кажете, хто я?“ А Петро похопний до відповіди і найстарший лїтами, відповів: „Ти єси Христос, Син Бога живого.“

Що зробив Петро? Він прилюдно ви-

знав, що вірить в Христа як Сина Божого. Однак Христос сейчас звернув увагу Петра, що ,,тіло і кров не відкрила тобі, а Отець мій, що на небі". Коли би Петро був задивляв ся на Христа як сина тіла і крови, так як фарисеї і садукеї думали, тоді Петро бувби відповів, що Христос є лиш звичайним чоловіком. Але Петро добачував в Христі щось більше. Він добачував в Христа Бога, котрий в особі Христа ділав такі чудні надприродні діла (чуда), котрий ділав річи, яких жаден чоловік — син тіла і крови — ніколи зробити не годен. Отець, що на небі відкрив перед апостолами силу св. Духа, який обявляв ся в ділах Христа. Скоро Петро визнав свою віру і коли Христос нагадав, що ся віра походить від Отця, тоді й додав: ,,Ти єси Петр і на сім камені збудую церков мою і ворота пекольні не поконають єї". Тут треба завважати що Христос не сказав: Ти єси Петро і на тобі я збудую церков мою —ні; Христос сказав ,,на сім камени", а сим каменем, на котрім стоїть церков Христа є віра, то визнанє Петра, що Христос є ,,Син Бога живого". Христос умер, щоб ,,кожен хто повірить в Него, не погиб, а спас ся". Петро щойно визнав ту віру в Христа як Сина Божого, тому Христос й додає, що ,,на сім камені збудую церков мою і ворота пекольн-

ні не подоліють еї". Та сама гадка видніє в цілім євангелію, скрізь проповідь Христа кладе як найбільшу вагу на віру, яка є підставою християньского житя; Петро як одиниця не уходив за нічо більше від прочих апостолів. Петро як чоловік ніяк не міг і не може бути підставою—підвалиною духового житя. В євангелію богато є доказів, що не Петро — чоловік є підставою християньства, а віра є тою скалою, на якій збудована церков Христа ,,Щоб коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся". (Римлян гл. 10. вер. 9.) Так, Христова церков збудована на вірі і то на такій самій вірі, яку визнавав Петро, яка є тою скалою на котрій будуєсь церков Христа. Без тої віри християньства не булоб, бо она є підставою на якім опираєсь ціле обявлене волї Божої між людьми.

Коли порівнаємо ще слова Марка 8-29, Луки 9-20, і Івана 6-69. то знайдемо, що нема найменьшого сумніву, щоб Христос мав замір робити Петра висшим від других апостолів, або щоби давав єму більшу силу, привелей, або ласку Божу більшу, чим другим апостолам.

Коли Христос ужив слова ,,скала" на означене твердої віри, то говорив се тим са-

мим фіґуративним способом (причтою) як говорив тоді, коли місто сказати слово „наука фарисеїв“ Він назвав єї квасом фарисейским та Садукейским.

І знова, щоби ще яснійше довести, що Петро не є підвалиною християньства, але самий Христос, сьвідчать понизші евангельскі слова;

Еф. 2—20: „Збудовані на підвалині апостолів і пророків (на вірі в Христа), а угольний (камінь) сам Ісус Христос“.

1. Кор. 3—11: „Иньшої бо підвалини ніхто не може положити окрім тієї, що положена, котра єсть Ісус Христос“.

1. Кор. 10—4: „І всї той самий духовний напиток пили; бо пили з духовної скелї, що йшла за ними, скеля-ж була Христос“.

Що за страшний кінець Христової працї у нас бувби тоді, колиби ми приняли за правду науку Риму, що ніби скалою є Петро, а не віра в Христа, коли сейчас лиш кілька вершів дальше в тій самій главі Мат. 16—23, коли то Петро спокушував Христа, щоб не сталось, що мало статись, Ісус відповів: „Він-же обернувшись і рече до Петра: Геть від мене сатано! ти блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче“. Бідненькою, тай дуже слабонькою підвалиною ставби той Петро і ворота пе-

кольні подолїлиб його дуже скоро.

Сказав Христос (Мат. 16—19). ,,І дам я тобі ключі царства небесного; і що звяжеш на землї, буде звязане на небі; а що розвяжеш на землї, буде розвязане на небі". Що є ключем царства небесного? Чи небо є таким місцем, яке треба отвирати желїзним ключем? Певно, що нї; ключем до небесного царства, про який говорить Христос є закон Божий і наука, яку проповідував Христос апостолам і всїм що підуть їх слїдами, як рівнож і припоручене справляти старі жидівські закони, розвязувати що старе невідповідне добі благодати і вязати те, чого вимагає дух часу, торуючи тим дорогу до неба для цїлого людства, яке входить туди через віру в Христа.

Се припоручене дав Христос всїм апостолам як се ясно потверджує евангелист Матей в гл. 18—18, і Іван в гл. 20—13. З сего ясно видко, що Христос нїяк не передавав Петрови якоїсь осібної привелеґії, коли з сих других двох сьвідоцтв видко, що те саме припоручене дістали всї апостоли в однїй і тїй самій мірі.

Отже Христос не оснував своєї церкви на Петрі, а на вірі, що Він є Спасителем сьвіта, Сином Божим і Він самий є угольним каменем, на котрім покладена підвалина (віра.) Тому Рим помиляєсь кілько ра-

зів голосить, що церков Христова основана на Петрі.

ДОКАЗ 14.

Римска церква рівнож проповідує, що Христос настановив Петра провідником апостолів і головою єго церкви. Ся наука римскої церкви записана в катехизмі Кінкида. На стороні 105 і 106 того катехизма читаємо таке: ,,Папа є видимою головою Церкви, бо він є наслїдником св. Петра, котрого Христос зробив проводирем апостолів і видимою головою Церкви". Ся наука так поширена між католиками, що звичайно проповідуєсь єї без жадних доказів зі св. Письма, начеб оно так таки мусїло бути як голосить Рим.

Однак сьвідомий християнин такою проповідию задоволитись не годен. Він завсїгди звертаєсь до Евангелія і там шукає доказів. А прочитавши Эвангеліє приходимо знов до переконаня, що Рим знов помиляєсь коли учить, що Петро мав якебудь старшоване над прочими апостолами.

Ісус Христос наказував апостолів, щоб жаден з них не виносив ся понад другого, щоб нїхто з них не стремів до старшованя, анї щоб не жадав почестий і пр. Ось як говорить 23 глава Матея:

Верш 8;,,Ви-ж не зовіть ся учителями,

один бо ваш учитель — Христос; усї-ж ви брати.

В. 9: ,,І отця не звіть собі на землї, один бо Отець у вас, що на небі.

В. 10: ,,І не зовіть ся наставниками, один бо в вас наставник — Христос.

В. 11: ,,Більший-же між вами, нехай буде вам слугою.

В. 12; ,,Хто-ж нести меть ся в гору, принизить ся, а хто принизить ся, пійде в гору."

Що може бути на сьвітї більш яснїйше докладнїйше? Христос каже: (говорючи до своїх учеників), що ви не маєте кликати отцем жадного чоловіка на земли; анї не називайте ся наставниками — головами; ви є всї брати, а хто виносить ся понад другого, той принизить ся. А в римскій церкві кождий піп, чоловік землї, зовесь отцем, кождий епископ пастирем — князем церови, а папа став заступником Христа, видимим головою, перед котрим як перед півбожком бють поклони найблизші єго товариші.

Петро апостол не приписує собі в своїх листах жадної висшости понад других. Пишучи до молодих церковних орґанїзацій каже Петро: 1. Петро 5-1: ,,Старших між вами молю, яко товариш — старший і сьвідок страдання Христового і спільник сла-

ва, що має відкритись."

Верш 3: „Анї пануйте над народом, і взором будьте стада."

II. Петра 3-2: „Щоб згадали слова приречені від сьвятих пророків і заповідь від нас, яко апостолів Господа і Спаса."

Петро був апостолом призначеним для місиї між обрізаними (між жидами, бо они після законів практикували обрізанє) а Павло був призначений для місиї між поганами (для народів поза жидівською нацією.) Так зарядив самий Христос і прочі апостоли уважали Петра апостолом жидів, а Павла апостолом поган. Значить ся, що если хто, то скорше Павло повинен би бути головою римскої церкви — папою (бо Римляни були поганським народом) і Діяння апостолів говорять як найдокладнійше про подорожі Павла до Риму, підчас коли зовсім нема жадних доказів, чи Петро був коли в Римі, чи нї.

Христос при наверненю Павла Діяння гл. 26-15, сказав: „Та встань і стань на ноги твої; на се бо явивсь я тобі, щоб зробити тебе слугою і сьвідком того, що бачив еси і що обявлю тобі."

Верш 17: „Вириваючи тебе від людий і від поган, до котрих тепер тебе посилаю."

Самий Павло в листї до Гатат гл. 2-7;

так каже: ,,Ні, противно, зрозумівши, що звірено мені (Павлови) благовістє необрізання, яко-ж Петрови обрізання.“

Верш 8: ,,Хто бо допоміг Петрови до апостольства обрізання, той (Христос) допоміг і мені між поганами.

Верш 9: ,,І пізнавши благодать, дану мені, Яков та Кифа, та Йоан, що здавали ся стовпами, дали правиці (подали руку) мені та Варнаві на товаришування, щоб ми були для поган, а вони (Петро і др.) для обрізання, (для жидів.“)

Ще оден важний доказ, що Петро не був наставником апостолів, себто головою, подали самі апостоли, що замість слухати розказів Петра, они давали єму певні припорученя. Сегож они були-б не робили колиб у Петра був якийсь висший уряд — старшованє, чи сила — власть.

Діян. 8-14: ,,Почувши-ж апостоли в Эрусалимі, що прийняла Самарія слово Боже, післали до них Петра та Йоана.“

Колиб Петро був головою Христової церкви, то він подібно як нині папи повинен був бути головою, предсідателем Апостольського Собору. А тим часом предсідателем того собору не був Петро, а Яків. Се доказує факт, що апостоли не уважали Петра нічим більшим від Якова. І Яків давав рішеня, а не Петро. Дія. 15-6: ,,І зібрались

апостоли та старші вглянути в сю річ.“

В. 13: „Як-же вмовкли вони, озвав ся Яків, говорячи: Мужі брати, вислухайте мене.

В. 19: „То суджу, що не треба тих турбувати, котрі від поган навернулись до Бога.“

Бесіда вела ся про те, чи погани, котрі навертають ся на Христову віру, мають обрізуватись, чи ні. Павло і Варнава давали справоздане з роботи між поганами і Петро був тої гадки, щоби поганам не накладати ярма, котрого „ні батьки наші, ні ми не здоліли носити.“ Тоді встав Яків і порішив справу, що справді поганам не треба обрізуватись.

Э ще много других евангельских доказів, що Петро не був головою — настоятелем, папою апостолів, але обем сеї книжочки не годен змістити всїх тих доказів, а впрочім, яка більша з сего буде користь? Всї они доказують нарівно ясно і докладно що Рим помилнесь, коли учить, що буцїм-то Петро був першим папою з таким авторитетом над апостолами, як-би нинїшний папа над решту своїми епископами. Нї, з Євангелія довідуємо ся що:

1. Христос сказав, що хтоб з апостолів виносив ся понад других, буде принизений.

2. Самий Петро каже про себе, що він є лиш оден зі старших, себто оден з апостотів і не приписує собі жадного старшованя.

3. Христос поставив Петра апостолом між жидами, а Павла апостолом між поганами.

4. Апостоли післали Петра на місию до Самариї, а сего булиб не робили колиб Петро був старшим над ними.

5. Петро не був предсїдателем. Апостольского Собору, але Яків, і тодї Петро не ставляв свого права до ,,своеї столицї і трону'' як се нинї видумуе і практикуе Рим.

ДОКАЗ 15.

Рим учить, що Петро був непомильним і що ту саму непомильність одїдичили римскі папи. А св. Письмо доказуе, що Петро був помильним і нїколи не ставив жадних претенсий до непомильности, значить Рим і тут грубо помиляесь.

Кардинал Гіббонс в своїй книжочцї ,,Віра наших батьків'' на сгоронї 151, обговоруючи непомильність Петра, вкладае в уста Христа отсї слова, нїби самий Христос говорить: ,,Ти, Петре, маеш бути підвалиною сеї церкви. Она нїколи не впаде, бо ти нїколи не помилиш ся.''

В сей спосіб хоче кардинал поправити самого Христа, ніби навчити Його як Він повинен був сказати до Петра. Однак в попередних уступах було вже доказано, що Христос не оснував своєї церкви на Петрі. Значить ся, наука Риму є фалшивою, нехристіянською наукою. А понизші уступи доказують, що слова кардинала є безпідставні, бо Петро помиляв ся, Петро поступив навіть так далеко, що публично і під присягою відрік ся Христа.

Мат. 14-28: ,,Петр же озвавшись каже до него: Господи, коли се ти, звели мені йти до тебе по воді.

В. 29: ,,Христос сказав єму: Іди.

В. 30: ,,Та бачивши сильний вітер (Петро) злякав ся, і почавши тонути кричав, говорячи: Господи, спаси мене.

В. 31: ,,Ісус же простяг зараз руку, вхопив його і рече до него: Маловіре, чого в сумнів ся єси?

Тут Петро сумнівав ся, чи Христос має справді силу провадити єго по воді, т ще підчас сильного вітру — тут показав Петро брак віри в Христа.

Мат. 16–22; ,,І взявши його Петр, почав докоряти йому (Христови) кажучи: Пожаль себе, Господи; нехай се не станеть ся тобі.

В. 23: ,,Він же обернувшись і рече до

Петра: Геть від мене, Сатано! ти блазниш мене; бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче.“

Щож, чи оказав ся тут Петро як непомильний папа, коли спокушував Христа, та намовляв, щоби не сталось, що мало статись? Значить, що Петро не желав сьвітови спасеня, або що найменьше в своїй „непомильности“ не думав, що говорить! Христос назвав єге Сатаною, а таку бесіду образою зглядом Спасителя.

Лука 9-33: „І сталось, як розлучились від него, каже Петр. до Ісуа: Наставниче, добре нам тут бути і зробимо три намети, один тобі, і Мойсею один, і один Ілиї, не знаючи, що каже.“

Петро не знав, що говорить; не звернув уваги, що такою бесідою він зрадив своє самолюбство, мовляв коби нам добре, І от коли нам добре, то побудуймо три намети собі, а більш нікому — цілий сьвіт най дальше пропадає. Петро сильно помилив ся, бо задачию Христа було спасти сьвіт. Не знав Петро, що говорить, тому й не можна робити єго непомильним.

Галат. 2-11: „Як же прийшов Петр в Антіохію, устав я проти нього в вічі: бо заслужив докору.“

В. 12: „Перше бо нім прийшли деякі від Якова, він їв з поганами: як же прийшли,

таївсь і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання.“

В. 13: „Лицемірили з ним також і иньші Жиди, так що й Варнава зведений був лицемірством їх.

В. 14: „Та як побачив я, що вони неправо ходять по евангельскій істині (правді,) то я сказав Петрови перед усіма: коли ти, бувши Жидовином, живеш по поганьски, а не по жидівски, то на що примушувати поган жити по жидівськи?“

Тут вже справа з Петром серіознійша. Петро провинивсь тут проти моралї християньского житя. Він позволяв собі жити по поганськи, підчас коли жадав щоб погани жили по жидівськи. Ся провина була так важною, що Павло уважав потрібним виступити проти поступованя Петра і публично, перед всіми зганити і напімнути его.

Марк. 14 33: „І бере (Ісус) Петра, Якова, та Йоана.“

В. 34: „І рече їм: Тяжко сумна душа моя аж до смерти. Підождіть тут і пильнуйте.

В. 37: „І приходить і знаходить їх сплячих і рече до Петра: Симоне, ти спиш? не міг ти однієї години попильнувати?“

Тут знов Петро упав. Христос поставив его і других двох апостолів, щоб пиль-

нували, а самий відійшов трохи дальше, щоб молитись. Він відійшов, а Петро місто припильнувати поклав ся спати. Верш 41: „Спіть вже і спочивайте. Годі, пристигла година; ось виданий буде Син чоловічий у руки грішникам.“ Петро мав пильнувати, але заспав і Син чоловічий був переданий в руки грішників. Сталось, що мало статись, але Петро не сповнив припорученя, хоч і не трудне оно було, не видержав навіть проби — він слабосильний упав.

Мат. 26 31: „Тоді рече до них Ісус: Всї ви поблазнитесь мною сїеї ночи. Писано-бо: Поражу пастиря і россиплють ся вівцї стада.

В. 33: „Озвав ся-ж Петр і каже до него: Хоч усї поблазнять ся тобою, я нїколи не зблазнюсь.

В. 34: „Рече до него Ісус: Істинно глаголю тобі: Що сїеї ночи, перше нїж півень запіє, тричі відречеш ся мене.

В. 35: „Каже Йому Петр: Хочби менї з тобою і вмерти, не відречусь тебе.“

Але... верш 70: Петро відрік ся перший раз.

В. 72: Петро відрік ся Христа другий раз і забожив ся.

В. 74: Петро відрік ся третий раз. „Тодї почав він проклинатись і клястись: що не знаю чоловіка. І зараз півень запіяв.“

Чи назвемо Петра непомильним, коли прочитуэмо сї евангельскі події? Чи годнісьмо згодити ся з кардиналом Гіббонсом, що Петро не сьміє упасти? Де Петрова віра і витревалість? Він казав що не відречесь Христа, а три рази відрік ся. Він обіцяв ся умерти з Христом, а відтак присягав ся, що не знае Эго.

Э другі докази попри сї, що доказують факт аж надто.

Римска церква каже що одідичила непомильність Петра, хоч і то, їх докази сягають лиш до сьвятих отців церкви і опирають ся на традиціях, та поки що доказано, що: Христос не будував церкви на Петрі; Петро не дістав і не мав жадної власти старшованя над другими апостолами; що Петро був помильним і відважив ся навіть явно відречись Христа. Коли римска церква ставить претенсиї до старшованя, то радше нехай признасть собі, що она наслїдуе характер слабосильного, помильного Петра і так само ся римска церква є змінчивою, помильною і відступницею від віри в Христа.

ДОКАЗ 16.

Христос проповідуючи до людий, сказав, Йоан 5, 39: „Прослїдіть писання; бо ви думаете в них жите вічне мати; й ті сьвідкують про мене.“

Павло каже, II. Кор. 13, 5: „Самих себе розбирайте, чи в вірі; самих себе вивідайте.“

А католицка церква каже, що люди не сьміють читати св. Письма, бо людям вистарчить те, що учить піп.

Трентийский Собор постановив, що: „Ніхто не сьміє читати, або посідати св. Письмо без писемного позволеня інквізитора, або епископа диецезиї.“

Папа Іннокентий III. заборонив читати або посідати біблію. Другі папи робили так само.

Тарагоньский Собор в 1234. році проголосив єретиком кождого, хто мав у себе біблію переведену на рідну мову, а не хотів віддати, щоб спалити єї.

Христос і Біблія кличуть до людий: „Читайте св. Письмо“ — а Рим і папи заказують. Позаяк Христос є правим, тому й Эго поклик є для кождого християнина сьвятим, а голос Риму і папів є голосом ложним, що руйнує християньство.

ДОКАЗ 17.

Христос сказав, Іван. 6, 53: „Рече-ж їм Ісус: Істинно, Істинно глаголю вам; як не їсьте тіла Сина чоловічого й не пете Його крови, не маєте житя в собі.“

А папа Пій IV. проголосив, що: „Я рі-

внож проголошую, що так під одним видом, як і другим (в самім хлїбі, чи в самім винї) знаходить ся Христос цїлий, правдивий і в повній Тайнї.“ (Ordo administrandi Sacramenti, p. 67.)

А в 1215. роцї Констанский Собор постановив подавати сьвідським людям причастіє лиш під видом хлїба.

Христос каже: „Як не пєте Його крові, житя не маєте в собі“ (значить не маєте, духовного житя.) — Рим і папи заперечили людям причаститись „Його крові“ — значить Рим не хоче дати річи, котра до спасеня потрібна. Що може бути кращим доказом, що Рим милить ся?

ДОКАЗ 18.

Христос приказуючи їсти Своє тїло і пити Свою кров мав на гадцї тїло духовне і кров духовну, Ів. 6-63: „Се дух, що оживлює, тїло не годить ся нї на що. Слова, що я глаголю вам, се дух і житє.“

Павло каже, Кор. 10-16: „Чаша благословенна, котру благословляємо, хиба не єсть общеннє крови Христової? хлїб, що переломлюємо, хиба не єсть общеннє тїла Христового?“

Але папа Пій IV. каже: „В Евхаристиї знаходить ся правдиве, дїйсне і субстанціяльне тїло і кров, вкупі з душею і боже-

ством Господа нашого Ісуса Христа" (Ordo administrandi Sacramenti p. 97.)

Трентиньский Собор в канонї 1. каже: ,,Колиб хто говорив що в найсьвятійшій тайнї Евхаристиї нема правдивого, дійсного і субстанціяльного тїла і крови Христа, нехай буде проклятий."

Христос і Біблїя кажуть, що хлїб і вино є лиш общеннєм (принятєм) тїла і крови Христа і се тїло і кров приказують нам розуміти духово, бож сказано, що, тїло (фізичне) туть не годить ся нї на що."

Рим і папи навчають противно, що в Евхаристиї треба розуміти правдиве, дійсне і субстанціяльне (фізичне) тїло і кров Христа.

ДОКАЗ 19.

А ось тут і фактів не треба, бож всякий прецїнь знає, що папа заказує своїм попам і сестрицям женитись,

Але Петро, котрого Рим хоче робити першим папою, був жонатим, Мат. 8-14.

,,Дух же явно глаголе" — 1. Тим 4-1: ,,що в останнї часи відступлять декотрі від віри, слухаючи духів лестивих і наук бісових." верш 3: ,,що боронять женитись і велять вдержуватись від їди" (постити.).

Павло до Жид. 13-4, каже: ,,чесна женитьба у всїх."

Павло І. Тим, 3-2 каже: „Треба-ж епископу бути непорочним, однієї жінки чоловіком.“ Те саме каже Павло і про дияконів І. Тим. 3–12.

Біблія учить і поручає („треба“) епископам і дияконам женитись. А Рим заперечує женитись попам, епископам, дияконам і др. впрост наперекір науці Христа і Біблії. А се знов доказ, що Рим помиляєсь.

ДОКАЗ 20.

Христос каже, Марк. 7-18: „І рече до них: Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що осторонь і входить у чоловіка, не може його опоганити.

Верш 19: „Бо не входить йому в серце, а в живіт, і відходить в одхідник, очищаючи всяку їжу?“

Павло каже, 1. Кор. 8-8: „Іжа-ж нас не поставляє перед Богом, бо анї лучші, коли їмо, анї гірші, коли не їмо.

А до Колос. 2-16: „Нехай же оце нїхто не судить вас за їду.“

Дух сьвятий говорить, 1. Тим. 4, 1-3: „Декотрі слухаючі духів лестивих і наук бісових, в лицемірстві брехливих велять вдержуватись від їжи.“,

А римскі декрета завели між людьми всякого рода пости і „велять вдержуватись від їжи.“ І лиш она одна, римска церква

силує своїх вірних постити. І она лиш одна приписує собі право наказувати постити. І она лиш одна приписує собі право наказувати постити впрост противно від науки Эвангелія. Тому она є лицемірною, неправдивою Христовою церквою, помильною і невірною.

ДОКАЗ 21.

Рим учить, що є посередне місце між небом, а пеклом, так зване чистилище. І що нім люди ідуть до неба, то ідуть перше до чистилища покутувати одні за повседневні гріхи, а иньші за неспокутовані ще дочасні кари, які належать ся їм за тяжкі гріхи.

А Біблія говорить 1. Йоана Богослова 1-7: „І кров Ісуса Христа, Сина його очищає нас від всякого гріха.“

Йоан 6-24: „Істинно, Істинно глаголю вам: Що, хто слухає слово моє і вірує пославшому мене, має житє вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в житє.“

Рим учить, що всякий гріх, хоч-би найменьший, коли він не спокутований, тручає християнина до чистилища. А се зовсім відмінна наука від науки Эвангелія, яке каже, що кров Христова очистила нас від всїх гріхів і відмінна від слів Христа, що виразно приобіцяв: хто слухає слово

моє і вірує пославшому мене має житє вічне і на суд не прийде, а перейде від смерти в житє.“

ДОКАЗ 22.

Христос каже, Мат. 5-44: ,,Яж вам глаголю: Любіть ворогів ваших, благословляйте, хто клене вас, робіть добро, хто ненавидить вас і моліть ся за тих, що обиджають вас і гонять вас.“

Друга найбільша заповідь Христа є, Мат. 22-39: ,,Друга-ж подібна їй: Люби ближнього твого, як себе самого.“

Рим називає протестантів єретиками і ворогами церкви. Але протестанти є сусідами — ближніми і тому римска церква повинна любити їх як саму себе, благословити і молити ся за них, так як се Христос приказав. Але Рим поступає завсїгди противно. Кілько разів проголошував новий декрет, тільки разів проклинав всїх тих, які не схочуть повинуватись, чи вірити новим ,,правдам.“ Що більше, римска церква не вдоволялась самими проклонами. Тодї, коли она мала силу, она понастановляла сьвяті трибунали, так звану св. Інквізицию де тортуровано єретиків, мучено, палено на стосах дров. Сю інквізицию практикували і благословили папи Урбан IV, Александер IV, Клемент IV, Никола III, І-

ван XXII, і прочі їх наслїдники так довго, доки сьвіт оружієм присилував римску церкву заперестати братоубійче кровопролите.

ДОКАЗ 23.

В книжочцї ,,Слава Марії" яку Рим апробував як доктрінальну книжку в славу Мариї на сторонї 172. надруковано ось як: ,,Бог нїколи не спасе нас без посередництва Мариї."

Стор. 29: ,,Она вибрана не карати грішників, а прощати."

Стор, 171: ,,Спасене всїх людий зависить від ласки Мариї."

А що каже біблїя?

Жид. 7-25: ,,Тимже і спасти може (Христос) до кінця приходящих через нього до Бога, будучи всегда жив, щоб посередникувати за них."

Кол. 1-19: ,,Бо зволив Отець, щоб у ньому вселилась уся повня."

Діяння 4-12: ,,Бо нема нї в кому другому спасеня: бо і нема иньшого імени під небом, даного людям, щоб ним спастись нам."

Рим каже, що ми не можемо спастись без посередництва Мариї і що она простить наші гріхи так само як самий Христос. А Біблїя каже, що Христос,у котрому всели-

лась уся повня" є нашим посередником і нема другого імени (нема імени Марії) даного людям, котримби спастись нам. Тому Римска наука про спасенє є блудною.

ДОКАЗ 24.

Друга заповідь Божа, дана людям в Старім Завіті, яку відтак потвердив і осьвятив Христос в Новім Завіті звучить ось як, II. Мойсея 20-4: ,,Не робити мени собі ваяного кумера, чи подобини того, що на небесах у горі, і того, що на землї в низу, і того що в водах і під землею.

Верш 5: ,,Щоб не припадав ниць перед ними і не служив їм; бо я Господь, Бог твій ревнивий Бог, що караю беззаконне отецьке на дітях у третьому і четвертому роді тих, що невидять мене."

Римска церква нівечить сю заповідь Божу і робить собі всякого рода подобину, того, що на небі, як образи Христа, Петра, Бога Отця, Марії і пр. і поклоняєть ся їм як дійсним богам. Рим учить, що таким подобинам треба покланятись, як учить Тома Аквінатский найбільший римский теольоґ: ,,Тому треба почитати (адорувати) образ Христа з рівною пошаною, яку віддаєсь самому Богу. (Sum. Theol.)

Никийский Собор зазначив ся рівнож сим відступством від заповіди Божої. Сей

собор відновив і впровадив в римску церкву старинний звичай почитаня рукотворних подобин — образів. Се почитанє практикує нинї римска церква в повнім змислї і переслїдує вірних за непочитанє образів нарівнї як недовірство. Така наука і поступованє противні св. Письму і тому власне Рим помиляєсь і проповідує ложну науку.

ДОКАЗ 25.

Попередні 24. докази вказали ясно і докладно, що римска церква відступила, від св. Письма і проповідує свої доґми противні науцї Христа, науцї апостолів, практицї першої християнської церкви за перших 300 років. А всю свою ложну науку будує на придуманій непомильности заступника Христового на земли, римского папи. Непомильність папи, се наче панцир для жовнїра — без сего римска церква не встоялаб.

Чиж нема рациї дивуватись?

Чому жаден з чотирох Эвангилистів нїгде і анї разу не спімнув і не написав, що Петро, чи єго наслїдники — папи є заступниками Хриса на земли „видимою головою церкви?“ Сеж найважнїйша доґма в римскій церкві. А апостоли описували много річей меньше важних; чомуж нїчого не написали про непомильність, коли се така

важна річ, і колиб она справді була в християнській церкві? Нехай собі хто вірить як хоче, але сьвідомий християнин на сліпо вірити в безпідставні річи не буде.

Чому Павло пишучи до Римлян не брав на увагу, що римска церква є непомильною, але пише в одинайцятій главі, що они, римскі християни, є нарівні в небезпеченьстві відступства як і жиди?

Чому Петро, той перший римский папа пишучи свої послання не сказав і не подав жадної директиви як церкви мають поступати і кого слухати по єго смерти?

Чому цілий Новий Завіт так часто пише і остерігає перед ложними пророками, перед Анти-христами, а анї разу і нїгде не каже де є непомильність і кого слухати, щоб уникнути єреси?

Коли Петро був першим папою, то яке право мали прочі апостоли розказувати свому наставникови, заступникови Христа, видимій голові церкви?

Чому Петро нїколи і нїгде не виконував свого уряду і власти?

Чому Петро писав, що він не є нїчо більше, як оден зі старших (оден з апостолів?)

Чому перші церкви нїколи не відносились з церковними справами до Риму?

Чому св. Отцї Тертуліян, Єронїм і О-

пат не приписували римскій церкві більшої чести, власти, чим всім прочим церквам? Чому они не узнали і навіть не згадали про папську непомильність?

Через цілих три столїтя по Христї жадна християнська церква не переслїдувала так званих єретиків і не ставила претенсий до їх житя і смерти, жадна з первісних християнських церков не уважалась непомильною. Аж в тисячу лїт римска церква винайшла таку доґму противну науцї Христа і звичайному розумованю чоловіка — тим то она, римска церква є відступницею від правди і віри в Христа.

Шкаплїр.

Се що пишеть ся в сїм уступі про шкаплїр, єго істория, чудні дїланя на тих, що убирають на себе сї сьвятощі католицкої церкви — все те перебрано з „Книжки шкаплїрної,“ яку кождий цїкавий читач годен купити за 10. центів у P. J. Kennedy, Catholic Publishing Co. — New York.

Шкаплїр — як сказано в „Книжцї шкаплїрній“ на сторонї 116 — повинен бути зроблений з двох платочків вовняного сукна три квадратових цалїв, краска — кольор сукна така, яку вибирають собі всякі шкаплїрні ордени (сьвяті фірми!) як приміром шкаплїр гори Кармель має мати темно бронзову, або краску кави. Оба платочки треба зчепити на подвійний шнурочок так щоб шкаплїр мож вигідно перекинути через рамена, щоб оден шкаплїр звисав з переду, а другий з'заду. Се однак не є незмінним правилом. Бо декотрі зшивають оба платочки разом і носять їх на шиї з переду, а иньші пришивають прямо до спідного шматя і т. д.

Рівнож причіпляєсь звичайно до шкаплїра образець приміром Дїви Мариї, або вишиваєсь на них початкові великі букви „I. H. S.“ або „I. M. I,“ — однак анї образець

анї букви не є конечною річию; звичайний платок сукна вистарчає.

Шкаплїрі є всякі, всяких орденів, як приміром шкаплїр благословенної Діви Сїмох Болів; шкаплїр Непорочного Зачатя; сьвятої Тройцї; червоний шкаплїр Страстий; шкаплїр Найсолодшого Серця Ісуса і Мариї і т. д.

Не треба описувати кождого з тих шкаплїрів осібно, бо они всї майже однаково роблені і наука про всїх одна,

За примір беремо лиш шкаплїр Діви з Кармель, бо сей шкаплїр найславнїйший, найбільш почитаний між католиками і найобширнїйше говорить про него ,,Шкаплїрова книжка.'' На сторонї 92-93-94 тої,, сьвятої'' шкаплїрної книжки надрукована історія шкаплїра Діви з гори Кармель. Ось кажеться там, що в Кент, Англїя, жив якийсь Семен Смок. В дванайцятім роцї свого житя він пішов на пустиню, де жив виключно ягодами і корінцями. Эго напоєм була вода, а місцем відпочинку тїнь дерева. Молитва була его одиноким занятем, а Марія, до котрої він мав спеціяльне набоженьство, нагороджувала его осібними ласками. По трийцять років пустинного житя, він вступив до монастира на горі Кармель і ревно служив монастиреви і набоженьству до Діви Мариї. Він все палав особлившою любвою

до Діви Мариї і через кілька років сьпівав в єї честь суплікациї, щоб Она нагородила єго якимсь особлившим значком на знак обопільної любови. Істория описує дальше як діва Марія вислухала єго просьбу, як прийшла до него, дала єму такий оден шкаплїр і сказала: „Прийми сей шкаплїр, мій дорогий сину, як доказ, що я збраталась з тобою. Се осібний привилей даний тобі і всїм Кармелїтам; се знак особлившого вивисшеня і певна, безпечна охорона в небезпеченьстві; се доказ нашого мира і вічної злуки. Хто буде мав щасте носити такий шкаплїр, той не буде терпіти вічного огню в пеклї,“

На 96 сторонї тої самої книжки оповідаєсь ще чуднїйша річ. В тім самім часї, коли Семен Смок дістав в Англїї від Марії шкаплїр, тої самої хвилї явилась Мария римскому папі Іванови XXII і сказала: „Іване, Вікарію мого Сина, менї мусиш завдячити, що ти удостоїв ся сего великого достоїньства, яким тїшиш ся, бо я вставлялась за тебе до мого Сина і тепер, так як я виратувала тебе з рук твоїх ворогів, так ти будеш ласкав потвердити сьвятий чин Кармелїтів, першу інституцію на горі Кармель. І колиб хто з тих побратимів умер в грісї і дістав ся до чистилища, то я, їх Мати, першої суботи по їх смерти зійду до чи-

стилища і кого лиш з них знайду там, заберу на гору, до вічного житя.“

Сї слова знаходять ся також слово в слово в папскій буллї папи Івана XXII з дня 3-го марта 1323. року. Сею буллею папа признав всї привілеї чина Кармелїтів, оголосив відпуст за ношене їхнього шкаплїра як правдиву, непомильну доґму католицкої церкви, кажучи: ,,Я годжусь на сї сьвяті відпусти, потверджую і установляю їх на земли. Сю буллю звуть ,,Суботнїшна Булля,“ яку потверджували відтак як непомильну науку порядочно папи Александер V., Клемент VII., Пій V., і Григорій XIII.

На сторонї 98. зазначено, що ,,отцї“ мають право проповідувати науку про шкаплїрі вірним і побожним людям.

На сторонї 119 сказано, що ,,Набоженьство шкаплїрів є одною з найлїпших побожних церковних практик, які церква колинебудь установила.“

Книжка говорить дальше про чуда, які дїялись при помочи шкаплїра. На сторонї 120. описано, що на одного чоловіка летїла куля мушкети, а шкаплїр задержав у воздусї кулю і так чоловік спас ся від калїцтва. Та можна стрінутись з вислуженим вояком хочби де, що в війнї ударила его мушкетова куля, тай не скалїчила—тай що

з сего? Богато є мушк. куль які переховувані через довший час тратять свою силу і хоч ударить чоловіка, то однак не скалїчить.

На сторонї 124, росказує книжка про дївчину, яка була смертельно хора і доктор сказав, що єї нема виходу, а она убравши на себе шкаплїр, поздоровіла. Кількож є таких примірів, що доктор каже, що нема надії, а чоловік виздоровіє і жиє, хоч і шкаплїра не вбирає Таких примірів є много поза шкаплїрами.

Нї, всї теперішні чуда мають одну цїль і оден чудний спосіб, яким діють ся. А у Вселенній все дієсь після Богом установлених прав. Хто не зважає на чудні дїла Божі в природї, той може вірити в надзвичайну силу чоловіка, чи небесну силу кусника сукна; хто однак в кождій подїї природного сьвіта добачує предвічний Божий закон, той знає, що для кождого висліду мусять скластись з передвіку все ті самі причини — так як дитина що покладе пальчик на горячу кухню, попечесь.

Але що зробиш католицкій церкві? Ій хочеть ся учити темняків „непомильної правди,“ що чоловік, котрий за житя носить шкаплїр Діви з гори Кармель першої суботи піде просто до неба, і до пекла певно не дістанесь.

1. Сказано в II. книзї Мойсея гл. 23-13: ,,А в усьому, що я глаголав вам, бувайте обачні; ба й імям богів чужих не згадайте, нехай не чути муть його з ваших уст.“

2. А у V. книзї Мойсея гл. 11-16: ,,Остерігайтесь, щоб не звело вас серце ваше, і щоб ви, звернувши з дороги, не служили иньшим богам і не покланялись перед ними.

3. V. книга Мойсея гл. 27-15: ,,Проклять чоловік такий, що робить обтїсувані чи литі постатї, гидоту перед Господом, твориво майстерської руки і ставляє потай! І ввесь нарід нехай скаже: Амінь!

Прочитайте добре першу точку і порівнайте; як католик, почитаєте Марію як бога, що може спасти; молитесь до неї і ставите єї нарівнї з Христом. Що до другої точки: ви не були осторожні і серце ваше звело вас з дороги і ви почитанє більше богів, чим наказує Біблїя. Що до третьої точки: ви дістали шкаплїр і носите єго на шиї думаючи, що шкаплїр — божок спасе вас від чистилища, ви сховали єго собі потай під убранє і кажете: ,,Амінь, я вірю в силу шкаплїра, він спасе мене від мук в чистилищи.“

Чи се ще не є чисте ідолопоклоньство? Кажіть ви, що вбираєте шкаплїр лиш як звичай, в честь Діви Мариї — то й се не о-

правдує вас. Бо римска церква учить як непомильну науку, що ,,ношенем шкаплїра, спасаєтесь від мук в чистилищи.“ Яка-ж ріжниця в почитаню божка — ідола і в почитаню божка — шкаплїра. Они оба однакі, ріжнять ся лиш у формі. А чи божок з дерева чи з каміня, чи з вовняного сукна — він все божок — ідол. А як довго той божок приносить вам спасенє, так довго ви уповаючи на таке спасенє єсьте ідолопоклонником.

Богато людий не знають, що св. Письмо противить ся почитаню таких річий, як шкаплїр — та се лиш доказ, що найвисший час для них взятись до читаня і переконатись, яка є Христова наука.

Бо самий кардинал Гіббонс говорить в своїй книжочцї на стороні 29. що: ,,Не можна принимати жадної нової доґми, яку-б не проповідували апостоли, або яку не практикували перші християнські церкви. Бо апостоли одержали цїлу науку потрібну до спасеня.“

А на стороні 60 знов каже: ,,Правдива Христова церква (котрою, як хотїв він, доказати, є кат. церква) мусить учити тих самих наук, які проповідували апостоли і жадна церква не може уважатись за правдиву церкву єсли єї наука ріжнить ся від науки апостолів.“

В католицкій церкві більша частина є таких наук — доґмів, які проголошено в тисячу триста літ по Христї, як от почитане образів, відпусти, сьвячене дзвонів, і пр. а за послїдні кілька столїтя знов нові доґми: Непомильність папи, безженність, Непорочне Зачате Мариї, Спасене через Марію і пр. і пр.

Сї всї нові доґми є мечем — доказом оберненим вістрем до самих католиків, що наглядно вказує їм, що римска церква є відступницею від Христового Эвангелія і науки апостолів, бо учить річий — наук, яких нема в Эвангелію, яких не установляв Христос, не знали, не практикували і не вчили Христові апостоли.

Наука апостолів справдї обнимає всю науку Христа. Але апостоли не знали і не проповідували жадних, шкаплїрів! Се додаток римскої церкви!

Апостол Павло, до Галатів 1-8. виразно каже: „Та, колиб і ми, або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема (проклятий).“

Римска церква впровадила в свою церкву друге величезне евангеліє, значить — доґми і учить, що спастись можна лиш через Рим, папу, попів; дає вірним шкаплїр на шию і учить їх, що той вовняний пла-

ток спасе їх від чистилища; каже молитись до Марії борше, чим до самого Христа. Сї всї науки — доґми є нові, відмінні, або й просто противні науцї апостолів і самого Христа. Тому римску церкву прокляв вже самий апостол Павло як церкву, що учить ,,більш того, що проповідували апостоли.“

Щож сказав самий Христос про таких людий? Мат. 15-9. сказано: ,,Та марно вони поклоняють ся менї, навчаючи наук заповідей чоловічих.“

Шкаплїр ,,опатентовано“ і почато его ширити в тринайцятім столїтю по Христї. Позаяк такий ,,винахід“ — спасене через шкаплїр є незвізний апостолам, тому шкаплїр не може причислятись до християнської науки, а є наукою заповідий чоловічих, наукою римскої церкви — є се отже марне поклонене людий.

Йоан 5-24, сказано: ,,Істинно, істинно глаголю вам: Що хто слухає слово моє і вірує пославшому мене, має житте вічне і на суд не прийде, а перейде від смерти в житє.“ Кудиж тут причепити науку про чистилище? Як можна додавати нову науку, що хто носить шкаплїр, той спасеть ся від чистилища і аж тодї перейде в житте? І много, много других доріг до спасеня в римскій церкві [розуміесь без гроший не-

ма жадної] — як їх мож притулити до слів Христа, котрий виразно сказав, що хто слухає Эго слів і вірить Пославшому Эго на суд не піде, а перейде від смерти просто до житя вічного?!

Хтож говорить правду римска доґма, чи Біблія — Слова Христа? Хтож правий Рим, чи Христос?

Чоловіче добрий, кому ти вірний папі, чи Христови? Ти не можеш двом панам служити але — або папі, або Христови!

Чи ти годен сказати совістно, що ти є християнином, коли носиш шкаплїр і намагаєш ся вірити, що за то ти дістаєш відпущене гріхів? Чи ти віриш совістно, що триста днів мук в чистилищи, чи меньше, чи більше, тобі зменьшилось і ти вже от-от щасливий, сьвятий? Чи ти ніколи не читав і не чув, що спасатись треба вірою в Христа, котрий спас тебе своєю смертию на хресті, а ти слухай Эго Слова і віруй в Эго спасене, той спасеш ся? Спасене вже окуплене дорогою кровію на хресті, а твої шкаплїрі, се великий обман духовних торговщиків, се тана риба на твої тяжко зпрацьовані гроші; сей клаптик вовняного сукна і той шнурочок. се стричок, яким ти привязаний до попівского черева — він, твій піп є циганом, що держить тебе на шнурочку, а ти є тим медведем, що гуляєш, якої тобі піп роскаже.

Нема прощеня гріхів, чи кари при помочи шкаплїрів, такої науки нема в св. Письмі — нема, нема і ще раз кажу, нема ніякої дороги до спасеня, бо одинокою дорогою до спасеня є самий оден божественний наш Спаситель Ісус Христос! Самий Він, Христос проголосив голосні на цїлий сьвіт слова: „Я дорога і правда і життє; ніхто не приходить до Отця як тільки мною" (Йоан IV — 6.) Нема жадної дороги через Рим до неба, нема шкаплїрів! Христос, Эго Слово, Эго спасенє, се одинока дорога до Отця. І як можна йти до Отця за помочию шкаплїрів, чи за вставленєм ся Мариї, коли Христос виразно сказав, що ніхто не приходить до Отця, як тільки мною? Проч шкаплїрі з шиї, не безчестїть тїло, яке хрещено в імя Ісуса, не ображайте Христа, бо лиш Він один є дорогою, правдою і життєм ніхто не приходить до Отця як лиш Христом!

ПОЧИТАНЭ ОБРАЗІВ.

Католицка церква не признає ся до ідолопоклоньства. Але докази і факта з щоденного житя католика є найкращим сьвідоцтвом. Коли католик паде ниць перед образом, або ґіпсовою фіґурою св. Петра, Йосифа, чи Марії, се ідолопоклоньство. Коли сьвященник на „Чесного Хреста“ виносить на церкву хрест убраний чибриком і васильком і коли він і цілий нарід кланяють ся хрестови сьпіваючи: „Господи помилуй“ і „Хрестови Твому поклоняємо ся, Владико“ — се ідолопоклоньство. Саміж католики і ділом і сьпівом признають, що „не Тобі, Владико, але хрестови-дереву покланяємо ся“. Коли в Велику Пятницю люди на колінях присувають ся, та бють поклони і цілюють хрест і плащеницю, се ідолопоклоньство. Коли люди колінкують перед ґіпсовою фіґурою в „гробі“, та для більшої пошани ставлять при „помершім Ісусі“ військову варту, се ідолопоклоньство. Коли нарід з попами на переді, кланяють ся, стогнуть, плачуть перед образами на відпустах — люди добрі, се нічо більше, анї меньше, лиш ідолопоклоньство. А вже нїгде так ясно не проявляєсь ідолопоклоньство, як в почитаню св. Евхаристиї. Дока-

зано в уступі про Евхаристию, що слова „їджте моє тїло й пийте мою кров“ треба розуміти духовно, а не буквально, бо слова „що я глаголав вам се дух й життє; тїло не годить ся нїнащо“ (Йоан 6). Однак католики роблять з кусочка хлїба осібного бога. І ще не отворились дверцята від кивота, а вже цїлий нарід паде на колїна — перед хлїбом! Або їде сьвященник з „Божим даром“, або як дехто виразнїйше зраджуєсь: з „Паном Богом“, то вклякай серед найгіршого болота — се ідолопоклоньство.

Се все практикуєсь в католицкій церкві хоч перед сьвітом покриваєсь нїби формою, нїби церемонїєю. А в сути річи се є ідолопоклоньство. І люди, що се все роблять, думають, що они сим є добрими християнами. Але они ними не є. Они роблять річи, які належать до ідолопоклоньства, які є заказані і потуплені наукою Біблїї.

Рим каже, що Бог приказав Мойсейови побудувати „кивот завіта“, зробити двох херувимів і поставити їх по обох боках скринї (II. Мойсея). Після науки римскої церкви сей факт мав би бути доказом, що Господь хоче почитаня образів, чи радше ідолопоклоньства. Чиж се можливо? Нї, бо читаєм дальше, а там сказано, що кивот завіта мав Мойсей уставити в „Сьвятая Сьвятих“ і нїхто не сьмів туди входити,

лиш архиерей і то лиш раз на рік. Як же той нарід міг попасти в ідолопоклоньство? Господь являв ся Аронови і другим, в спосіб, який єму уподобилось, але не за посередництвом образа, чи фіґурки.

Деж є які небудь докази, що Господь жадає, або бодай терпить почитанє річи рукотворної? Нема жадних і нігде. Противно, так Старий, як і Новий Завіт ясно і докладно і виразно потупляють і заказують всякий прояв ідолопоклоньства.

А прецінь кождий, хто був в католицкій церкві бачив там повно всяких образів, фіґурок, перед котрими, як от перед образом Мариї, або Йосифа, горить осібна лямпочка так звана „адораційне сьвітло". Бачимо також, що ті образи прибрані цьвітами, окрашені шовками, коралями, золотими сукенками, тай коронують їх з великою церемонією при здвизї множества народа, почім всї разом падуть перед пишним божком на колїна і молять ся, сьпівають акафісти, величають єго. Католики знають всї ті звичаї і обряди.

Другий Нікийский Собор каже: „Віддайте їм (образам) пошану і достойний поклін, але не покланяйтесь їм поклоном, який належить ся Богу одному". (Labbes Councils, Paris 1672).

Апостольска столиця в Римі жадає,

щоби ,,хрест леґата ставлено по правій стороні, бо єму (тому хрестови) належить ся поклін".

Св. Тома Аквінатский учить, що образам треба поклонятись. Він не ставить ріжниці між поклоном самому Христови, а поклоном образови, але учить ідолопоклоньства.

Почитанє, яке віддаєсь ,,гостиї", або евхаристийному оплаткови походить також з наказу і науки католицкої церкви. Оплаток, се мука і вода, спечені у формі двох кавалків горячого желїза. Се може зробити хто небудь. Коли сьвященник вимовить певні слова, сей оплаток мавби перемінитись в правдиве тїло і кров Христа. Оплаток, чи проскурка зроблені з річий земских, які підлягають зіпсутю і хоч сьвященник ,,перемінить" їх в тїло і кров Христа, то все той хлїб і вино з часом псують ся, а навіть затроюють ся. Католик має вірити, що се правдиве тїло і кров Христа. Чиж небесні річи підлягають зіпсутю? В попереднім уступі про Евхаристію доказано на підставі св. Письма, що хлїб і вино не перемінять ся в субстанціяльне тїло і кров Христа.

Католик може говорити, що він не почитає проскури-гостиї так, як Христа але що почитанєм хлїба і вина почитає самого

Христа. Так само покланяють ся погани своїм богам через поклін образам, чи божицам. В той самий спосіб Египтяни покланялись крокодилям, або бикови, думаючи, що сим они покланяють ся самому Богу. Так само почитали люди давнійше сонце, думаючи, що сей поклін дійде до Бога. Греки ставили перед собою золотих богів, хоч вірили, що богом не є золото, але що почитанем подобини они почитають духового бога, що живе десь там в глухій нірвані. Так Ізраїльтяни поставили перед собою під Синайскою горою золотого телця, щоб через него почитати живого Бога, присьпівуючи „завтра сьвято Єгови" — за що Господь покарав їх строго. Єробоам зробив тоже подібно — то Господь знищив за те десять поколїнь Ізраїля. Всї ті річи мають оден і той самий характер, значить — люди пробували почитати Бога почитанем рукотворних річий.

Характеристичним є молитва для посьвяченя образів в требнику латиньского обряду, де говорить ся: „Дай, о Господи, щоб хтонебудь буде гідно почитати сей образ, щоб одержав через него ласку в сїм і будучім житю". Сю книжку потвердив папа Урбан VIII. і она уживаєсь до нинї.

Замітними тоже є молитви требника грецкого обряду, в яких при посьвячуваню

образів просить ся Бога, щоб напримір хрест, був для вірних „покровом“, „оружієм проти диявола“, „ісцїленієм недуг“, „услишанієм всїх мольб“. Відтак сказано, щоб всї вірні приступали, щоб покланялись і цїлували „чесний хрест“, сьпіваючи при тім: „Прийдїть вірні, поклонїм ся силї хреста!“ Ся книжка друкуєть ся кождого разу під надзором „Львовского митрополїтарного собора“. При кождім посьвячуваню образа, просить ся Господа о чудотворну силу для образа „ізгоняти біси“, „ісцїляти недуги“ та щоб всї „молящі ся до него і покланяющії ся“, діставали через него всї ласкі, о які просити будуть. А се ідолопоклоньство!

Такому почитаню образів противить ся так Старий, як і Новий Завіт.

Друга заповідь Божа каже: „Не робити меш собі ваяного кумира, чи подобини того, що на небесах у горі, і того, що на землї в низу і того, що в водах і під землею“. (II. Мойсея 20-4).

Верш 5-ий; „Щоб не припадав ниць перед ними і не служив їм; бо я Господь, Бог твій, ревнивий Бог, що караю беззаконє отецьке на дїтях у третьому, і четвертому родї тих що ненавидять мене“.

Яких треба ще доказів, що Господь забороняє покланятись кумерам-образам?

Ти католик і в твоїй церкві повно всякого рода кумерів і в твоїй хаті стіни обложені образами і ти молиш ся до них — якої відповіди ждеш від Господа Бога, коли станеш в воротах до небесного раю? Ти ломиш Божу заповідь-закон, ти покланяєш ся образам, ти ідолопоклонник. Чи думаєш дальше жити в блуді і належати до католицкої церкви і разом з попами поповняти той самий злочин, ломити одну з найбільших заповідий Божих? Чи радше покинеш антихриста і поклониш ся Богу так, як учить Біблія? Шукай правди, а правда освободить тебе.

На закінчене сего уступа нехай остануть ся в памяти щирих християн отсї евангельскі точки:

III. Книга Мойсея 26–1: „Не будете робити собі балванів, нї вирізувати образів, нї ставити стовпів і каменїв з образами не ставляти мете в землї вашій, щоб перед ними бити поклони, Я Господь, Бог ваш".

V. Книга Мойсея 4–15: „Пильнуйте-ж добре душ ваших".

Верш 16: „Щоб ви не зледащіли та не почали робити собі тесані постатї, подобу якої постатї, постать жіночу, або чоловічу "

Римл. 1:22, 23: „Славлячи себе мудрими, потуманїли,

,,і обернули славу нетлїнного Бога на подобину образа тлїнного чоловіка, і птиць і четвероногих і гаду.''

Йоан 4–24: ,,Дух—Бог, і хто покланяєть ся Йому, духом і правдою мусить покланятись.''

Сї евангельскі точки вказують, що не можна почитати нетлїнного Бога, річами тлїнними. Правдивою дорогою є покланятись Богу духом і правдою. Відложивши всяке божище, ми винні вірити, любити і покланятись Богу директно, так як до батька; вірити, що Він поможе; вірити, що Христос задосить учинив за наш гріх; жий в вірі, надії і любови, а здобудеш небо!

Спасенэ, яке проповідував Христос.

Кол. 2-8: „Дивіть ся, щоб хто не пожакував (звів) вас философиєю і марним підступом, по переказу людському, по первотинам сьвіта, а не по Христу."

Рим учить, що:

1. Нема спасеня поза Римом.

2. Марія спасає і може спасти так само як Христос.

3. Ношенем шкапліра спасаєсь чоловік від чистилища і першої суботи по смерти іде до неба.

4. Папські відпусти увільняють від провини за повседневні гріхи.

5. Наушна сповідь перед попом відпускає гріхи.

6. Щоби спастись, або другого спасти, щоб хрест був важний, щоб доступити відпущеня гріхів, або розгрішити — треба мати добре намірене, або так звану інтенцію.

З сего всего видко, що цілий католицизм є одною замотаною, невиразною, чорною тьмою, в якій жиєш в вічній боязни. Все перед тобою укрите тайною. Тобі сказано, що ти не доріс розуміти теольоґії. Ти робиш все, що тобі приказують, а на останку тобі підсувають чорну таблицю і кажуть тобі нагадувати, чи ти мав добре на-

мірене, чи нї, бо від сего залежить чи ти спасений, чи нї — ти жиєш в вічній боязни, ти вічно окуповлюєш собі спасене, ти вічно журиш ся, мучиш ся і на останку таки не сьміеш мати віри, що ти спасений, бо знов тобі приходить ся сумнїватись, чи ти спасаючись хотїв спастись.

На що придаєть ся тобі та борба з самим собою, нащо жити в вічній непевности? Чомуб тобі не полюбити правої дороги до Христа — через Євангеліє?

Бож ти прецїнь годен порозуміти, що єсли християньство є правдивою дорогою до спасеня, то Біблїя є одинокою книжкою, що містить в собі правдиву науку християньства. А будь певний, що дорога до спасеня, котру проповідував Христос є отворена для тебе. Христос проповідував до бідних, простих людий і будь певний, що проповідув так, що кождий може розуміти і наслїдувати науку в практицї – житю, Рим каже тобі, ,,нї, права церкви є для тебе дорогосказом, а біблїю лиши, бо простий чоловік не годен єї розуміти.'' Прошу тебе, приятелю, порівнай ті шість точок римскої науки з наукою Христа.

Кол. 1 15: ,,(Ісус Христос) котрий єсь образ невидимого Бога, перворідень усякого творива''.

Верш 16: ,,Бо ним сотворене все, що

на небесах і що на землї, видиме й невидиме, чи престоли, чи панства, чи князівства, чи властї, — все Ним і для Него сотворене.“

Верш 17: ,,Він есть перш усього, і все в Ньому стоїть.

Верш 18: ,,І Він голова тїлу і церкві, Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати.

19: ,.Бо зволив (Отець), щоб у Ньому вселилась уся повня.

20: ,,і щоб через Него поєднати все з собою, примиривши кровю хреста Його, через Него, чи то земне, чи то небесне“.

З сих точок довідуємось, що Христос є перворіднем всякого творива. Сьвіт сотворений для Него і Він знов відкупив сьвіт від гріха смертию на хрестї ставши чоловіком, щоб нас примирити з Богом.

Йоан 14 6: ,,Речеж йому Ісус:Я дорога я правда й житє: нїхто не приходить до Отця, як тільки мною.“

Йоан 3-35: ,,Отець любить Сина і все дав у руки Йому“.

Дїян. 4 12: ,,І нема нї в кому другому спасеня, бо й нема иньшого імя під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам“.

Се вказує, що Христос є одинокою додорогою до спасеня, та що неможливо заступити Христа шкаплїрем, або Марією.

Римл. 5-6: „Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечистивих умер“.

7: „Ледви бо за праведника хто вмер; хиба за благого може ще хто й одважитись умерти“.

8: „Являє-ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос за нас умер.

9: „Много-ж більше тепер, бувши оправдані кровю Його, спасемось Ним від гніва.

10: „Коли бо ворогами бувши, примирились ми з Богом смертию Сина Його, то много більше, примиривши ся, спасемось у житті Його.

11: „Не тільки ж се, а й хвалимось у Бозї Господем нашим Ісусом Христом,

12: „Тим же то, як через одного чоловіка гріх у сьвіт увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всїх людей увійшла (через того) в кому всї з грішили.

15: „Та не так і дар, як прогрішенє. Коли бо через прогрішенє одного многі померли, то много більше благодать Божа і дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа у многих наддостаткувала.”

16; „Дар же на оправданє з многих провин.

18: „Так через праведність одного

(Христа) на всїх людий прийшло оправданнє життя.

Жид. 9–28: ,,Так Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих, удруге без гріха явить ся ждучим Його на спасенє.“

Ефес. 2–28: ,,Благодаттю бо ви спасені через віру; і се не від вас; се Божий дар,

9: ,,не від діл, щоб нїхто не хвалив ся“.

Тут сказано, що Христос умер за грішних, а смертию Він заплатив всї гріхи цїлого сьвіта. Ми маємо нагоду дістати спасеннє, та не за гроші, або молитву, покуту, відпуст, заслуги, а вірою.

І. Йоана 4–10: ,,У сьому любов, не що ми любили Бога, а що Він любив нас і післав Сина свого на благаннє за гріхи наші. В. 11: ,,Любі, колиж так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити. В. 12: ,,Бога нїхто нїколи не бачив; колиж любимо один одного. то Бог у нас пробуває, і любов Його звершена у нас. В. 16: ,,Бог є любов і хто пробуває в любві, в Бозї пробуває, а Бог в ньому. В. 19: ,,Ми любимо Його, бо Він перший любив нас.

В Евангелію від Йоана гл. 14. Христос росказує про царство і обіцяє житє вічне. В. 1: ,,Нехай не трівожить ся серце

ваше. Віруйте в Бога і в мене віруйте. В. 2,3: ,,Іду наготовлю місце, прийду й прийму вас до себе.

Христос був перед початком сьвіта, Він став чоловіком, щоб спасти всїх; був розпятий, заплатив за всї гріхи цїлого сьвіта. Він полюбив сьвіт і нас любить і ласку Спасеня дає даром всїм. Щоб дістати Христове відкуплене треба ,,нетрівожитись, а вірити — се одинока дорога. Вірити, що Ісус Христос, Син Бога живого є нашим спасителем; по вірі будуть добрі дїла; по вірі нашій буде нам.''

Про сю віру пише ап. Павло до Жидів гл. 11-1: ,,Віра есть підстава того, на що вповаємо. В. 3: ,,Вірою розуміємо, що віки стали ся словом Божим.'' В. 4: ,,Вірою Авель приніс лучшу жертву.

В. 6: ,,Без віри не можна угодити,''

Про те, як спасатись вірою говорить Мат. 10-32: ,,Всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм. Марко 16-16: ,,Хто вірувати ме, та охрестить ся, спасеть ся; а хто не вірувати ме, осудить ся. Лука 7-50: ,,Речеж до жінки: Віра твоя спасла тебе: йди з супокоем. Йоан 3-16: ,,Так бо полюбив Бог сьвіт, що Сина свого единородного дав, щоб кожен, віруючий в Него не погиб, а мав житє вічне. В. 18: ,,Хто вірує

в Него, не осудить ся, хто ж не вірує, уже осуджений; В. 35: ,,Отець любить Сина, і все дав у руки Йому. В. 36: ,,Хто вірує в Сина, той має вічне житє; а хто не вірує Синові, не бачити ме житя, а гнів Божий пробуває на ньому.

Йоан 5-2в: ,,Істино істино глаголю вам; що хто слухає слово моє і вірує Пославшому мене, має Житє вічне і на суд не прийде, а перейде від смерти в житє.

Йоан 6-37: ,,а хто приходить до мене, невижену геть.''

Дуже красний примір спасеня вірою бачимо в історії апостолів Діяня: гл. 16. коли то землетрус отворив двері криміналу, де замкнено Павла і Силу. Сторож хотів зробити собі смерть, бо думав що всї повтїкали з арешту, та Павло здержав його і промовив ,,ми всї тут''. Він питав Павла ,,що менї робити, щоб спастись?'' Верш 31: ,,Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасеш ся ти і дім твій.

Римл. 1-17; ,,Праведний вірою жив буде''.

Римл. 10-9: ,,Щоб, коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серцї твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся''.

Чи повисші слова є незрозумілі для чоловіка? Рим каже, що Біблїю лиш папа

годен добре розуміти, чиж він не помиляєсь? Коли Христос каже: вір мені, що я є Сином Бога живого і ти спасеш ся, то чого ще більш жадавбись від Христа? Чоловік спасаєсь вірою, а віра родить добрі діла — добрі діла є вагою нашої віри.

Мат. 16-27: ,,й тоді віддасть кождому по ділам їх.

1. Кор. 3-13: ,,яка в кождого робота, огонь випробує.

Яков 2-14: ,,Яка користь, коли хто каже, що віру має, та діл немає? Чи може віра спасти його?'' Верш 21: ,,Авраам, отець наш, хиба не з діл оправдив ся, піднявши Ісаака, сина свого на жертівник? Верш 22: ,,Чи бачили, що віра допомагала ділам його, а ділами звершилась віра? В. 26: ,,Яко бо тіло без духа мертве, так і віра без діл мертва''.

Небо, здобути вірою без діл, булоб таке саме, як, колиб ти був запрошений на бенкет, а не сьмів там нічого доторкнутись, нічого покушати.

Добрі діла випливаючі з віри є ті самі, про котрі говорять Блаженства Мат. 5-3. Они містять ся тоже в великій заповіди ,,люби ближнього як себе самого''. Золотим дорогосказом для віруючого є слова: ,,не чини другому, що тобі немило''.

Марк. 9-41: Хто подасть вам чашу во-

ди в імя моє, не втеряє нагороди своєї.

Лук. 6-38; „Давайте, то й вам буде дано".

Ще більше і докладнійше поясняє послане до Солунян 5: 12-27; І. Тим. 1-5; а всї ті евангельські слова вказують одну дорогу християнської чистоти, котрим небо буде вічною радостию. Се лиш частина того, що містить ся в евангелію. Радше треба сказати, що: цїлий Новий Завіт є тою сьвятою книгою, що учить чоловіка вірити, що Христос є Сином Бога живого і що тою вірою одержує вічне житє.

Рим впровадив в християнство богато нових доґмів. Єго дорога витичена до того, щоб ти став вірним підданим, щоб був послушним і не прикладав свого розуму, щоб віддав свою шию під керм попів — щоб ти був невільником. Ти вихований в тім. І ти думаєш, що ти правий коли в неділю підеш до церкви, заплатиш що кажуть і робиш, що тобі розказують — ти думаєш, що ти спасений. Послухай, що написано: „Всього досліджуйте; доброго держітесь"! — Сол. 5-21.

Дорогий Читачу, досліджуй ти, бо від сего зависить твоє спасенє! Досліджуй, а переконаєш ся, що дорога спасеня через Рим не є дорогою спасеня через Христа, що після Біблії Марія не годна тебе спас-

ти, анї шкаплїр, анї образ, анї відпустами, анї, грішми, анї попівським розгрішенем — одинока дорога спасеня є через віру в Христа Сина Божого, одинокого Спасителя цїлого сьвіта — Він мав право обіцяти і Він лиш може дати вічне житє!

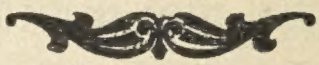

Читайте! Читайте!

ВЕЛИКА БІБЛІЯ.

1073 сторін друку, мовою Українською: містить: св. Письмо Старого і Нового Завіта, всї книги Мойсея, всїх Пророків, Евангелія і всї посланія Апостолів, дальше, родинну лїтопись. В гарній скіряній оправі $3.00
Оправлена в полотно $1.50

СЬВЯТЕ ПИСЬМО НОВОГО ЗАВІТУ.

Всї Евангелія і всї Посланія Апостолів, 500 сторін 35 центів

Путь Паломника (Богомольця)

ІЗ СЕГО СЬВІТА В БУДУЧИЙ СЬВІТ.

Вона обнимає 248 сторін має 37 дуже цїкавих образків і надрукована на міцнім і гладкім папері, оправлена в дуже гарні полотняні краскові окладинки, на котрих золотими буквами витиснена назва книжки і образок. Се є дуже цїкаве і духовно користне читанє 104 народи її мають, тепер має її укранський народ. Вона написана в анґл., мові вже 300 лїт тому назад і доси сьвіжа вона і користна для кождого, хто лише її читає . Цїна сеї книжки є ..... 75 ц,

Житэ Ісуса Христа.

Старайте ся сю книжку купити поки є на продаж. Такої книжки не дістанете навіть в старім краю. Має воа 300 стодруку і 73 образків. Цїна $1.50

ІВАН ГУС.

ЧЕСЬКИЙ МУЧЕНИК ЙОГО ЖИТЄ,
І МУЧЕНИЧА СМЕРТЬ

Наколи хочете знати хто був Іван Гус, що він учив і за що його спалили на стосї набудьте сю дорогцїнну книжку з якої довідаєте ся про його благородну душу і силу волї, якої не зломили кати аж до послїдної хвилини його житя. Книжка має 10 роздїлів, 254 сторін 17 образків. В гарній твердій оправі. $1.50

Пишіть по наш величезний катальоґ 160 сторін.

RUSKA KNYHARNIA

850 Main St. Winnipeg, Man.